

بورس کالای ایران
Iran Mercantile Exchange
(سهامی عام)

**گزارش سالانه هیأت مدیره به مجمع عمومی عادی صاحبان سهام
برای سال مالی منتهی به ۱۳۹۷/۱۲/۲۹**

بورس کالای ایران

Iran Mercantile Exchange

(سهامی عام)

**گزارش سالانه هیأت مدیره به مجمع عمومی عادی صاحبان سهام
برای سال مالی منتهی به ۱۳۹۷/۱۲/۲۹**

**گزارش فعالیت و وضع عمومی شرکت
گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی
صورت‌های مالی**

ترازنامه

صورت سود و زیان

صورت جریان وجوه نقد

یادداشت‌های توضیحی

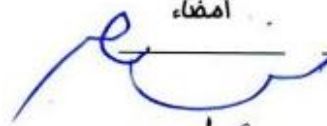
مجمع محترم عمومی عادی سالانه

صاحبان سهام شرکت بورس کالای ایران (سهامی عام)

در اجرای مفاد ماده‌ی ۲۳۲ اصلاحیه قانون تجارت، مصوب اسفندماه ۱۳۴۷ و ماده‌ی ۴۵ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران، بدین وسیله گزارش فعالیت و وضع عمومی شرکت برای سال مالی منتهی به ۱۳۹۷/۱۲/۲۹ بر پایه سوابق، مدارک، اطلاعات و مستندات موجود تهیه و به شرح ذیل تقدیم می‌گردد.

گزارش حاضر به عنوان یکی از گزارش‌های سالانه هیأت‌مدیره به مجمع، مبتنی بر اطلاعات ارائه شده در صورت‌های مالی بوده و اطلاعاتی را درخصوص وضع عمومی شرکت و عملکرد هیأت‌مدیره فراهم می‌آورد.

به نظر اینجانبان اطلاعات مندرج در این گزارش که درباره عملیات، فعالیت‌ها، کارکردهای اصلی و وضع عمومی شرکت می‌باشد، با تأکید بر ارائه منصفانه نتایج عملکرد هیأت‌مدیره و در جهت حفظ منافع سهام‌داران شرکت و مطابق مقررات قانونی و اساسنامه شرکت تهیه و ارائه گردیده است. این اطلاعات منطبق با واقعیت‌های موجود بوده و نتایج احتمالی آن‌ها در آینده، تا حدی که در موقعیت فعلی می‌توان پیش‌بینی نمود، به نحو درست و مستند در این گزارش منعکس گردیده و هیچ موضوعی که عدم اطلاع از آن موجب گمراهی استفاده‌کنندگان و یا ذینفعان می‌شود، از گزارش حذف نگردیده است. این گزارش در تاریخ ۱۳۹۸/۰۱/۲۶ به تأیید هیأت‌مدیره رسیده است.

امضاء	نماینده	سمت	اعضای هیأت مدیره
	منصور یزدی‌زاده	رئیس هیأت مدیره	شرکت ذوب آهن اصفهان (سهامی عام)
	محمود اکبری مرزعه	نایب رئیس هیأت مدیره	شرکت فولاد مبارکه اصفهان (سهامی عام)
	میرفایض فلاح	عضو هیأت مدیره	شرکت سرمایه‌گذاری توسعه ملی (سهامی عام)
	امیرمزمزه مالمیر	عضو هیأت مدیره	شرکت گروه توسعه مالی مهر آیندگان (سهامی عام)
	امیرمهدی صبائی	عضو هیأت مدیره	شرکت سرمایه‌گذاری نفت گاز و پتروشیمی تامین (سهامی عام)
	مسین بهاری	عضو هیأت مدیره	شرکت گروه مالی ملت (سهامی عام)
	مومن عبدللهی	عضو هیأت مدیره	شرکت کارگزاری بانک کشاورزی (سهامی خاص)
	مامد سلطانی‌نژاد	مدیرعامل	

بورس کالای ایران
Iran Mercantile Exchange
(سهامی عام)

گزارش فعالیت و وضع عمومی شرکت در سال ۱۳۹۷

فهرست مطالب

پیام هیأت مدیره.....	۹
گزیده اطلاعات شرکت.....	۱۱
معرفی شرکت بورس کالای ایران.....	۱۶
موضوع فعالیت.....	۱۸
نظام بنگاهداری و حاکمیت شرکتی.....	۱۹
ساختار سازمانی.....	۲۱
مفاد بند "پ" ماده ۳۶ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه‌ای کشور.....	۲۲
سرمایه و ترکیب سهام‌داران.....	۲۲
معاملات سهام شرکت.....	۲۵
چشم‌انداز و مأموریت بورس کالای ایران.....	۲۶
راهبردها.....	۲۷
منشور اخلاقی.....	۲۸
معرفی بازارها.....	۲۹
سال‌شمار بورس کالای ایران.....	۳۴
عملکرد سال ۱۳۹۷ بورس کالای ایران در یک نگاه.....	۳۷
اهم رویدادهای سال ۱۳۹۷ (ماه‌شمار).....	۳۷
جایگاه بورس کالای ایران در بازار سرمایه.....	۳۹
اهم دستاوردهای سال ۱۳۹۷.....	۳۹
توسعه سرمایه انسانی.....	۴۳
کمیته‌های تخصصی هیأت مدیره.....	۴۵
سایر کمیته‌های تخصصی شرکت.....	۴۷
گستره بورس کالای ایران در کشور.....	۵۱
محیط حقوقی.....	۵۳
مدیریت ریسک.....	۵۴
اهم فعالیت‌های آتی سیستم مدیریت ریسک شرکت بورس کالای ایران.....	۵۷
آمار معاملات بورس کالای ایران در سال ۱۳۹۷ در مقایسه با سال‌های گذشته.....	۵۹
گزیده آمار معاملات.....	۵۹
بازار فیزیکی.....	۶۱

۸۲	بازار مالی
۸۳	پذیرش کالاها، شرکت‌ها، اوراق بهادار مبتنی بر کالا و انبارها
۸۵	کارگزاران
۸۵	کارگزاران فعال
۸۸	عملکرد کارگزاران
۹۱	گزارش مالی
۹۱	مقایسه‌ی بودجه و عملکرد
۹۲	عملکرد مالی
۹۲	نسبت‌های مالی
۹۳	درآمد حاصل از کارمزد معاملات
۹۵	اشخاص وابسته
۹۸	حسابرس مستقل و بازرس قانونی
۱۰۰	برنامه‌های سال ۱۳۹۸
۱۰۱	پیشنهاد هیأت مدیره

پیام هیأت مدیره

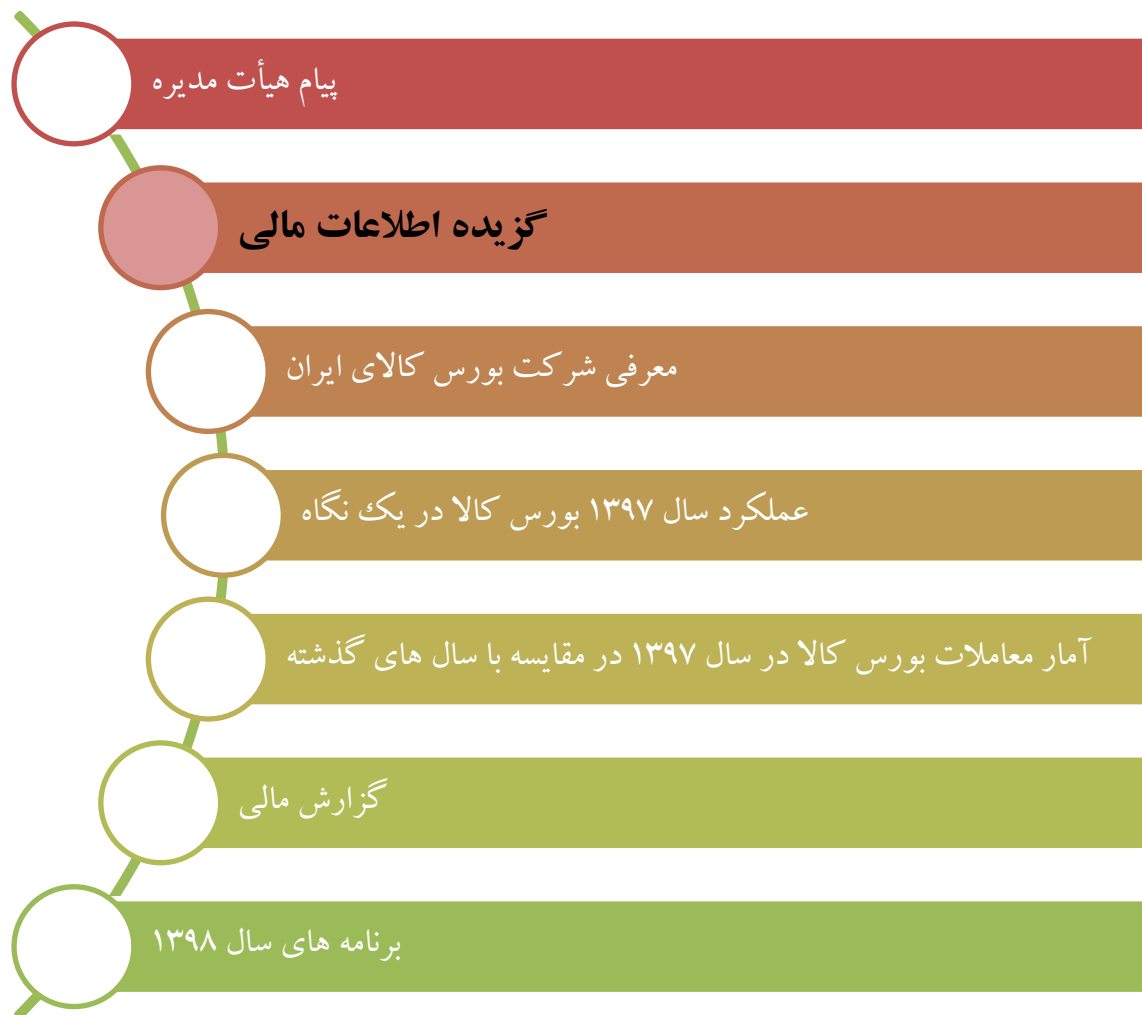
هیأت مدیره شرکت بورس کالای ایران به عنوان امانت دار سهامداران محترم و به نمایندگی از ایشان در طول سال ۱۳۹۷ این شرکت را اداره نموده است و اینک در کمال خرسندی گزارش عملکرد خود را برای سال مالی منتهی به ۲۹ اسفندماه سال ۱۳۹۷ تقدیم شما بزرگواران می نماید. این گزارش ضمن اینکه دربرگیرنده اجرای مصوبات مجمع عمومی سال گذشته شرکت است، به خوبی نشان می دهد که شرکت بورس کالای ایران چگونه در راستای چشم انداز و اهداف راهبردی خود حرکت کرده است.

بورس کالای ایران در دوازدهمین سال فعالیت خود که با شعار «حمایت از کالای ایرانی» نامگذاری شده بود، توانسته است به عنوان یکی از مهم ترین ارکان بازار سرمایه نقش پررنگ و اثرگذاری در اقتصاد کشور به خصوص در زمینه برآورده کردن نیاز بخش های مختلف اقتصاد از قبیل صنایع فلزی، پتروشیمی، معدنی و کشاورزی ایفا کند. کشف قیمت بر مبنای عرضه و تقاضا، کاهش هزینه های مبادلات به واسطه تسهیل دسترسی به اطلاعات بازار، افزایش نقدشوندگی بر پایه ایجاد بازار ثانویه برای معاملات، ایجاد سازوکار تأمین مالی و سوق دادن آن به سمت صنایع توجیه پذیر و همچنین ایجاد امکان پوشش ریسک، از جمله کارکردهای بورس کالای ایران در راستای شکوفایی اقتصاد و تولید ملی هستند. با توجه به سند استراتژیک و در راستای تحقق چشم انداز تعریف شده در آن، امید است روزبه روز بورس کالای ایران سهم بیشتری در تأمین مالی تمامی امور بخشی و فرابخشی اقتصاد ایران ایفا نموده و پل ارتباطی مناسب و کارآمد تعامل اقتصاد ایران با اقتصاد بین الملل و حامی تولید داخل باشد.

بورس کالای ایران در سال گذشته به دلیل مشکلات ناشی از تشدید تحریم ها، از یک طرف به ایفای نقش موثر در بخش های کلیدی اقتصاد از جمله حوزه محصولات فلزی، پتروشیمی و کشاورزی پرداخت و از طرف دیگر از حرکت صحیح خود در مسیر قوانین بورس و بازار سرمایه صیانت نمود تا با هدایت تضاد منافع بخش ها از یک سو و همچنین اقتصاد کلان با اقتصاد خرد از سوی دیگر، این بار سنگین را سلامت به سرمنزل مقصود برساند.

تمامی دستاوردهای شرکت بورس کالای ایران در سال ۱۳۹۷ را در سایه الطاف خداوند متعال، مرهون اعتماد و حمایت های سهام داران محترم و تلاش بی وقفه همکاران متخصص و متعهد در نیل به اهداف شرکت می دانیم که بدین وسیله مراتب تشکر و قدردانی خود را از آنان اعلام می نماییم. تعامل مطلوب و استفاده از پیشنهادات و انتقادات سازنده شما سهامداران محترم بی تردید چراغ راه نیل به اهداف ما در آینده و بستری مناسب جهت بهبود فرآیندهای تصمیم گیری و برنامه ریزی خواهد بود.

امید است شرکت بورس کالای ایران در سال ۱۳۹۸ که با شعار «رونق تولید» نامگذاری شده است، بتواند با بکارگیری ظرفیت ها و توانمندی های خود در بازار سرمایه، همچون گذشته سهم شایانی در حمایت از زنجیره تولید کشور از طریق ارتقا شفافیت، کارایی و سلامت بازار داشته باشد.

پیام هیأت مدیره
گزیده اطلاعات مالی
معرفی شرکت بورس کالای ایران
عملکرد سال ۱۳۹۷ بورس کالا در یک نگاه
آمار معاملات بورس کالا در سال ۱۳۹۷ در مقایسه با سال های گذشته
گزارش مالی
برنامه های سال ۱۳۹۸

گزیده اطلاعات شرکت

جدول ۱: گزیده اطلاعات عمومی شرکت

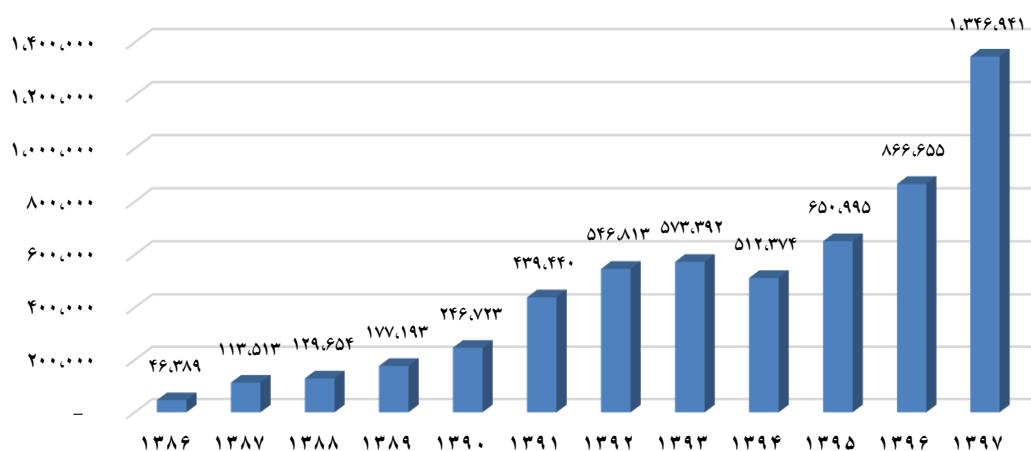
نوع شرکت	سهامی عام
سال تأسیس	۱۳۸۶
تعداد سهامداران	۷,۰۱۸ سهامدار در تاریخ ۱۳۹۷/۱۲/۲۹
تعداد سهام	۱۲۴۰ میلیون سهم
مدیرعامل	حامد سلطانی نژاد
تعداد پرسنل	۲۰۰ نفر در تاریخ ۱۳۹۷/۱۲/۲۹
تعداد کالاهای پذیرش شده	۲۸۳ کالا در سطح زیرگروه فرعی
تعداد شرکت‌های پذیرش شده	۸۶۴ شرکت
ابزارهای معاملاتی موجود	قراردادهای نقد، سلف، نسیه و کشف پرمیوم؛ اوراق سلف موازی استاندارد؛ گواهی سپرده کالایی؛ قراردادهای آتی؛ قرارداد اختیار معامله؛ صندوق‌های کالایی.
چشم‌انداز	بورس کالای ایران در افق چشم‌انداز (۱۴۰۰)، مرجع قیمت‌گذاری کالاهای اساسی و مواد اولیه واسطه‌ای در منطقه و یکی از گزینه‌های اولویت‌دار تولیدکنندگان برای تأمین مالی و پوشش ریسک تجاری می‌باشد.
راهبردها	[۱] اوراق بهادارسازی و توسعه ابزارهای مشتقه [۲] ایجاد و به‌کارگیری ابزارهای تأمین مالی و معاملاتی متنوع، متناسب با نیاز مشتریان [۳] گسترش اندازه و عمق بازار در کالاهای منتخب جهت مرجعیت کشف قیمت بازار [۴] استفاده از ظرفیت نهادهای مالی جهت توسعه کسب‌وکار بورس کالای ایران [۵] مشتری‌مداری و کیفیت‌گرایی در ارائه خدمات به ذی‌نفعان [۶] بهینه‌سازی مستمر و به‌روزرسانی قابلیت‌های حوزه فناوری اطلاعات متناسب با توسعه ابزارها و بازارها [۷] ترویج کارکردها و ارتقاء جایگاه بورس کالای ایران در محیط کسب‌وکار و رسانه [۸] توسعه فعالیت جهت ارتقاء تجارت کشور با بازارهای بین‌المللی

جدول ۲: گزیده اطلاعات مالی شرکت

سال	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵
الف) اطلاعات عملکرد مالی سال	میلیون ریال		
درآمد خالص	۹۶۶,۵۷۴	۶۰۰,۶۴۲	۴۶۰,۹۰۲
سود عملیاتی	۵۵۸,۸۹۸	۲۶۱,۶۹۲	۱۴۶,۵۱۳
درآمدهای غیرعملیاتی	۳۸۰,۳۶۷	۲۶۶,۰۱۳	۱۹۰,۰۹۳
سود خالص - پس از کسر مالیات	۸۶۴,۱۱۹	۴۶۳,۷۳۴	۲۹۹,۳۴۳
وجوه نقد حاصل از فعالیت‌های عملیاتی	۷۹۰,۹۹۹	۴۰۲,۲۴۰	۲۳۴,۲۹۰
ب) اطلاعات وضعیت مالی در پایان سال	میلیون ریال		
جمع دارایی‌ها	۲,۹۱۰,۱۲۲	۲,۰۲۷,۷۹۳	۱,۵۶۵,۸۶۷
جمع بدهی‌ها	۶۶۰,۷۷۲	۴۱۷,۵۶۲	۲۸۴,۳۷۰
سرمایه ثبت‌شده	۱,۲۴۰,۰۰۰	۹۰۰,۰۰۰	۹۰۰,۰۰۰
جمع حقوق صاحبان سهام	۲,۲۴۹,۳۵۰	۱,۶۱۰,۲۳۱	۱,۲۸۱,۴۹۷
ج) نرخ بازده	درصد		
نرخ بازده دارایی‌ها	۳۵	۲۶	۲۱
نرخ بازده حقوق صاحبان سهام (ارزش ویژه)	۴۵	۳۲	۲۶
د) اطلاعات مربوط به هر سهم			
تعداد سهام در پایان سال مالی	۱,۲۴۰,۰۰۰,۰۰۰	۹۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۹۰۰,۰۰۰,۰۰۰
پیش‌بینی سود هر سهم - ریال	۵۷۹	۴۸۰	۳۲۹
سود واقعی هر سهم - ریال	۶۹۷	۵۱۵	۳۳۳
سود نقدی هر سهم - ریال	۷۰*	۲۵۰	۱۵۰

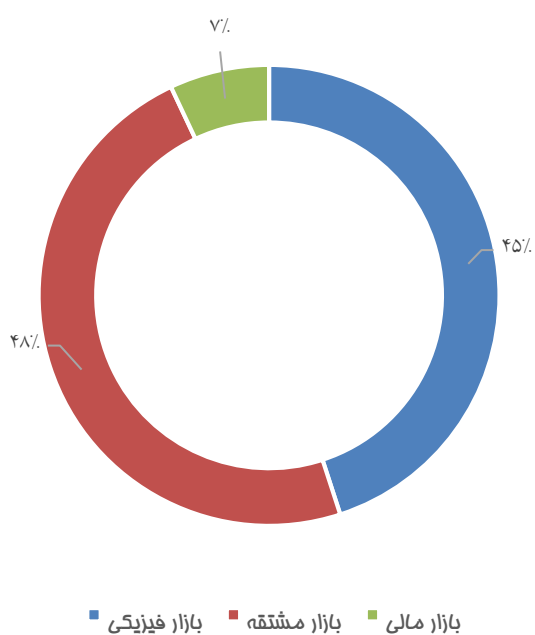
* پیشنهاد هیأت‌مدیره

مجموع درآمدهای شرکت - میلیون ریال

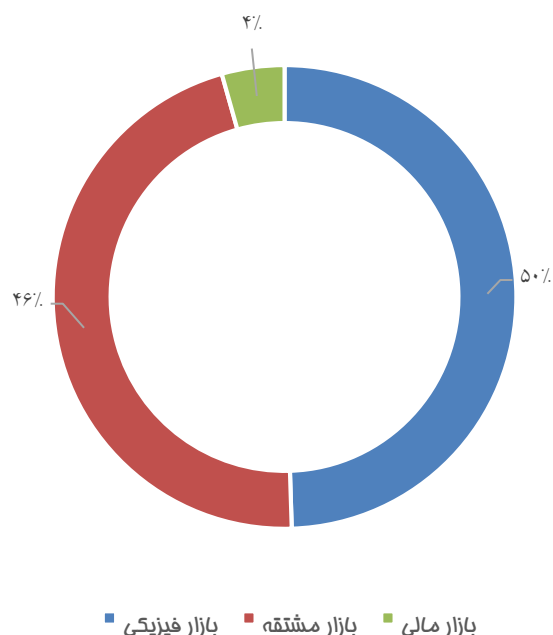

شکل ۱: روند درآمدزایی شرکت بورس کالای ایران از تأسیس تاکنون

ارزش معاملات در بازارها در سال ۱۳۹۶

ارزش معاملات در بازارها در سال ۱۳۹۷

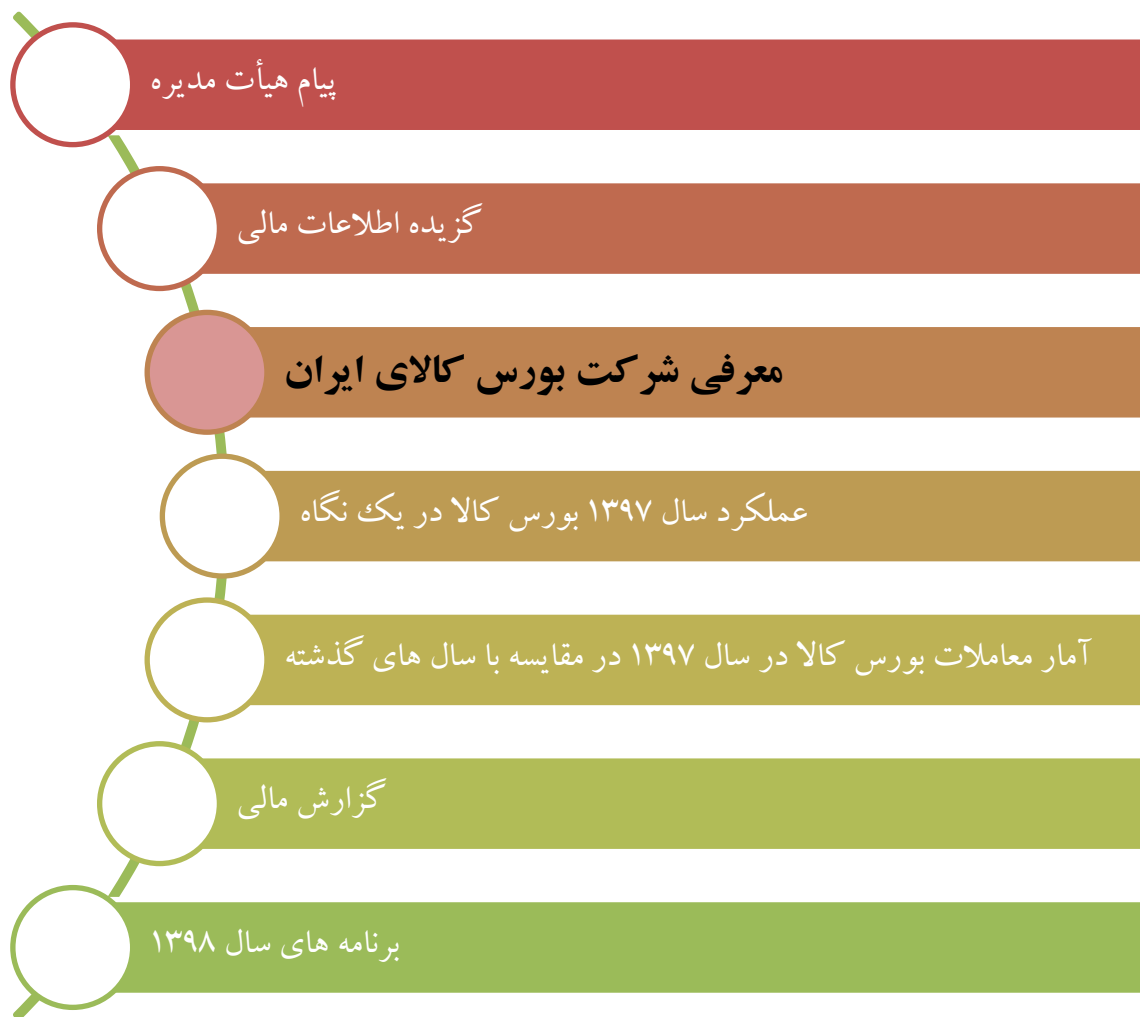

شکل ۲: مقایسه ارزش معاملات به تفکیک بازارها در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال گذشته

جدول ۳: گزیده اطلاعات معاملاتی شرکت

تغییرات		سال ۱۳۹۷		سال ۱۳۹۶		آمار معاملات
ارزش	مقدار	ارزش (میلیارد ریال)	حجم (هزار تن)	ارزش (میلیارد ریال)	حجم (هزار تن)	
۶۰٪	-۱۱٪	۳۲۷,۴۵۶	۷,۷۷۱	۲۰۴,۳۷۶	۸,۷۶۰	محصولات صنعتی و معدنی
-۱۹/۹٪	-۳۵٪	۲۶,۵۰۰	۱,۹۳۸	۳۳,۰۹۱	۲,۹۶۲	محصولات کشاورزی
۱۰۳٪	۱۹٪	۳۰۷,۱۲۲	۴,۶۹۶	۱۵۱,۳۸۰	۳,۹۴۰	محصولات پتروشیمی
۱۰۹٪	-۴۳٪	۲۱۹,۱۹۰	۱۰,۳۵۹	۱۰۴,۹۶۸	۱۰,۸۲۱	محصولات فرآورده‌های نفتی
-۲۲٪	-۵۵٪	۳,۳۹۴	۷۶	۴,۳۷۸	۱۷۰	بازار فرعی
۶/۴۲٪	-۵۶٪	۶۴۷	۱۶۴	۶۰۸	۳۷۶	طلا (حجم برحسب کیلوگرم)
۷۷٪	-۷٪	۸۸۴,۳۰۹	۲۴,۸۴۱	۴۹۸,۸۰۱	۲۶,۶۵۳	جمع بازار فیزیکی
۲۵٪	۲۶۱٪	۸۲۳,۲۶۶	۱۵,۳۴۸	۶۵۷,۹۶۵	۴,۲۴۷	قراردادهای آتی (حجم برحسب تعداد هزار قرارداد)
۴۱/۶٪	-۴۳٪	۷۴۱	۲۴	۵۲۴	۴۲	قراردادهای اختیار معامله ^۱ (حجم برحسب تعداد هزار قرارداد)
۲۵٪	۲۵۸٪	۸۲۴,۰۰۷	۱۵,۳۷۲	۶۵۸,۴۸۹	۴,۲۸۹	جمع قراردادهای مشتقه (حجم برحسب تعداد هزار قرارداد)
۱۰۳٪	۴۸۲٪	۲۰,۴۱۷	۱۴۷,۹۷۰	۱۰,۰۴۶	۲۵,۴۳۴	سلف موازی استاندارد (حجم برحسب تعداد هزار قرارداد)
۲۷۶٪	-۸۱٪	۱۸,۸۲۴	۹۵,۷۲۸	۵,۰۰۲	۴۹۹,۵۹۳	گواهی سپرده کالایی (حجم برحسب تعداد هزار قرارداد)
۳۷۳٪	۲۰۱۴٪	۳۸,۵۹۰	۲,۰۴۷	۱,۰۰۶	۹۶,۸۲۰	صندوق سرمایه‌گذاری (حجم برحسب تعداد هزار قرارداد)
۳۸۵٪	۲۶۸٪	۷۷,۸۳۱	۲,۲۹۰	۱۶,۰۵۴	۶۲۱,۸۴۸	جمع بازار مالی
۵۲٪	-	۱,۷۸۶,۱۴۷	-	۱,۱۷۳,۳۴۳	-	جمع کل معاملات شرکت بورس کالای ایران

^۱ لازم به توضیح است ارقام ذکر شده در ردیف قراردادهای اختیار معامله جدول شماره ۳ بر اساس «ارزش اعمال» قراردادهای اختیار معامله در سال‌های ۹۶ و ۹۷ بوده و «ارزش معامله» قراردادهای اختیار معامله به ترتیب ۷/۵ و ۱۳۵ میلیارد ریال می‌باشد.

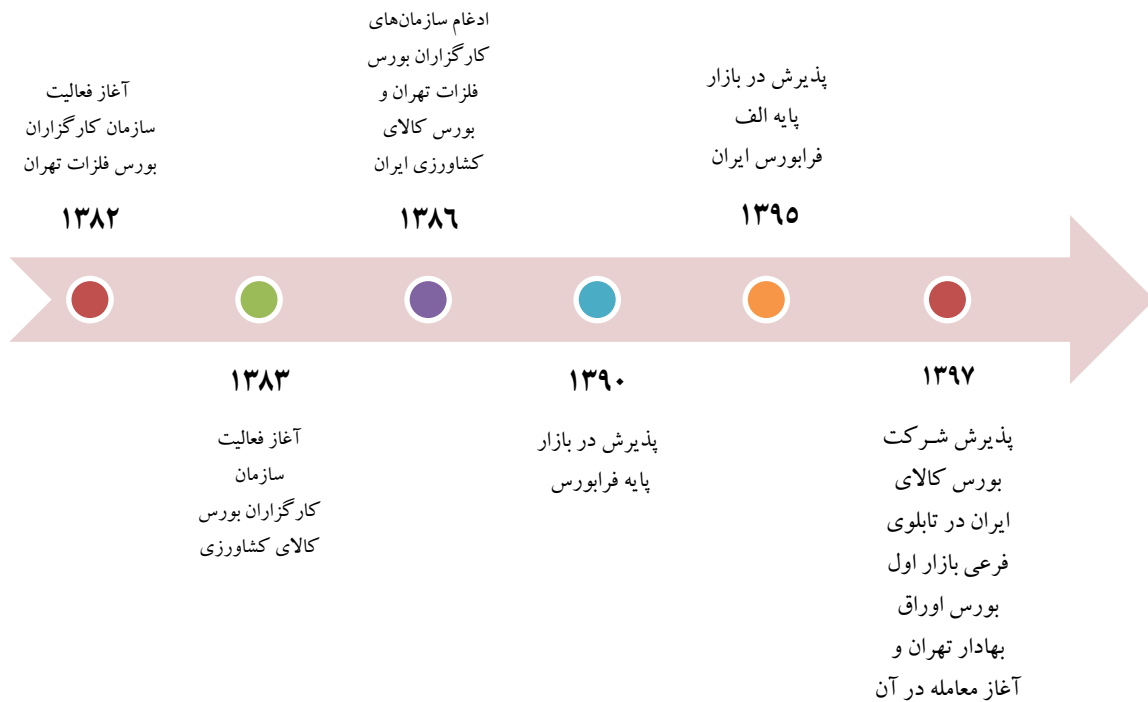

معرفی شرکت بورس کالای ایران

به لحاظ عملیاتی سابقه بورس کالای ایران به دو سازمان مجزا برمی گردد، سازمان کارگزاران بورس فلزات تهران، که در شهریورماه سال ۱۳۸۲، به عنوان اولین بورس کالای کشور فعالیت خود را آغاز کرد و همچنین سازمان کارگزاران بورس کالای کشاورزی، که در شهریورماه سال ۱۳۸۳، شروع به فعالیت نمود. شرکت بورس کالای ایران (سهامی عام) بر اساس قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذر ماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی تأسیس و در تاریخ ۱۳۸۶/۵/۲ تحت شماره ۳۰۱۹۸۴ و شناسه ملی ۱۰۱۰۳۳۸۷۵۲۰ نزد اداره ثبت شرکتها و موسسات غیر تجاری تهران به ثبت رسیده است. بر اساس صورتجلسه نقل و انتقال فی مابین این شرکت و سازمانهای کارگزاران بورس فلزات تهران و کارگزاران بورس کالای کشاورزی ایران که طی نامه شماره ۱۲۱/۱۸۷۱۶ مورخ ۱۳۸۶/۷/۴ به تأیید سازمان بورس و اوراق بهادار نیز رسیده است، کلیه عملیات و فعالیت های اجرایی از تاریخ ۱۳۸۶/۰۷/۰۱ به شرکت بورس کالای ایران (سهامی عام) انتقال و فعالیت شرکت از تاریخ مذکور آغاز گردیده است. در حال حاضر مرکز اصلی شرکت در تهران خیابان آیت ... طالقانی، نبش خیابان بندر انزلی، پلاک ۳۵۱ واقع می باشد. همچنین شرکت دارای تالارهای معاملاتی در شهرهای تهران، اصفهان و کیش می باشد که معاملات فرآورده های نفتی صادراتی در محل تالار کیش انجام می شود.

شرکت از تاریخ ۱۳۹۰/۰۷/۱۲ جزء بازار پایه شرکت فرابورس پذیرفته شده و طبق ضوابط سازمان بورس و اوراق بهادار از جمله شرکت های ثبت شده نزد سازمان می باشد. ضمناً در تاریخ ۱۳۹۵/۹/۲ سهام شرکت بورس کالای ایران بر اساس مصوبه هیات پذیرش فرابورس ایران در بازار پایه "الف" فرابورس ایران پذیرفته شد. بر اساس این مصوبه معاملات سهام دسته سایر اشخاص شرکت بورس کالای ایران در تابلوی پایه الف فرابورس ایران معامله گردید. همچنین درخواست پذیرش سهام شرکت بورس کالای ایران در بورس اوراق بهادار تهران در جلسه مورخ ۱۳۹۷/۰۴/۰۲ هیات محترم پذیرش این بورس مطرح و با پذیرش شرکت بورس کالای ایران در تابلوی فرعی بازار اول بورس اوراق بهادار تهران موافقت به عمل آمد و از تاریخ ۱۳۹۷/۱۱/۱۶ کلیه نمادهای معاملاتی بورس کالا در تابلوی فرعی بازار اول بورس اوراق بهادار تهران معامله گردید.

بدین ترتیب، هم اکنون بورس کالای ایران با یک دهه تجربه، بستری مناسب برای معاملات انواع محصولات صنعتی و معدنی، محصولات پتروشیمی و فرآورده های نفتی و محصولات کشاورزی در قالب قراردادهای نقد، نسبه، سلف و کشف پرمیوم در بازار معاملات کالای فیزیکی و بازار فرعی فراهم کرده است. همچنین در این بورس، معاملات ابزارهای نوین مالی از جمله قرارداد آتی، قرارداد اختیار معامله، گواهی سپرده کالایی، سلف موازی استاندارد و صندوق های کالایی بر روی کالاهای مختلف در حال انجام می باشند.

شکل ۳: بورس کالای ایران در گذر زمان

موضوع فعالیت

موضوع فعالیت شرکت طبق مفاد ماده ۳ از فصل دوم اساسنامه شرکت به شرح زیر می باشد:

- [۱] تشکیل، سازماندهی و اداره‌ی بورس کالا به صورت متشکل، سازمان یافته و خودانتظام به منظور انجام معاملات کالاهای پذیرفته شده و اوراق بهادار مبتنی بر کالای پذیرفته شده، توسط اشخاص ایرانی و غیرایرانی مطابق قانون و مقررات؛
- [۲] پذیرش کالاها و اوراق بهادار مبتنی بر آن از قبیل کالاهای صنعتی، معدنی و کشاورزی و اوراق بهادار مبتنی بر هر کدام مطابق قانون و مقررات؛
- [۳] تعیین شرایط عضویت برای گروه‌های مختلف از اعضا، پذیرش متقاضیان عضویت، وضع و اجرای ضوابط حرفه‌ای و انضباطی برای اعضا، تعیین وظایف و مسئولیت‌های اعضا و نظارت بر فعالیت آن‌ها و تنظیم روابط بین آن‌ها مطابق قانون و مقررات؛
- [۴] فراهم آوردن شرایط لازم برای دسترسی منصفانه اعضا به منظور انجام معاملات کالاها و اوراق بهادار مبتنی بر کالای پذیرفته شده مطابق قانون و مقررات؛
- [۵] همکاری و هماهنگی با نهادهای مالی، شرکت‌ها، ارگان‌ها و سازمان‌هایی که بخشی از وظایف مربوط به دادوستد کالاهای پذیرفته شده و اوراق بهادار مبتنی بر کالای پذیرفته شده یا انتشار و پردازش اطلاعات مرتبط با بورس کالا را به عهده دارند، از جمله شرکت‌های سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه‌ی وجوه؛
- [۶] انجام تحقیقات، آموزش و فرهنگ‌سازی مرتبط با بورس کالا برای تسهیل، بهبود و گسترش دادوستد در بورس کالا و انتشار نشریه در حوزه تخصصی و مرتبط با موضوع فعالیت شرکت پس از اخذ مجوزهای لازم؛
- [۷] همکاری با بورس‌های دیگر در ایران و خارج از ایران به منظور تبادل اطلاعات و تجربیات و یکسان‌سازی مقررات و استانداردها؛
- [۸] نظارت بر حسن انجام معاملات کالاهای پذیرفته شده و اوراق بهادار مبتنی بر کالای پذیرفته شده در بورس کالای ایران؛
- [۹] تهیه، جمع‌آوری، پردازش، انتشار و یا اعلام اطلاعات مربوط به سفارش‌ها و معاملات کالاهای پذیرفته شده و اوراق بهادار مبتنی بر کالای پذیرفته شده طبق قانون و مقررات؛
- [۱۰] نظارت بر عرضه‌کنندگان کالاهای پذیرفته شده در بورس کالای ایران و ناشران اوراق بهادار مبتنی بر کالای پذیرفته شده، مطابق قانون و مقررات؛
- [۱۱] پذیرش انبارها، نظارت بر فعالیت آن‌ها و انجام عملیات مربوط به انبارها که در جهت تسهیل دادوستد معاملات در بورس کالا انجام می‌شود؛
- [۱۲] اجرای سایر وظایفی که مطابق قانون و مقررات به عهده‌ی شرکت گذاشته شده یا می‌شود.

تبصره: انجام موضوع مندرج در بند ۱۱ این ماده پس از آمادگی شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه در چارچوب مقررات به آن شرکت منتقل خواهد شد.

نظام بنگاهداری و حاکمیت شرکتی

نظام بنگاهداری، مجموعه‌ای از روابط بین مدیریت شرکت، هیأت مدیره، کمیته‌های هیأت مدیره، سهامداران، مقامات ناظر و سایر ذی‌نفعان می‌باشد. همچنین لازمه حرکت در مسیر چشم‌انداز، استقرار نظام حاکمیت شرکتی، برنامه‌ریزی راهبردی و عملیاتی، ایجاد یک محیط کنترلی مؤثر و کارا و فرهنگ مدیریت ریسک یکپارچه در درون شرکت ضمن تعهد به اصول و ارزش‌های اخلاقی است. هیأت مدیره شرکت از ستون‌های اصلی شرکت هستند که رفتار و عملکرد آن‌ها باید در ایجاد ارزش‌افزوده بر سرمایه‌ها و دارایی‌های شرکت در همکاری نزدیک با مدیران اجرایی شرکت متمرکز باشد تا بتوان به اهداف شرکت دست یافت.

هدف اصلی نظام بنگاهداری در شرکت بورس کالای ایران، خلق، حفظ و توسعه ارزش برای سهامداران و کلیه ذی‌نفعان می‌باشد. برای رسیدن به این هدف، لازم است به وضوح اصول نظارتی مناسب و مدیریت مؤثر و مطلوب تدوین گردد. ما بر این باوریم که توجه به اصول نظام بنگاهداری موجب افزایش شفافیت برای همه ذی‌نفعان گردیده تا از یک سو حقوق ایشان حفظ و از سوی دیگر موجبات مشارکت بیشتر ایشان در اداره بهتر شرکت فراهم گردد. مسئولیت هدایت و رهبری شرکت بر عهده اعضای هیأت مدیره است که ایشان بخشی از این وظیفه را به مدیرعامل و سپس به مدیران ارشد جهت مدیریت و سازمان‌دهی امور شرکت تفویض نموده‌اند. تمامی مسئولیت‌های حقوقی شرکت بر عهده هیأت مدیره بوده و مدیرعامل راهبری شرکت را عهده‌دار است. به این ترتیب هیأت مدیره به نمایندگی از سوی سهامداران شرکت، کار نظارت و کنترل را انجام می‌دهند.

"مهم‌ترین وظیفه هیأت مدیره به نمایندگی از سوی سهامداران شرکت، فرآیند نظارت و کنترل بر تعیین و تحقق هرچه بهتر اهداف راهبردی و حدود اجرایی شرکت است."

۲۶ جلسات هیأت مدیره

۲۰۲ مصوبات جلسات

هیأت مدیره‌ی منتخب سهام‌داران در سال ۱۳۹۷ با برگزاری ۲۶ جلسه، تلاش کرده است علاوه بر ایفای مسئولیت خود در قبال سهام‌داران، به مسئولیت خود در قبال سرمایه‌گذاران و سایر ذی‌نفعان بورس کالای ایران، به‌عنوان یک نهاد ملی نیز متعهد باشد.

جدول ۴: مشخصات اعضای هیأت مدیره و مدیرعامل شرکت در تاریخ ۱۳۹۷/۱۲/۲۹

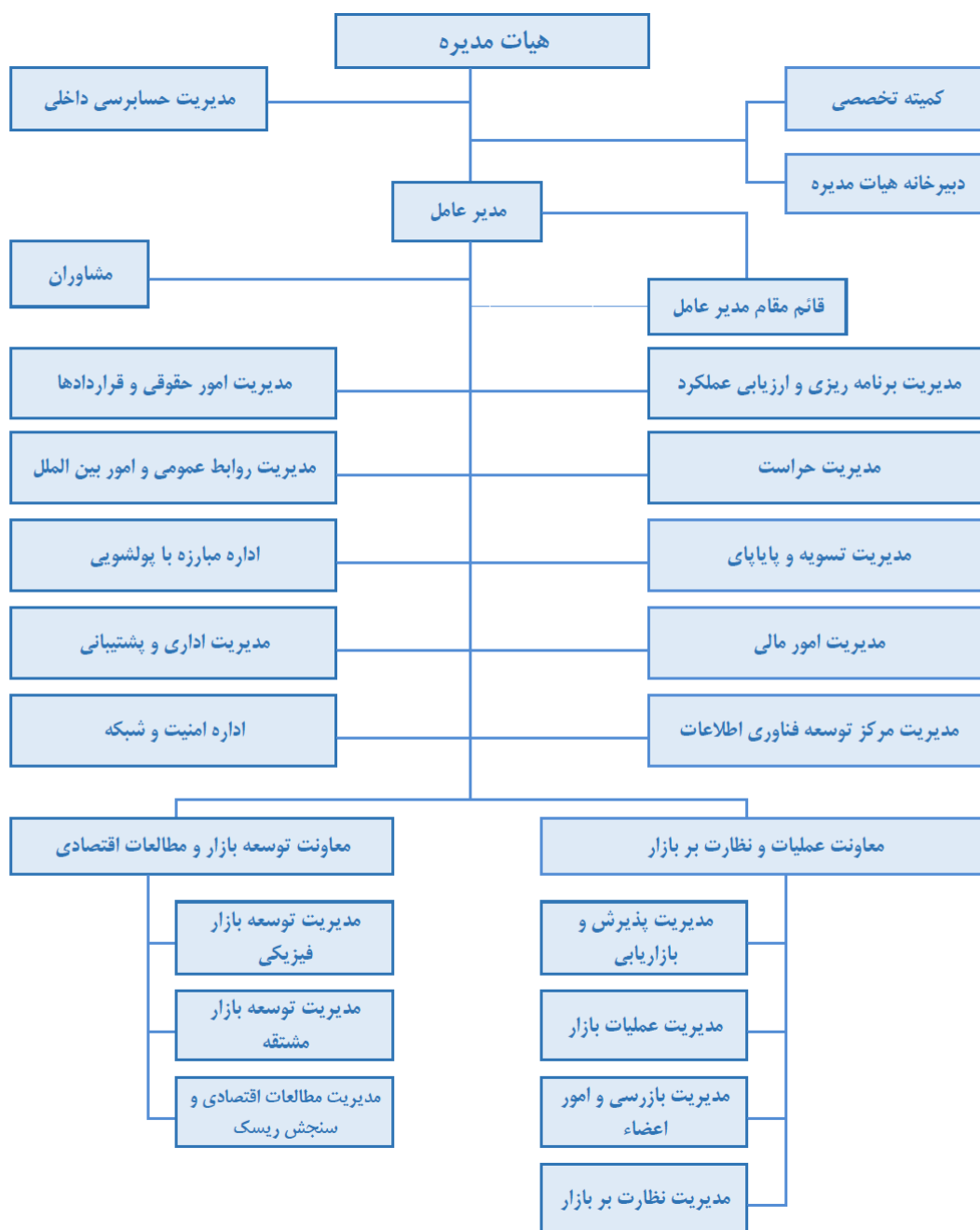
ردیف	اعضای هیأت مدیره	نماینده	سمت	تعداد حضور در جلسات*	مدت زمان
۱	منصور یزدی زاده	شرکت ذوب آهن اصفهان (سهامی عام)	رئیس هیأت مدیره	۲۵	از تاریخ ۱۳۹۴/۰۳/۱۸
۲	محمود اکبری مزرعچه	شرکت فولاد مبارکه اصفهان (سهامی عام)	نایب رئیس هیأت مدیره	۲۰	از تاریخ ۱۳۹۴/۰۳/۱۸
۳	میرفیض فلاح	شرکت سرمایه گذاری توسعه ملی (سهامی عام)	عضو هیأت مدیره	۱۹	از تاریخ ۱۳۹۷/۰۴/۰۵
۴	امیرحمزه مالمیر	شرکت گروه توسعه مالی مهر آیندگان (سهامی عام)	عضو هیأت مدیره	۲۵	از تاریخ ۱۳۹۶/۰۴/۱۲
۵	امیرمهدی صبائی	شرکت سرمایه گذاری نفت گاز و پتروشیمی تامین (سهامی عام)	عضو هیأت مدیره	۱۷	از تاریخ ۱۳۹۷/۰۴/۰۵
۶	حسین بهاری	شرکت گروه مالی ملت (سهامی عام)	عضو هیأت مدیره	۲۱	از تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۹
۷	محسن عبدالحی	شرکت کارگزاری بانک کشاورزی (سهامی خاص)	عضو هیأت مدیره	۲۵	از تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۹
حامد سلطانی نژاد			مدیرعامل		

* آقایان وحید باقری و اسلام خسروی تا تاریخ ۱۳۹۷/۰۴/۰۵ عضو هیأت مدیره شرکت بوده اند و طی سال ۱۳۹۷ به ترتیب در ۴ و ۳ جلسه حضور داشته اند.

هیأت مدیره همواره کوشش داشته است تا با ایجاد حاکمیت کارآمد بر امور شرکت در راستای منافع سهام داران و تعادل در منافع ذی نفعان مختلف اعم از مشتریان بازار، کارکنان و کارکردهای ملی در جامعه گام بردارد و در جهت ایفای کارا و مؤثر وظایف خود، فعالیت خود را در قالب کمیته های تخصصی شامل کمیته های تدوین مقررات، رسیدگی به شکایات، حسابرسی و بازار سازمان دهی نموده است.

ساختار سازمانی

هیأت مدیره شرکت بورس کالای ایران در راستای افزایش چابکی، بهبود و تسریع در اجرای فرآیندها و مدیریت هزینه‌ها و با هدف تسهیل تحقق اهداف راهبردی شرکت اقدام به بازنگری در چارت سازمانی بورس کالای ایران در آبان ماه سال ۱۳۹۶ نمود.

شکل ۴: نمودار سازمانی شرکت بورس کالای ایران

مفاد بند "پ" ماده ۳۶ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه‌ای کشور

در اجرای مفاد بند "پ" ماده ۳۶ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه‌ای کشور که مقرر گردیده عملیات تسویه و پایاپای پس از معاملات به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه منتقل گردد، به استناد صورتجلسه مورخ ۱۳۹۳/۰۹/۱۰ فی‌مابین شرکت بورس کالای ایران و شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه با نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار مقرر گردید پس از طی فرآیند تصریح‌شده در این صورتجلسه انتقال عملیات مذکور به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی و تسویه وجوه صورت پذیرد. با توجه به اینکه یکی از شروط این انتقال ارزیابی سامانه‌های تسویه معاملات توسط کارشناسان رسمی دادگستری و پرداخت بهای مربوطه توسط شرکت سپرده‌گذاری مرکزی می‌باشد، هیأتی متشکل از ۵ نفر از کارشناسان رسمی دادگستری استان تهران نسبت به ارزیابی سامانه‌های مربوطه اقدام نمود. نتایج حاصله به شرکت مذکور و سازمان بورس و اوراق بهادار اعلام گردیده تا پس از توافق نهایی نسبت به تعیین تکلیف و انتقال عملیات تسویه و پایاپای به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه اقدام شود. بر اساس تفاهم‌نامه منعقد در تاریخ ۱۳۹۵/۰۱/۳۰ فی‌مابین شرکت بورس کالای ایران و شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه، برخی از فرآیندهای عملیات تسویه وجوه و پایاپای پس از معاملات شامل کلیه تضامین کارگزاران و بخشی از تضامین عرضه‌کنندگان به مبلغ ۱,۹۰۸ میلیارد ریال به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی انتقال یافت و همچنین مقرر گردید یک تیم کارشناس رسمی ۳ نفره نسبت به ارزیابی و قیمت‌گذاری مجدد سامانه‌های مربوطه اقدام نماید.

سرمایه و ترکیب سهام‌داران

سرمایه شرکت در بدو تأسیس مبلغ ۱۰۰ میلیارد ریال (شامل تعداد ۱۰۰ میلیون سهم، به ارزش اسمی هر سهم ۱,۰۰۰ ریال) بوده و این رقم طی مصوبات مجامع عمومی فوق‌العاده، مطابق جدول ۵ در مجموع به ۱,۲۴۰ میلیارد ریال رسیده است. جدول ۵ اطلاعات مربوط به افزایش سرمایه‌های شرکت را نشان می‌دهد.

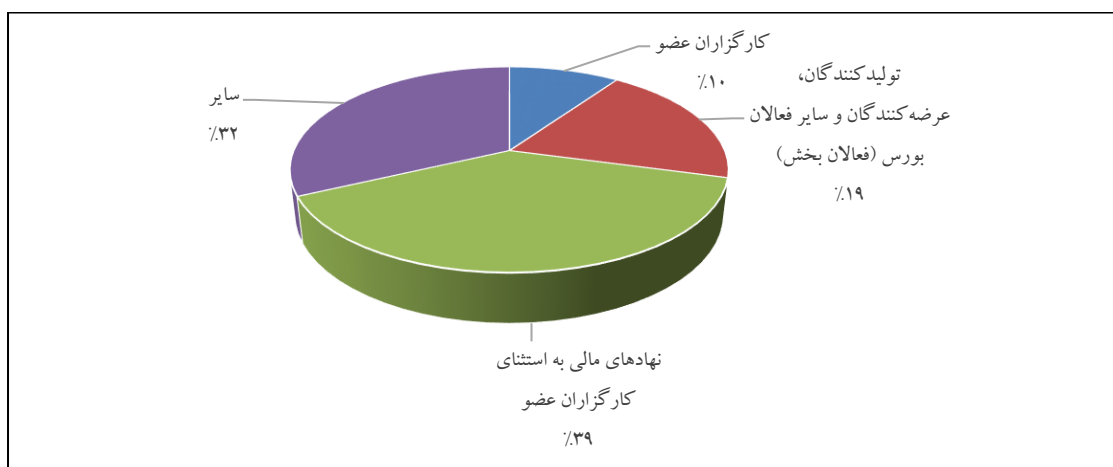
جدول ۵: اطلاعات مربوط به افزایش سرمایه‌های شرکت

تاریخ برگزاری مجمع فوق‌العاده	افزایش سرمایه (درصد)	میزان سرمایه پس از اعمال افزایش (میلیارد ریال)	محل افزایش سرمایه
۱۳۹۰/۰۲/۲۰	۲۰	۱۲۰	سود انباشته
۱۳۹۱/۰۲/۳۰	۶۷	۲۰۰	سود انباشته و اندوخته احتیاطی
۱۳۹۲/۰۲/۳۰	۵۰	۳۰۰	سود انباشته
۱۳۹۳/۰۳/۰۵	۵۰	۴۵۰	سود انباشته و اندوخته احتیاطی
۱۳۹۵/۰۴/۲۸	۱۰۰	۹۰۰	سود انباشته و اندوخته احتیاطی
۱۳۹۷/۰۵/۲۴	۳۷/۷۸	۱,۲۴۰	سود انباشته و اندوخته احتیاطی

مشخصات سهام‌داران شرکت در تاریخ ۱۳۹۷/۱۲/۲۹ به شرح جداول ۶، ۷ و شکل ۵ می‌باشد.

جدول ۶: ترکیب سهامداران شرکت در تاریخ ۱۳۹۷/۱۲/۲۹

ردیف	گروه سهامداران	تعداد سهامدار	تعداد سهام	درصد مالکیت
۱	کارگزاران عضو	۳۸	۱۲۰,۷۸۸,۴۰۰	۱۰
۲	تولیدکنندگان، عرضه‌کنندگان و سایر فعالان بورس (فعالان بخش)	۹۴	۲۴۲,۱۲۲,۹۷۰	۱۹
۳	نهادهای مالی به استثنای کارگزاران عضو	۵۹	۴۸۰,۹۲۱,۶۰۰	۳۹
۴	اشخاصی که جزء دسته‌های اول تا سوم نیستند (سایر اشخاص)	۶,۸۲۷	۳۹۶,۱۶۷,۰۳۰	۳۲
	جمع کل	۷,۰۱۸	۱,۲۴۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۰۰/۰

شکل ۵: سهم گروه‌های سهامداران در پایان سال مالی ۱۳۹۷

جدول ۷: فهرست سهام‌داران شرکت در تاریخ ۱۳۹۷/۱۲/۲۹

ردیف	نام سهام‌دار	تعداد سهام	درصد
۱	شرکت سهامی بیمه ایران (سهامی خاص)	۲۷.۱۱۸.۷۹۹	۲/۱۹
۲	شرکت سرمایه‌گذاری تدبیر (سهامی خاص)	۲۶.۰۶۴.۷۹۹	۲/۱۰
۳	شرکت سرمایه‌گذاری گروه توسعه ملی (سهامی عام)	۲۴.۷۹۹.۳۱۰	۲/۰۰
۴	شرکت سرمایه‌گذاری فرهنگیان (سهامی خاص)	۲۱.۲۰۳.۹۹۱	۱/۷۱
۵	شرکت کارگزاری سی ولکس کالا (سهامی خاص)	۲۰.۷۵۷.۵۹۸	۱/۶۷
۶	شرکت سهامی بیمه البرز (سهامی عام)	۱۹.۹۸۸.۷۹۹	۱/۶۱
۷	شرکت گروه مالی ملت (سهامی عام)	۱۹.۶۰۰.۴۸۲	۱/۵۸
۸	شرکت گروه مدیریت سرمایه‌گذاری امید (سهامی عام)	۱۹.۴۰۵.۹۹۹	۱/۵۶
۹	شرکت سرمایه‌گذاری غدیر (سهامی عام)	۱۸.۷۸۵.۹۹۹	۱/۵۱
۱۰	صندوق بازنشستگی کشوری	۱۸.۱۹۰.۷۹۹	۱/۴۷
۱۱	شرکت سیمان فارس و خوزستان (سهامی عام)	۱۸.۱۷۸.۳۹۹	۱/۴۷
۱۲	بنیاد مستضعفان انقلاب اسلامی	۱۸.۱۷۸.۳۹۸	۱/۴۷
۱۳	شرکت کارگزاری بانک کشاورزی (سهامی خاص)	۱۷.۹۷۹.۹۹۹	۱/۴۵
۱۴	شرکت کارگزاری ستاره جنوب (سهامی خاص)	۱۶.۶۰۳.۵۹۹	۱/۳۴
۱۵	شرکت سرمایه‌گذاری ملی ایران - سما	۱۵.۷۶۰.۳۹۹	۱/۲۷
۱۶	سرمایه‌گذاری صنعت و معدن	۱۳.۴۷۸.۷۹۹	۱/۰۹
۱۷	شرکت سرمایه‌گذاری بهمن (سهامی عام)	۱۳.۳۲۹.۹۹۹	۱/۰۷
۱۸	شرکت سرمایه‌گذاری صنایع پتروشیمی (سهامی عام)	۱۳.۳۲۹.۹۹۹	۱/۰۷
۱۹	شرکت گروه بهمن (سهامی عام)	۱۳.۰۵۷.۱۹۹	۱/۰۵
۲۰	شرکت سرمایه‌گذاری بوعلی (سهامی عام)	۱۲.۷۲۲.۳۹۹	۱/۰۳
۲۱	سایر سهام‌داران (کمتر از یک درصد)	۸۷۱,۴۶۴,۲۳۶	۷۰/۲۸
	جمع	۱,۲۱۴۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۰۰

معاملات سهام شرکت

وضعیت معاملات و قیمت سهام

شرکت در تاریخ ۱۳۹۰/۰۷/۱۲ در بازار پایه توافقی شرکت فرابورس ایران پذیرفته شد. در تاریخ ۱۳۹۵/۰۹/۰۲ سهام شرکت بورس کالای ایران بر اساس مصوبه هیأت پذیرش فرابورس ایران از بازار پایه توافقی به بازار پایه "الف" فرابورس ایران منتقل و در گروه فعالیت‌های کمکی به نهادهای مالی واسط با نماد کالا درج و سهام آن برای اولین بار در تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۱ در این بازار مورد معامله قرار گرفته است. همچنین در تاریخ ۱۳۹۷/۰۴/۰۲ مجوز پذیرش سهام شرکت در تابلوی فرعی بازار اول بورس اوراق و بهادار تهران دریافت و در تاریخ ۱۳۹۷/۱۱/۱۶ اولین معامله این شرکت انجام گردید.

وضعیت معاملات سهام شرکت با نمادهای کالا، اکالا، تکالا، نکالا طی ۳ سال اخیر به شرح جدول ۸ بوده است:

جدول ۸: وضعیت معاملات و قیمت سهام شرکت

پایان سال مالی

سال مالی منتهی به	تعداد سهام معامله شده	ارزش سهام معامله شده	تعداد روزهای باز بودن نماد	تعداد روزهایی که نماد معامله شده است	ارزش بازار	قیمت سهم	سرمایه
سال	تعداد	میلیون ریال	روز	روز	میلیون ریال	ریال	میلیون ریال
۱۳۹۵/۱۲/۳۰	۲۸,۸۴۷,۲۸۲	۱۵۶,۱۴۵	۱۵۶	۱۵۶	۳,۲۶۵,۲۰۰	۳,۶۲۸	۹۰۰,۰۰۰
۱۳۹۶/۱۲/۲۹	۱۴۴,۹۴۶,۳۶۸	۵۴۷,۱۷۵	۲۳۲	۲۳۲	۳,۸۲۲,۳۰۰	۴,۲۴۷	۹۰۰,۰۰۰
۱۳۹۷/۱۲/۲۹	۲۶۱,۰۳۸,۴۸۰	۱,۵۸۹,۰۱۸	۱۵۸	۱۵۸	۱۰,۲۸۸,۲۸۸	۸,۲۹۷	۱,۲۴۰,۰۰۰

وضعیت نقد شوندگی سهام و کیفیت افشاء اطلاعات شرکت

اطلاعات مقایسه‌ای پیش‌بینی‌های درآمد هر سهم و عملکرد واقعی

اطلاعات مربوط به پیش‌بینی‌های درآمد هر سهم شرکت برای سال مالی منتهی به ۱۳۹۷/۱۲/۲۹ و عملکرد واقعی آن به شرح جدول ۹ بوده است:

جدول ۹: اطلاعات مربوط به پیش‌بینی‌های درآمد هر سهم شرکت

شرح	برآورد اولیه در تاریخ ۱۳۹۶/۱۱/۲۳	برآورد ثانویه در تاریخ ۱۳۹۷/۰۴/۰۴	عملکرد واقعی
سود هر سهم - ریال	۴۹۴	۵۴۲	۶۹۷

چشم‌انداز و مأموریت بورس کالای ایران

آخرین بازنگری سند استراتژی شرکت بورس کالای ایران در سال ۱۳۹۴ با توجه به تغییرات فضای کسب‌وکار و اتمام دوره سند پیشین، انجام گرفت. در بازنگری سند مذکور، تجزیه و تحلیل ذی‌نفعان، بازنگری اهداف کلان، ارزیابی محیطی و داخلی، تعیین موقعیت استراتژیک، تدوین راهبردها و تنظیم برنامه عملیاتی صورت پذیرفت. در این سند مأموریت بورس کالای ایران به صورت ذیل ذکر شده است:

"بورس کالای ایران با ایجاد بازار شفاف جهت تسهیل معاملات و کشف نرخ قیمت کالاهای اساسی و مواد اولیه واسطه‌ای بر اساس مکانیزم عرضه و تقاضا، ضمن تضمین تعهدات طرفین معامله، ابزارهای تأمین مالی و مدیریت ریسک را در اختیار فعالان بازار قرار می‌دهد."

شکل ۶: مأموریت بورس کالای ایران

چشم‌انداز بورس کالای ایران نیز به صورت ذیل متصور گردید:

"بورس کالای ایران در افق چشم‌انداز، مرجع قیمت‌گذاری کالاهای اساسی و مواد اولیه واسطه‌ای در منطقه و یکی از گزینه‌های اولویت‌دار تولیدکنندگان برای تأمین مالی و پوشش ریسک تجاری می‌باشد"

راهبردها

در راستای تحقق چشم‌انداز، راهبردهای هشت‌گانه ذیل با تعیین موقعیت استراتژیک مجموعه با چهار ابزار ماتریس سوات، ارزیابی داخلی خارجی، ماتریس رقابتی پورتر و ماتریس استراتژی‌های اصلی تدوین گردید.

شکل ۷: راهبردهای بورس کالای ایران

به‌منظور پیاده‌سازی هر چه بهتر راهبردهای فوق، نسخه به روز رسانی شده نقشه استراتژی، شاخص‌های عملکردی و هدف‌گذاری شده، به‌همراه برنامه عملیاتی به‌صورت سالیانه تدوین و در ابتدای هر سال از سوی مدیرعامل شرکت بورس کالای ایران جهت هماهنگی و اجرا ابلاغ می‌گردد.

منشور اخلاقی

کلیه کارکنان شرکت بورس کالای ایران با استعانت از عنایات خداوند متعال و با آگاهی از نقش کلیدی خود در تحقق چشم‌اندازها، اهداف و مأموریت‌های سازمانی، تعهدات زیر را همواره مدنظر خواهند داشت:

۱	رفتار سازمانی مبتنی بر پابندی به قانون در راستای چشم‌انداز و مأموریت‌های شرکت.
۲	احترام به حقوق و کرامت انسانی افراد و رعایت حریم شخصی و جایگاه آنان.
۳	پابندی به شئون و ارزشهای مذهبی و رعایت آراستگی و پوشش ظاهری.
۴	تلاش در جهت افزایش توانمندی‌های علمی و حرفه‌ای با هدف ارتقاء کیفیت خدمات ارائه شده.
۵	رعایت احترام، ادب، عدل و انصاف در گفتار و رفتار.
۶	داشتن وجدان کاری، نظم، سعه صدر، انتقاد پذیری، مسئولیت‌پذیری و وفاداری به منافع شرکت.
۷	عدم فعالیت و سرمایه‌گذاری در معاملات بورس و عدم مداخله و تأثیر گذاری خارج از ضوابط و مقررات مربوط.
۸	حفظ اسرار و اطلاعات محرمانه شرکت و عدم افشای آن خارج از ضوابط و مقررات.
۹	عدم استفاده غیر قانونی از اطلاعات شرکت جهت منافع شخصی خود یا دیگران.
۱۰	رجحان منافع شرکت بر منافع فردی در صورت وجود هر گونه تعارض منافع.
۱۱	عدم انجام هر فعالیتی که به شهرت و عملکرد کارکنان و شرکت صدمه زند مانند شایعه‌سازی، تهمت، غیبت و خبرچینی
۱۲	احتراز از هر گونه تبعیض و آزار نژادی، قومی، مذهبی و جنسی.
۱۳	استفاده صحیح و بهینه از امکانات و دارایی‌های شرکت و حفظ و حراست از آنها.
۱۴	عدم استعمال دخانیات و مواد مخدر در محل کار.
۱۵	عدم دریافت و پرداخت هر گونه هدیه مالی و غیرمالی.

شکل ۸: منشور اخلاقی کارکنان بورس کالای ایران

معرفی بازارها

بورس کالای ایران در راستای تحقق اهداف خود توانسته است علاوه بر توسعه قراردادهای نقد، نسیه، سلف و کشف پرمیوم در بازار فیزیکی، ابزارهای متنوع دیگری را برای کالاهای مختلف طراحی و به بهره‌برداری برساند. هر ابزار با ویژگی‌های منحصربه‌فردی که دارا می‌باشد، نیازهای بخشی از فعالان اقتصادی را پوشش می‌دهد. معاملات بورس کالای ایران در حال حاضر در قالب سه گروه زیر در حال انجام می‌باشد:

بازار فیزیکی

در این بازار چهار گروه کالایی اصلی مورد معامله قرار می‌گیرند: محصولات صنعتی و معدنی، محصولات پتروشیمی، فرآورده‌های نفتی و محصولات کشاورزی. معاملات نقدی ساده‌ترین شکل معاملات در بازار فیزیکی است. این معاملات در عین سادگی از حیث ایجاد شفافیت در اقتصاد کارکرد بسیار مهمی دارند. فرآیند انجام معاملات نقدی بدین صورت است که در ابتدا مشخصات عرضه از طریق اطلاعیه عرضه به فعالان بازار اعلام شده و پس از آن متقاضیان حائز شرایط، برای خرید کالا رقابت نموده و در صورت موفقیت در رقابت، قرارداد معامله نقدی بین خریدار و فروشنده (عرضه‌کننده) منعقد می‌گردد. پس از انعقاد قرارداد، خریدار و فروشنده در مهلت زمانی کوتاهی ملزم به مبادله وجه و کالا خواهند بود. در این معاملات امکان کشف قیمت منصفانه محصولات از طریق تعامل بین عرضه و تقاضا فراهم شده و به دلیل وجود سازوکار نظارت بر حسن اجرای معاملات از طریق اتاق پایاپای بورس، ریسک نکول طرفین معاملات به شدت کاهش می‌یابد. پس از انعقاد قرارداد در معاملات نقدی، خریدار سه روز کاری مهلت دارد که تسویه معامله منعقدشده را به صورت نقدی یا اعتباری انجام دهد. در تسویه نقدی کل مبلغ ارزش قرارداد و کارمزدهای تخصیص‌یافته به خریدار توسط وی در مهلت سه روزه پرداخت خواهد شد. پس از انجام تسویه توسط خریدار، فروشنده تا سه روز کاری فرصت خواهد داشت که کالا را به خریدار تحویل دهد.

معاملات نقدی با تسویه اعتباری تا مرحله انعقاد قرارداد همانند معاملات نقدی با تسویه نقدی صورت گرفته و پس از انعقاد قرارداد، خریدار و فروشنده تسویه را به صورت توافقی انجام خواهند داد که ماحصل آن سند تسویه اعتباری است که خریدار ملزم به تحویل آن به اتاق پایاپای است. هدف از طراحی معاملات نقدی با تسویه اعتباری ایجاد نوعی سازوکار جهت تهاتر بدهی بین خریدار و فروشنده است.

معاملات سلف از جمله مهم‌ترین ابزارهای تأمین مالی مورد توجه فعالان بازار در بورس کالای ایران است. در این معاملات فروشنده متعهد می‌شود در زمان مشخصی در آینده کالا را به خریدار تحویل دهد. قراردادهای سلف نیز مانند قراردادهای نقدی با دو روش تسویه نقدی و تسویه اعتباری امکان‌پذیر است. این معاملات از تمامی ویژگی‌های معاملات نقد برخوردار است، به‌علاوه اینکه قراردادهای سلف با تسویه نقدی یکی از ابزارهای تأمین مالی تولیدکنندگان کالاها یا فروشندگان می‌باشند و به صورت فراگیر توسط تولیدکنندگان مورد استفاده قرار می‌گیرند.

تأمین مالی در کوتاه‌ترین زمان و درعین‌حال با کمترین هزینه امکان‌پذیر است و هیچ‌گونه محدودیتی از نظر میزان وجوه موردنیاز جهت تأمین مالی وجود ندارد. تولیدکنندگان با استفاده از قراردادهای سلف، کالاهای خود را از چند ماه قبل پیش‌فروش می‌نمایند و در نتیجه این قراردادها پوشش ریسک را برای طرف فروشنده به‌طور کامل فراهم می‌نماید.

نوع دیگری از معاملات که در بازار فیزیکی قابل انجام است، معاملات کشف پرمیوم است. این قرارداد به گونه‌ای است که در آن معامله‌گران نسبت به خرید و فروش کالایی در زمان آینده با قیمتی فرمول‌بندی شده توافق می‌کنند. به موجب این قرارداد، مقدار معینی مابه‌التفاوت نسبت به قیمت مبنا (قیمت مرجع داخلی یا خارجی در تاریخ سررسید) مورد توافق طرفین معامله قرار می‌گیرد. بر این اساس در ابتدای انجام توافق، طرفین باید قسمتی از ارزش حدودی معامله (بر اساس قیمت علی‌الحساب) را نزد اتاق پایاپای به عنوان ضمانت تودیع کنند. در قراردادهای کشف پرمیوم یک قیمت مبنا (به عنوان مثال قیمت محصول در یکی از بازارهای جهانی) برای اعلام قیمت در سررسید در اطلاعیه عرضه اعلام شده و خریداران تنها بر روی صرف و یا کسر قیمت نسبت به قیمت مبنا، باهم به رقابت می‌پردازند.

بازار فرعی

معاملات بازار فرعی بورس کالای ایران همانند بازار فیزیکی انجام می‌گیرد، با این تفاوت که در آن کالاهایی مورد معامله قرار می‌گیرند که به دلیل عدم دارا بودن ویژگی تداوم عرضه یا استانداردپذیری، امکان پذیرش و معامله در بازار اصلی معاملات کالاهای فیزیکی بورس کالای ایران را دارا نیستند. براساس دستورالعمل بازار فرعی بورس کالای ایران، اموال غیرمنقول و کالاهایی که طبق مقررات، شرایط پذیرش در بازار معاملات کالای فیزیکی را از دست می‌دهند، ازجمله کالاهایی هستند که امکان معامله در بازار فرعی را دارند. اموال غیرمنقول شامل املاک و مستغلات با کاربری‌های گوناگون اعم از اداری، تجاری، مسکونی و اراضی زراعی است. اموال منقول نیز خود به دو دسته تقسیم می‌شوند: کالاهایی که طبق مقررات شرایط پذیرش در بازار معاملات کالای فیزیکی را از دست می‌دهند و کالاهای فاقد شرایط پذیرش در بازار معاملات کالای فیزیکی که توسط هیأت پذیرش تأیید شده باشند.

بازار مشتقه

ابزارهای تعریف‌شده در این بازار عمدتاً با هدف مدیریت ریسک نوسان قیمت طراحی شده‌اند. دو ابزار مشتقه اصلی یعنی قرارداد آتی و قرارداد اختیار معامله که متعارف‌ترین ابزارهای جهانی مدیریت ریسک به شمار می‌روند در بورس کالای ایران طراحی شده و روزانه مورد معامله قرار می‌گیرند.

قرارداد آتی

قرارداد آتی، قراردادی است که بر اساس آن فروشنده متعهد می‌شود در سررسید معین، مقدار معینی از کالای مشخص را به قیمت مشخص بفروشد و در مقابل، خریدار که طرف دیگر قرارداد است متعهد می‌شود همان کالا با همان مشخصات را در سررسید معین بخرد و برای اینکه هر دو طرف به تعهدات خود عمل کنند باید مبلغی را به عنوان وجه تضمین اولیه نزد اتاق پایاپای بگذارند که این وجه متناسب با تغییرات قیمت معاملات قرارداد آتی موردنظر به صورت روزانه تعدیل می‌گردد. از جمله ویژگی‌های این معاملات می‌توان به تضمین معاملات توسط اتاق پایاپای و نبود ریسک اعتباری، شفافیت قیمت، هزینه اندک معاملات، استفاده از اهرم مالی برای خرید و فروش، نقدشوندگی بالای معاملات، استانداردسازی و معافیت مالیاتی اشاره نمود. قراردادهای آتی به دلیل ویژگی‌های خاص خود معمولاً دارای بازار ثانویه پررونق و با نقدشوندگی بالا هستند، به‌طوری که معاملات بسیاری از کالاها در بورس‌های کالایی کشورهای پیشرفته از طریق این نوع قرارداد انجام می‌گیرد.

اختیار معامله

قرارداد اختیار معامله قراردادی است که در آن یک طرف، اختیار(حق) خرید و یا فروش کالایی را از طرف دیگر خریداری می‌کند و به موجب آن قادر خواهد بود که در صورت تمایل در سررسید معینی از این حق خود استفاده کند یا به عبارتی دیگر اختیار خرید یا اختیار فروش خود را اعمال کند. دارنده (خریدار) اختیار این حق را به موجب پرداخت مبلغی به فروشنده اختیار کسب کرده است. در حقیقت تنها خریدار اختیار خرید یا فروش حق اعمال آن را دارد و در صورت اعمال اختیار از سوی خریدار اختیار، فروشنده ملزم به ایفاء تعهدات عنوان‌شده در قرارداد اختیار است. در صورت اعمال اختیار خرید، فروشنده اختیار خرید موظف به تحویل دارایی با مشخصات، مقدار و قیمت تعیین‌شده در قرارداد اختیار به خریدار اختیار خرید است و در صورت اعمال اختیار فروش، فروشنده اختیار فروش موظف به خرید دارایی با مشخصات، مقدار و قیمت تعیین‌شده در قرارداد از خریدار اختیار فروش است. این ابزار نیز برای پوشش ریسک نوسانات قیمت استفاده می‌گردد و از خاصیت اهرمی برخوردار است. هزینه انجام معاملات اندک است و راهبردهای معاملاتی گسترده‌ای را می‌توان با استفاده از این ابزار عملیاتی نمود.

بازار مالی

برخی از ابزارهای تعریف‌شده در بورس کالای ایران با رویکرد تأمین مالی و نیز تسهیل سرمایه‌گذاری در بخش کالایی طراحی شده است. بخش‌های اقتصادی مختلف با به‌کارگیری این ابزارها قادر خواهند بود تأمین مالی گسترده‌تر و کم‌هزینه‌تری را برای خود فراهم آورند و یا در صورت تمایل بخشی از سبد سرمایه‌گذاری خود را به سهولت به کالاها اختصاص دهند. همچنین این ابزارها به گونه‌ای طراحی شده است که سرمایه‌گذاران بیشتری را به سوی بازارهای کالایی جذب کند.

اوراق سلف موازی استاندارد

معاملات اوراق سلف موازی استاندارد شکل تکامل یافته معاملات سلف است. معاملات سلف علی‌رغم مزیت‌هایی که دارند با محدودیت‌های خاصی مواجه‌اند که امکان بهره‌گیری حداکثر از آن‌ها جهت تأمین مالی به‌خصوص در دوره‌های رکودی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. خریداران کالا در معاملات سلف با ریسک تغییرات قیمت و ریسک نقدشوندگی مواجه هستند زیرا به دلیل نبود بازار ثانویه برای این نوع معاملات امکان فروش کالای موردنظر توسط خریدار به شخص ثالث وجود ندارد. به همین دلیل خریداران تمایلی به تأمین مالی بلندمدت (بیش از ۶ ماه) با این شیوه ندارند و تأمین مالی در این روش به دوره‌های کوتاه‌مدت محدود می‌گردد که این مشکلات با تعریف اوراق سلف موازی استاندارد برطرف شده است. معاملات این اوراق مانند معاملات سلف می‌باشد با این تفاوت که خریدار این اختیار را دارد که قبل از تاریخ سررسید، قرارداد را به شخص دیگری واگذار کند. در این نوع قرارداد، ابتدا اوراق توسط ناشر در بازار اولیه عرضه می‌گردد و پس از آن با تشکیل بازار ثانویه، خریداران می‌توانند اوراق خریداری شده را به دیگران واگذار نمایند. در بازار ثانویه هیچ محدودیتی در خرید و فروش اوراق وجود ندارد و افراد می‌توانند اوراق را به دفعات مورد معامله قرار دهند.

گواهی سپرده کالایی

گواهی سپرده کالایی اوراق بهاداری است که مؤید مالکیت دارنده آن بر مقدار معینی کالا است. به عبارتی بهتر گواهی سپرده کالایی، سندی است که در قبال تحویل کالا به انبارهای تحت نظارت بورس کالای ایران توسط انباردار صادر و مشخصات مربوط به کمیت و کیفیت کالا در آن درج می‌گردد. دارندگان گواهی سپرده کالایی می‌توانند در بازار طراحی شده توسط بورس کالای ایران اقدام به خرید یا فروش اوراق خود کنند و همچنین می‌توانند با توثیق این اوراق، از شبکه بانکی کشور تسهیلات مالی دریافت نمایند. در این روش اگر مالک گواهی سپرده کالایی به هر دلیلی نتواند به تعهدات بانکی خود عمل نماید، بانک می‌تواند با فروش گواهی سپرده کالایی با استفاده از مکانیزم بورس کالا، منابع مالی خود را وصول نماید. البته در صورتی که فروش گواهی سپرده میسر نباشد، بانک می‌تواند کالا را تحویل گرفته و در بازار به فروش رساند. با توجه به اینکه در این روش ریسک نکول و نقدشوندگی دارایی توثیق شده برای شبکه بانکی کاهش می‌یابد، استفاده از ابزار گواهی سپرده کالایی موجب تسریع روند پرداخت تسهیلات مالی و کاهش هزینه تأمین مالی خواهد شد. بنابراین به‌کارگیری این روش هدایت منابع بانکی به سمت تولید را تسهیل خواهد نمود.

صندوق کالایی

صندوق‌های کالایی به دلیل ایجاد امکان سرمایه‌گذاری در بازارهای کالایی برای عموم، موفقیت قابل ملاحظه‌ای را در بازارهای مالی جهان به دست آورده‌اند. این صندوق‌ها امکان پیروی از بازده تغییرات قیمتی یک یا چند کالای

معین را فراهم می‌آورند و واحدهای آن‌ها در بورس قابل معامله است. فعالیت اصلی این صندوق‌ها سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار مبتنی بر کالاهایی است که به عنوان دارایی پایه صندوق در نظر گرفته می‌شوند. این صندوق‌ها با استفاده از وجوه سرمایه‌گذاران، در مقیاس بزرگ سرمایه‌گذاری می‌کنند و به دنبال کسب بازدهی مناسب برای سرمایه‌گذاران صندوق هستند. سرمایه‌گذاران یا دارندگان واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق به نسبت سهم یا میزان سرمایه‌گذاری خود در صندوق، در سود و زیان آن شریک می‌شوند. این صندوق‌ها به سرمایه‌گذاران این امکان را می‌دهند که به رغم کسب بازدهی از نوسانات قیمتی کالاهای مورد نظر خود، نگرانی چندانی نسبت به خرید و نگهداری کالا، تحمل هزینه‌های حمل و نقل، انبارداری و خسارت‌های احتمالی آن، نداشته باشند.

سال شمار بورس کالای ایران

اهم رویدادهای سالهای ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۷ شرکت بورس کالای ایران به شرح ذیل می باشد

- پذیرش سهام شرکت بورس کالای ایران در بازار پایه فرابورس ایران

۱۳۹۰

- پذیرش ۱۰ کالای جدید بر حسب تولیدکننده

۱۳۹۱

- پذیرش ۶ کالای جدید بر حسب تولیدکننده
- عضویت شرکت بورس کالای ایران در فدراسیون بورس های اوراق بهادار اروپایی و آسیایی (FEAS)
- راه اندازی اولین تالار معاملات اختصاصی

۱۳۹۲

- پذیرش ۳ کالای جدید بر حسب تولیدکننده
- انتشار اولین اوراق سلف موازی استاندارد
- شروع معاملات در بازار فرعی
- عضویت شرکت بورس کالای ایران در کمیته ایرانی اتاق بازرگانی بین المللی (ICC) و اتحادیه الکترونیکی بین بورسی (IEU)
- راه اندازی اولین نمایندگی بورس کالای ایران در اهواز
- راه اندازی تالار معاملات کارگزاران

۱۳۹۳

۱۳۹۴

- پذیرش ۳ کالای جدید بر حسب تولیدکننده
- پذیرش اولین انبارها در بورس کالا در قالب ۲۴ انبار
- راه اندازی معاملات گواهی سپرده سکه
- اجرای ماده ۳۳ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی محصولات جو و ذرت در قالب گواهی سپرده و بازار فیزیکی برای اولین بار
- بهره‌برداری از سیستم جامع معاملات الکترونیکی (TTS)

۱۳۹۵

- پذیرش ۱ کالای جدید بر حسب تولیدکننده
- پذیرش ۷۴ انبار جدید
- پذیرش در بازار پایه الف فرابورس ایران
- انتشار اوراق ۲۷ میلیارد ریالی سلف موازی گندم
- راه اندازی قراردادهای اختیار معامله سکه طلا
- راه اندازی معاملات گواهی سپرده زعفران
- عضویت شرکت بورس کالای ایران در فدراسیون جهانی بورس‌ها (WFE)

۱۳۹۶

- پذیرش ۱۱ کالای جدید بر حسب تولیدکننده
- پذیرش ۹۵ انبار جدید
- رونمایی از سامانه معاملات مجازی بازار مشتقه
- انجام اولین خرید توافقی در بورس کالا
- پذیره نویسی ۳ صندوق سرمایه گذاری کالایی برای اولین بار
- راه اندازی معاملات گواهی سپرده پسته
- شروع معاملات ماده ۳۳ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی گندم
- راه اندازی معاملات کشف پرمیوم

۱۳۹۷

- پذیرش در بورس اوراق بهادار تهران
- پذیرش ۱۸ انبار جدید
- پذیرش ۲ خزانه جدید سکه طلا
- پذیرش و راه‌اندازی قرارداد آتی زعفران
- راه‌اندازی قرارداد اختیار معامله زعفران
- پذیره‌نویسی صندوق‌های سرمایه‌گذاری جدید در اوراق بهادار مبتنی بر سکه

شکل ۹: سال‌شمار بورس کالای ایران

عملکرد سال ۱۳۹۷ بورس کالای ایران در یک نگاه

اهم رویدادهای سال ۱۳۹۷ (ماه شمار)

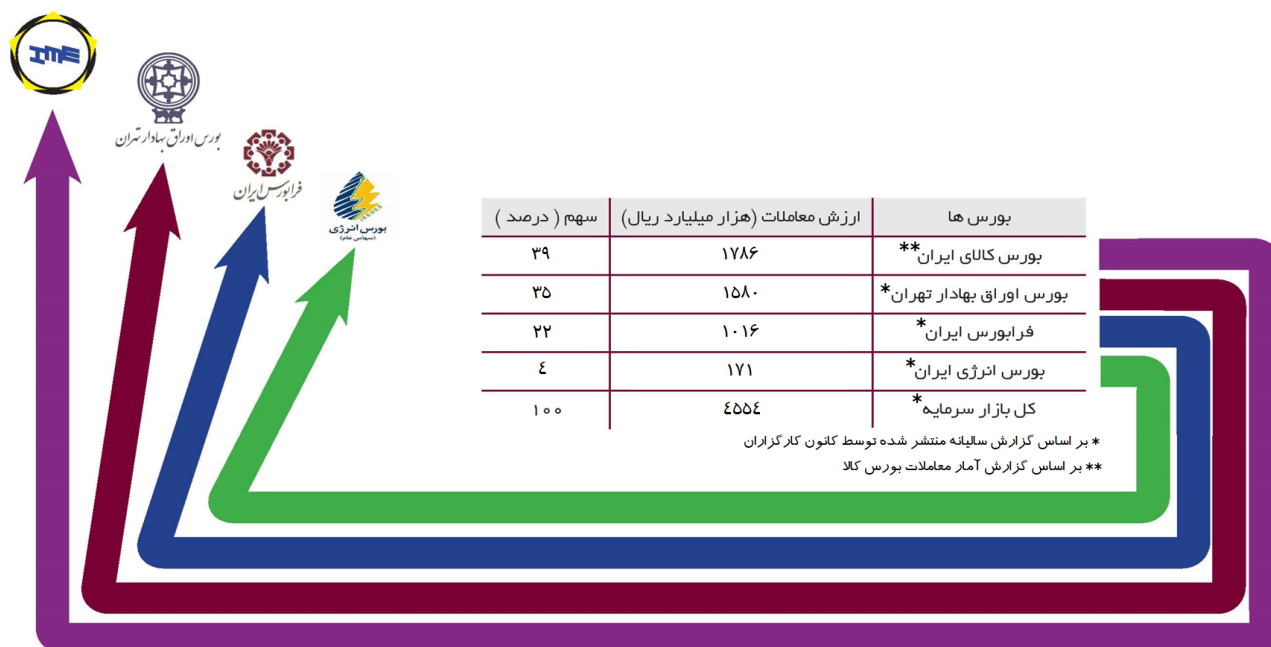
• حضور در یازدهمین نمایشگاه بورس، بانک و بیمه فاینکس ۲۰۱۸	فروردین	
• انتشار قراردادهای سلف موازی استاندارد پلی استایرن پتروشیمی انتخاب	اردیبهشت	
• پذیره نویسی صندوق سرمایه گذاری و اوراق مبتنی بر سکه طلای مفید • برگزاری نشست هم اندیشی صنایع پایین دستی با بورس کالای ایران • انتشار قراردادهای سلف موازی استاندارد سیمان شرق و سیمان سپاهان • برگزاری مجمع عمومی عادی سالانه صاحبان سهام سال مالی منتهی به ۱۳۹۶ • انتشار قراردادهای آتی زعفران	خرداد	
• انتشار قراردادهای سلف موازی استاندارد سیمان خوزستان • آغاز معاملات ثانویه صندوق سرمایه گذاری در اوراق بهادار مبتنی بر سکه طلای مفید	تیر	
• نشست اعضای کمیسیون کشاورزی مجلس شورای اسلامی در بورس کالا • انتشار قراردادهای سلف موازی استاندارد تیرآهن ۱۴	مرداد	
• انتشار قراردادهای سلف موازی استاندارد شمش فولاد	شهریور	

-

• انتشار قراردادهای سلف موازی استاندارد کلاف گرم نوردیده گرید ST37-HB	مهر	
• حضور در نمایشگاه بین‌المللی بورس، بانک و بیمه کیش • حضور بورس کالای ایران به همراه اعزام تعدادی خبرنگار برای فرهنگسازی و اطلاع‌رسانی در پنجمین همایش ملی زعفران در تربت حیدریه	آبان	
• برگزاری بیست و ششمین میز تخصصی محصولات کشاورزی در بورس کالا • انتشار قراردادهای سلف موازی استاندارد مرغ منجمد	آذر	
• حضور و سخنرانی مدیرعامل بورس کالای ایران در سیزدهمین همایش اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی	دی	
• دیدار صمیمانه کمیسیون اقتصادی مجلس و مدیران ارشد بازار سرمایه در بورس کالا • حضور در نمایشگاه بین‌المللی بورس، بانک، بیمه و رفتارهای اقتصادی مشهد به صورت غرفه- برگزاری نشست خبری و کلاس‌های آموزشی • میزگرد تخصصی بازار زعفران و نمایشگاه بورس مشهد در نمایشگاه بین‌المللی بورس مشهد	بهمن	
• برگزاری کارگاه آموزشی قرارداد آپشن زعفران ویژه خبرنگاران • راه‌اندازی معاملات اختیار معامله زعفران و نشست خبری مدیرعامل بورس کالای ایران	اسفند	

جایگاه بورس کالای ایران در بازار سرمایه

همان‌طور که در شکل شماره ۱۰ مشاهده می‌شود بورس کالای ایران به مانند سال‌های گذشته کماکان با ۳۹ درصد، بیشترین سهم از ارزش معاملات را در بازار سرمایه با ۱۷۸۶ هزار میلیارد ریال دارا می‌باشد.

شکل ۱۰: جایگاه بورس کالای ایران در بازار سرمایه

اهم دستاوردهای سال ۱۳۹۷

دستاوردهای کلی

- سهم ۳۹ درصدی شرکت بورس کالای ایران از ارزش کل معاملات بازار سرمایه در سال ۱۳۹۷؛
- رشد ۵۲ درصدی ارزش کل معاملات بورس کالای ایران در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال گذشته؛
- رشد ۳۸۵ درصدی ارزش معاملات بازار مالی بورس کالای ایران در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال گذشته و رسیدن به ۷۷ هزار میلیارد ریال؛
- رشد ۷۷ درصدی ارزش معاملات بازار فیزیکی در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال گذشته و رسیدن به ۸۸۴ هزار میلیارد ریال؛
- رشد ۲۵ درصدی ارزش معاملات قراردادهای مشتقه در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال گذشته و رسیدن به ۸۲۴ هزار میلیارد ریال؛

محصولات کشاورزی

- ایجاد بستر اجرای سیاست خرید توافقی زعفران در بورس کالای ایران؛
- انجام اقدامات لازم در خصوص پذیرش انبارهای جدید و ایجاد نماد معاملاتی برای آنها؛
- معامله ۲۵ تن زعفران در قالب معاملات گواهی سپرده کالایی؛
- اجرای سیاست قیمت تضمینی ذرت.

محصولات پتروشیمی و فرآورده‌های نفتی

- افزایش ۱۹ درصدی مقدار و ۱۰۳ درصدی ارزش معاملات محصولات پتروشیمی در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال گذشته؛
- رسیدن به رکورد جدید در حجم و ارزش معاملات محصولات پتروشیمی؛
- افزایش ۱۰۹ درصدی ارزش معاملات فرآورده‌های نفتی در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال گذشته؛
- رسیدن به رکورد جدید در ارزش معاملات فرآورده‌های نفتی؛
- پیاده‌سازی و استقرار سامانه مدیریت اعضای تعاونی‌ها؛
- آزادسازی قیمت محصولات پتروشیمی، صنعتی و نفتی؛
- کنترل کف عرضه و عرضه اولیه محصولات پتروشیمی بصورت روزانه؛
- کنترل اسناد منشأ عرضه‌های قیر و عایق رطوبتی از طریق سامانه ثامن.

محصولات صنعتی و معدنی

- افزایش ۶۰ درصدی ارزش معاملات محصولات صنعتی و معدنی در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال گذشته؛
- رسیدن به رکورد جدید در ارزش معاملات محصولات صنعتی و معدنی؛
- سهم ۳۷ درصدی معاملات محصولات صنعتی و معدنی از کل ارزش معاملات فیزیکی شرکت بورس کالای ایران در سال ۱۳۹۷؛
- رسیدن به تعادل در قیمت‌های محصولات فولادی با اصلاح نحوه تعیین قیمت‌های پایه (نامه ارسالی وزارت صنعت و معدن و تجارت به شماره ۱۶۳۲۳۲ مورخ ۲۰/۰۶/۱۳۹۷).

بازار مالی و مشتقه

- رشد ۲۵ درصدی ارزش معاملات قراردادهای آتی در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال گذشته؛
- ثبت رکورد جدید در حجم و ارزش معاملات قراردادهای آتی؛
- پذیرش و راه‌اندازی قرارداد آتی زعفران؛
- راه‌اندازی قرارداد اختیار معامله زعفران؛
- پیگیری ایجاد زیرساخت توثیق گواهی سپرده کالایی؛

- انتشار اوراق سلف موازی استاندارد سیمان شرکت سیمان خوزستان، شرق و سپاهان، تیر آهن ۱۴ شرکت ذوب آهن اصفهان و شمش فولاد کاوه جنوب کیش، پلی استایرن پتروشیمی انتخاب و مرغ منجمد شرکت و توسعه صنایع بهپرو؛
- راه اندازی صندوق سرمایه گذاری در اوراق بهادار مبتنی بر سکه طلای مفید؛
- گسترش معاملات برخط در بازار مشتقه به معاملات اختیار معامله توسط شرکت های نرم افزاری.

فناوری ارتباطات و اطلاعات

- ایجاد کلاس آموزشی هوشمند با قابلیت ضبط و ارائه کلاس بر بستر اینترنت در محدوده پوشش کل کشور؛
- طراحی و تکمیل نسخه نهایی وب سایت جدید شرکت؛
- نصب، راه اندازی و بهره برداری از سیستم اول ذخیره ساز بزرگ شرکت SAN؛
- همکاری با سایر دستگاه ها به منظور برقراری اتصال الکترونیک از جمله وزارت اقتصاد و دارایی، سازمان بورس و اوراق بهادار، قاجاق کالا و ارز، گمرک، ثبت احوال، امور مالیاتی، شرکت سپرده گذاری، شرکت مدیریت فناوری بورس تهران، سازمان حمایت از مصرف کنندگان، وزارت صنعت، معدن و تجارت، شورای عالی مناطق آزاد، شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی و شرکت ملی صنایع پتروشیمی؛
- بهره برداری از سامانه یکپارچه مدیریت اطلاعات (سیما)؛
- انجام اقدامات امنیتی مطابق دستورالعمل مرکز نظارت بر امنیت اطلاعات بازار سرمایه (مکنا)؛
- ارتقا سامانه معاملات آتی به منظور راه اندازی معاملات آتی زعفران؛
- پیاده سازی سامانه جدید مدیریت انبار گواهی سپرده کالایی مبتنی بر سیستم IRPT؛
- ارتقاء زیرساخت سیستم مخابرات و تلفن شرکت؛
- راه اندازی ارسال پیام کوتاه برای تمامی خریداران محصولات فیزیکی در شرکت بورس کالای ایران؛
- راه اندازی و ارتقا سیستم های تالار معاملاتی کیش.

سیستم ها و روش ها

- تدوین و اصلاح رویه ها و دستورالعمل های حوزه برنامه ریزی و ارزیابی عملکرد؛
- راه اندازی و تجهیز اتاق میز خدمت (Help Desk)؛
- بهره برداری از سامانه پذیرش کالا؛
- طراحی سامانه مدیریت مجوزهای مشتریان؛
- ارائه پیشنهاد اصلاح ماده ۵۱ دستورالعمل پذیرش انبار، صدور، معامله و تسویه گواهی سپرده کالایی؛
- اصلاح دستورالعمل بازارگردانی به سازمان بورس؛
- تصویب اصلاح دستورالعمل اجرایی قرارداد آتی؛

- ابلاغ بخشنامه به کارگزاران درخصوص درج اطلاعات شفاف مرتبط با نحوه اعتباردهی در فرم اطلاعاتی عرضه و کنترل و نگهداری دقیق مستندات مربوطه؛
- کاهش چشمگیر تخلفات تخصیص در تسهیم به نسبت؛
- استفاده از میانگین نرخ هفتگی دلار بر مبنای معاملات ثبت شده در سامانه نظارت ارز (سنا) در معاملات صادراتی؛
- انتخاب شاخص‌های ریسک در راستای طراحی مدل رتبه‌بندی کارگزاری‌ها جهت زمانبندی بهینه بازدید؛
- تعدیل تضامین عرضه‌کنندگان؛
- بازدیدهای دوره‌ای و ویژه از شرکت‌های کارگزاری؛
- تصویب امکان انجام معاملات تقاضامحور (مناقصه) در شورای عالی بورس.

سایر دستاوردها

- پرداخت سود سهام به مبلغ بیش از ۲۲۰ میلیارد ریال به شرکت‌های حقوقی (گروه ۱ و ۲ و ۳) و اشخاص حقیقی و سایر شرکتها؛
- پذیرش در بورس اوراق بهادار تهران؛
- اخذ مجوز افزایش سرمایه از سازمان بورس؛
- بازگشایی نمادهای معاملاتی بورس کالای ایران در تابلوی فرعی بازار اول معاملاتی بورس اوراق بهادار تهران به همراه آغاز فعالیت بازارگردان سهام شرکت؛
- برگزاری ۱۸ جلسه‌ی شورای پژوهشی در راستای تعامل با اساتید خبره دانشگاه و خبرگان حوزه بورس؛
- برگزاری جلسات میز تخصصی کالایی در راستای تعامل با ذی‌نفعان، دولت، بخش خصوصی، اساتید و خبرگان حوزه بورس؛
- تدوین و ویرایش نهایی کتاب طراحی قانون قبض انبار؛
- تدوین و انتشار کتاب بورس‌های کالا و مشتقات در آفریقا؛
- تدوین و انتشار کتاب راهنمای جامع ابزارهای معاملاتی بورس کالای ایران؛
- تهیه، انتشار و ارسال ۴ نسخه فصلنامه انگلیسی و تهیه گزارش انگلیسی عملکرد سالانه ویژه ۲۰۱۸؛
- مکاتبه با سازمان آیوسکو در رابطه با آغاز فرآیند پیوستن بورس کالای ایران به این نهاد در پی تصویب و پذیرش سازمان بورس و اوراق بهادار به‌عنوان عضو اصلی در این سازمان و بنا بر پیشنهاد اموربین الملل سازمان؛
- مذاکره با بورس ملی کالایی هندوستان (NCDEX) در خصوص امکان ایجاد معاملات کالایی پایاپای بین دو کشور از طریق سکوی کالایی مشترک بین دو بورس.

توسعه سرمایه انسانی

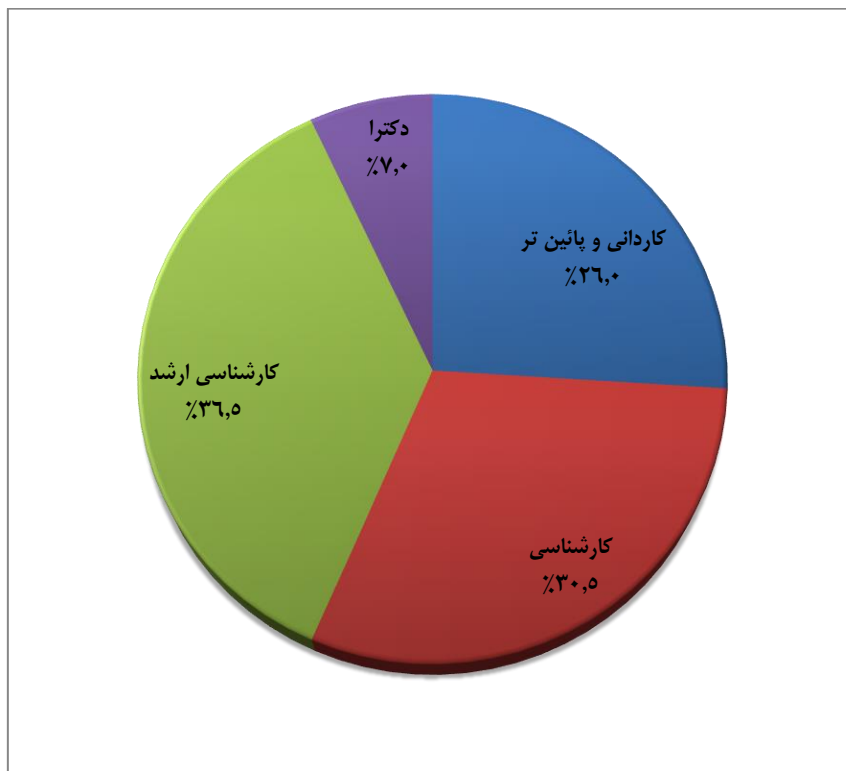
در سال مالی منتهی به ۱۳۹۷/۱۲/۲۹، برنامه ریزی و توسعه منابع انسانی در کنار بهسازی، حفظ و نگهداشت نیروی انسانی کارآمد و پویا به منظور استفاده ی موثر از منابع انسانی از اولویت های شرکت بوده است؛ تدوین، بازنگری، اصلاح و بهبود رویه های اجرایی و دستور العمل های مرتبط با حوزه منابع انسانی و شرح مشاغل و برگزاری دوره های آموزشی عمومی و تخصصی برای کلیه کارکنان در جهت توانمند سازی شغلی از جمله اهم اقدامات اساسی در این راستا بوده است. جداول و نمودارهای ذیل بیانگر وضعیت نیروی انسانی شرکت در پایان دوره مالی مورد اشاره و مقایسه آن با سال قبل می باشد:

جدول ۱۰: تعداد کارکنان شرکت براساس جنسیت در تاریخ ۱۳۹۷/۱۲/۲۹

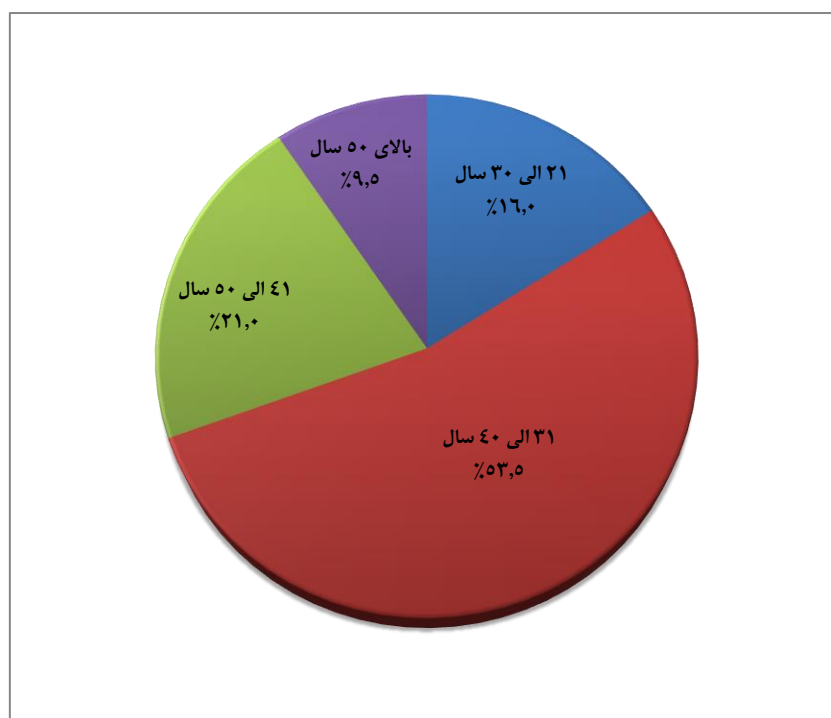
جنسیت	سال ۱۳۹۷	سال ۱۳۹۶	افزایش (کاهش) تعداد کارکنان
مرد	۱۵۳	۱۵۲	۱
زن	۴۷	۴۶	۱
جمع	۲۰۰	۱۹۸	۲

جدول ۱۱: تعداد کارکنان شرکت براساس تحصیلات در تاریخ ۱۳۹۷/۱۲/۲۹

مقطع تحصیلی	سال ۱۳۹۷		سال ۱۳۹۶		افزایش (کاهش) تعداد کارکنان
	تعداد	سهم از کل (درصد)	تعداد	سهم از کل (درصد)	
کاردانی و پایین تر	۵۲	۲۶	۶۰	۳۰	(۸)
کارشناسی	۶۱	۳۰/۵	۶۱	۳۱	-
کارشناسی ارشد	۷۳	۳۶/۵	۶۵	۳۳	۸
دکتری	۱۴	۷	۱۲	۶	۲
جمع	۲۰۰	۱۰۰	۱۹۸	۱۰۰	۲

شکل ۱۱: ترکیب کارکنان شرکت براساس سطح تحصیلات در تاریخ ۱۳۹۷/۱۲/۲۹

شکل ۱۲: ترکیب کارکنان شرکت براساس سن در تاریخ ۱۳۹۷/۱۲/۲۹

کمیته‌های تخصصی هیأت مدیره

الف - کمیته تدوین مقررات و بازنگری فرایندها

کمیته مذکور وظیفه بررسی و تدوین کلیه مقررات پیشنهادی و تأیید آن جهت طرح در هیأت مدیره شرکت را عهده‌دار می‌باشد. طی ۸ جلسه با حضور تمامی اعضا (آقایان امیرحمزه المیر و محسن عبدالهی) تشکیل شده کمیته در سال ۱۳۹۷، مواردی به شرح جدول ۱۲ بررسی گردیده است.

جدول ۱۲: اقدامات کمیته تدوین مقررات

ردیف	شرح
۱	الحاق تبصره ذیل ماده ۲۳ دستورالعمل پذیرش انبار و صدور، معامله و تسویه گواهی سپرده کالایی
۲	ضوابط اجرایی پذیرش انبار در بورس کالای ایران
۳	فرم‌های پذیرش انبار
۴	فرم‌های پذیرش مشتریان
۵	الحاق تبصره ذیل ماده ۶ دستورالعمل ثبت سفارش کالا و ضوابط نحوه انجام تخصیص تسهیم به نسبت
۶	ضوابط ارزیابی و تعیین سطح فعالیت مورد انتظار مشتریان در بازار سرمایه
۷	دستورالعمل پذیرش شرکت‌های کارگزاری در بورس
۸	ضمانت اجرای وضعیت عدم تحویل کالا از سوی خریدار
۹	دستورالعمل پذیرش مشتریان، کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا
۱۰	فرم‌های پذیرش کالا و امیدنامه‌های مربوطه
۱۱	دستورالعمل نحوه انجام معاملات وکالتی در بورس کالای ایران
۱۲	اصلاحیه دستورالعمل اجرایی معاملات سلف استاندارد در بورس کالای ایران
۱۳	اصلاحیه دستورالعمل اجرایی رینگ صادراتی بورس کالای ایران

ب - کمیته حسابرسی

این کمیته، مسئول نظارت بر کار حسابرسان داخلی و مستقل، پیشنهاد حسابرس مستقل به هیأت مدیره یا سهام‌داران به منظور انتصاب، پیشنهاد میزان حق الزحمه و عزل حسابرس مستقل، بازنگری و تأیید فعالیت‌های مربوط به حوزه حسابرسی و نیز کسب اطمینان از انجام اقدامات اصلاحی به موقع و صحیح توسط مدیریت برای کنترل ضعف‌ها، کاستی‌ها و سایر مشکلات شناسایی شده از سوی حسابرسان و همچنین بررسی راهکارهای افزایش درآمدهای شرکت می‌باشد. کمیته مذکور طی سال ۱۳۹۷، در مجموع ۹ جلسه با حضور تمامی اعضا (آقایان منصور یزدی‌زاده، میرفیض فلاح و امیرحمزه المیر) تشکیل داده است. اعضای این کمیته در سال ۱۳۹۷ اقداماتی به شرح جدول ۱۳ انجام داده‌اند:

جدول ۱۳: اقدامات کمیته‌ی حسابرسی

ردیف	شرح
۱	ارزیابی ساختار کنترل داخلی شرکت و میزان پابندی به آن.
۲	ارزیابی و نظارت بر عملکرد مالی شرکت در فواصل زمانی یک‌ماهه و انحرافات آن از بودجه مصوبات سالانه.
۳	ارزیابی رعایت قوانین و مقررات در فواصل زمانی سه‌ماهه.
۴	بررسی و ارزیابی صورت‌های مالی سالانه و میان‌دوره.
۵	نظارت بر عملکرد حسابرس مستقل و ارزیابی گزارش‌های حسابرس مستقل در خصوص صورت‌های مالی و کنترل داخلی.
۶	ارزیابی آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مالی جهت پیشنهاد به هیأت مدیره.
۷	اجرای حسابرسی عملیاتی به منظور بررسی و ارزیابی واحدهای عملیاتی شرکت.

ج- کمیته‌ی رسیدگی به تخلفات

این کمیته حسب ماده‌ی ۳۵ قانون بازار اوراق بهادار تشکیل و مسئولیت رسیدگی به تخلفات انضباطی کارگزاران، کارگزار-معامله‌گران، ناشران و سایر اعضای خود از مقررات این قانون را، طبق آیین‌نامه‌ی انضباطی خود دارد. اعضای این کمیته در سال ۱۳۹۷ با برگزاری ۷ جلسه با حضور تمامی اعضاء (آقایان حسین بهاری و محسن عبدالهی) به وظایف خود به شرح ذیل عمل نموده‌اند:

تعداد پرونده‌های بررسی‌شده: ۴۳ پرونده

تعداد تخلفات بررسی‌شده: ۶۳ تخلف

تعداد آرای بدوی صادرشده: ۱۷۲ رأی

اهم موضوعات تخلف مورد بررسی:

الف) عدم رعایت ماده ۹ دستورالعمل الزامات کفایت سرمایه نهادهای مالی در خصوص نسبت جاری تعدیل‌شده و نسبت بدهی و تعهدات تعدیل‌شده

ب) عدم رعایت بخشنامه ۱۱۰۱۰۰۳۱ مدیریت نظارت بر کارگزاران سبا در خصوص سقف مجاز سرمایه‌گذاری کارگزاری‌ها

ج) اعطای اعتبار بیش از سقف مجاز (۵٪ حقوق صاحبان سهام کارگزاری) به مشتریان کالایی

د) عدم رعایت مقررات مربوط به ثبت سفارش کالا

د- کمیته انتصابات و جبران خدمات

در اجرای ماده ۳ منشور کمیته انتصابات و جبران خدمات و همچنین براساس تبصره ۲ ماده ۱۵ دستورالعمل حاکمیت شرکتی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران مصوب ۱۳۹۷/۰۴/۲۷ هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار، این کمیته با هدف برنامه ریزی پرداخت‌ها و شیوه‌های جبران خدمات و بررسی

کفایت و اثربخشی پرداخت‌های حقوق و مزایا و پاداش‌ها اقدام به تشکیل تعداد ۴ جلسه با حضور تمامی اعضا (آقایان میرفیض فلاح، امیرحمزه مالمیر و محسن عبدالمهی) در سال ۱۳۹۷ نمود.

هـ- کمیته ساختمان

این کمیته به منظور بررسی شرایط خرید، موقعیت سنجی و بررسی و بازدید گزینه‌های خرید ساختمان جدید شرکت بورس کالای ایران به تعداد ۴ جلسه و با حضور تمامی اعضا (آقایان امیرمهدی صبائی و حسین بهاری) تشکیل گردید.

و- کمیته بازار

این کمیته جهت بررسی کارشناسی و تصمیم‌سازی درخصوص مسائل و مشکلات کالاهای قابل عرضه در بورس و ارائه پیشنهاد به هیأت مدیره جهت اتخاذ تصمیم نهایی به تعداد ۱ جلسه و با حضور تمامی اعضا (آقایان محمود اکبری مزرعچه و امیرمهدی صبائی) تشکیل گردید.

سایر کمیته‌های تخصصی شرکت

الف- کمیته آتی (بازار)

این کمیته حسب بند ۳۵ از ماده ۱ دستورالعمل اجرایی معاملات قراردادهای آتی در شرکت بورس کالای ایران تشکیل گردیده است و کمیته‌ای است که اعضای آن توسط هیأت مدیره بورس جهت انجام وظایف مصرح در این دستورالعمل تعیین میشوند.

کمیته آتی در سال گذشته ۴۵ جلسه با حضور مستقیم اعضا تشکیل داده است که اهم مصوبات آن به شرح ذیل می‌باشد:

- تصویب و ارائه پیشنهاد راه‌اندازی قراردادهای آتی زعفران به هیأت مدیره بورس کالای ایران
- تصویب افزایش و یا کاهش وجه تضمین اضافی با توجه به شرایط بازار
- تصویب موارد مرتبط با توقف و شروع مجدد بازار
- تصویب و ارائه پیشنهاد محدودیت‌های سقف مجاز موقعیت‌های معاملاتی در شرایط اضطراری بازار به هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار

- تصویب و ارائه پیشنهاد محدودیت‌های معاملاتی برای دارندگان کدهای وکالتی به هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار
- تصویب و ارائه پیشنهاد افزایش ساعت معاملاتی قراردادهای آتی زعفران به هیأت مدیره بورس کالای ایران
- تصویب و ارائه پیشنهاد تعیین درصد حداقل وجه تضمین اولیه برای موقعیت‌های تعهدی باز خرید و فروش به هیأت پذیرش بورس
- تصویب اجرای اولویت ثبت سفارش برای مشتریان دارای خطاریه افزایش وجه تضمین در شرایط اضطراری بازار
- تصویب و ارائه پیشنهاد تغییر دامنه نوسان قیمت روزانه قراردادهای آتی به هیأت پذیرش بورس
- تصویب تغییر حدنوسان بازار جبرانی در شرایط اضطراری بازار
- تصویب و ارائه پیشنهاد کاهش ساعت معاملاتی قراردادهای اختیار معامله به هیأت مدیره بورس کالای ایران
- تصویب و ارائه پیشنهاد افزایش حد نوسان قیمت روزانه قراردادهای آتی زعفران به هیأت پذیرش بورس
- تصویب عدم وقوع معاملات انجام شده متأثر از اشکال فنی سامانه
- تصویب و ارائه پیشنهاد راه‌اندازی قراردادهای اختیار معامله زعفران نگین به هیأت مدیره بورس کالای ایران
- پیگیری موارد مرتبط با شرکت‌های نرم افزاری در خصوص ورود دارایی پایه جدید به قراردادهای اختیار معامله
- تصویب و ارائه پیشنهاد افزایش فواصل قیمت اعمال در قراردادهای اختیار معامله به هیأت مدیره بورس کالای ایران
- تصویب و تدوین فرآیند تحویل قراردادهای اختیار معامله با استفاده از گواهی سپرده کالایی و ارائه پیشنهاد آن به هیأت مدیره بورس کالای ایران

ب- کمیته منابع انسانی

در اجرای ماده ۳۵ آیین نامه منابع انسانی با موضوع پرداخت های رفاهی در سال ۱۳۹۷ در مجموع تعداد ۱۸ جلسه کمیته منابع انسانی برگزار شد و هر کدام از مصوبات به منظور اعطای پاداش و هدایا به مناسبت های مختلف صورت گرفته که در کارایی و افزایش سطح رضایت مندی کارکنان مؤثر بوده است. همچنین به منظور جذب نیروهای برگزیده تعداد ۶ جلسه کمیته منابع انسانی (استخدام) با حضور مدیران و مشاوران شرکت برای گزینش نیرو تشکیل گردیده است.

ج- کمیته پذیرش مشتریان

این کمیته حسب بند ۱ از ماده ۲ ضوابط اجرایی شناسایی و پذیرش مشتریان در شرکت بورس کالای ایران تشکیل گردیده است و جهت بررسی تقاضای مشتریان برای دریافت کد معاملاتی خاص کالا و خاص گروه کالا فعالیت می نماید.

کمیته پذیرش مشتریان در سال ۱۳۹۷ با برگزاری تعداد ۱۵ جلسه مصوباتی به شرح ذیل داشته است:

- تصمیم گیری در خصوص صدور کد بورسی برای مشتریان خاص.
- کنترل سهمیه خرید برای مشتریان از جمله مشتریان مناطق آزاد و ویژه، تعاونی های تامین نیاز و ...
- تصمیم گیری در خصوص تعداد ثبت سفارش مجاز برای هر مشتری با توجه به وضعیت فعالیت هر مشتری بخصوص شرکت های تعاونی تامین نیاز.
- تصمیم گیری در خصوص اعمال سهمیه مشتریان خاص یا تغییر سهمیه در کالاهای خاص حسب شرایط بازار.
- تصمیم گیری در خصوص پیشنهادات اصلاحی مقرراتی، پیشنهادات اصلاح سامانه ها، نحوه تعامل اطلاعاتی با سایر مدیریت ها یا دستگاه های نظارتی و ...
- بهبود رویه ها و مقررات و حذف فرایندهای زائد از جمله اصلاح مقررات ماده ۴ دستورالعمل ثبت سفارش کالا، تسهیل فرایند صدور کد بورسی.
- ایجاد زیرساخت استعلام الکترونیک از اداره ثبت شرکت ها.
- استخراج مدل اعتبارسنجی و رتبه بندی مشتریان به صورت پایلوت برای مشتریان گروه قیر و فرآورده های نفتی.
- تصمیم گیری جهت چگونگی نظارت بر ارسال مدارک و بروزرسانی مدارک مشتریان.
- تصمیم گیری در خصوص چگونگی تعیین سطح فعالیت مشتریان.

د- کمیته پذیرش انبار

کمیته پذیرش انبار حسب ماده ۲ ضوابط اجرایی پذیرش انبار در شرکت بورس کالای ایران جهت انجام وظایف مشخص شده در دستورالعمل پذیرش انبار و صدور، معامله و تسویه گواهی سپرده کالایی تشکیل شده است.

در سال ۱۳۹۷، تعداد ۱۹ جلسه با حضور اعضا تشکیل شده است که اهم مصوبات و اقدامات آن به شرح ذیل می باشد:

- بررسی و پذیرش ۴ انبار شامل خزانه سکه طلا متعلق به بانک صادرات، انبار شرکت کیمیا بذرت به منظور نگهداری زیره و انبار زعفران متعلق به شرکت های طلای سرخ گلشید ایرانیان و نوین زعفران.
- بررسی و پذیرش ۱۸ انبار ذرت در راستای اجرای ماده ۳۳ قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی
- بررسی و تمدید پذیرش ۴ انبار شامل خزانه های سکه طلا متعلق به بانک رفاه و بانک سامان و انبارهای زعفران متعلق به اتحادیه تعاونی های روستایی استان خراسان رضوی و شرکت زرین زعفران مشرق زمین
- بررسی و تدوین برنامه زمان بندی بازرسی دوره ای از انبارها.
- بررسی و تصویب فرم اصلاح شده تقاضانامه پذیرش انبار و چک لیست بازرسی پذیرش از انبارها.
- بازبینی و تصویب مشخصات کیفی مربوط به انواع زعفران.
- بررسی و تصمیم گیری در خصوص نحوه ارزیابی کیفی کالاهای موجود در انبارها و بررسی نتایج آزمون.
- تصویب دریافت ارتباط با دوربین مدار بسته انبارهای پذیرش شده و تهیه شیوه نامه مربوط به نظارت بر فعالیت انبارها از طریق دوربین مدار بسته.
- بررسی و تصویب سناریوی پیشنهادی جدید پذیرش انبار و ابلاغ تهیه پیش نویس دستورالعمل به مدیریت مربوطه.
- بررسی و تصویب سناریوی یکپارچه سازی نمادهای گواهی سپرده کالایی و ابلاغ ایجاد زیر ساخت های لازم به مدیریت مربوطه.
- بررسی و تصمیم گیری در خصوص ظرفیت، هزینه های انبارداری و ارزیابی کالاهای سکه طلا و زعفران.
- بررسی و تهیه ضوابط مربوط به نحوه ارزیابی و نوبت دهی به مشتریان به منظور تحویل و دریافت کالا از انبارهای پذیرش شده.
- بررسی و تصویب فرایند رفع مغایرت و رسیدگی به شکایت مشتریان از انبارها و نحوه تسویه حساب دوره ای و نهایی با انبارها.
- بررسی و تهیه پیشنهاد محدودیت نوسان قیمت مجاز و محدوده قیمت نوسان نمادهای گواهی سپرده کالایی به منظور تصویب در هیات مدیره محترم.

جدول ۱۴: گستره بورس کالای ایران در ۱۳۹۷/۱۲/۲۹

ردیف	استان	نماینده	تالار اختصاصی (شعبه)	تالار بورس	انبار	تالار کارگزاران
۱	آذربایجان شرقی	۱	۱			۱
۲	آذربایجان غربی	۲				
۳	اردبیل					
۴	اصفهان	۱	۳			
۵	البرز					
۶	ایلام					
۷	بوشهر					
۸	تهران	۱	۳	۱	۳	
۹	چهارمحال و بختیاری					
۱۰	خراسان جنوبی					
۱۱	خراسان رضوی	۵	۱		۲	
۱۲	خراسان شمالی					
۱۳	خوزستان	۲	۱		۴	
۱۴	زنجان					
۱۵	سمنان					
۱۶	سیستان و بلوچستان					
۱۷	فارس	۱			۸	
۱۸	قزوین					
۱۹	قم	۱				
۲۰	کردستان					
۲۱	کرمان	۱	۱			
۲۲	کرمانشاه				۶	
۲۳	کهگیلویه و بویراحمد					
۲۴	گلستان	۲				
۲۵	گیلان					۱
۲۶	لرستان	۱				
۲۷	مازندران	۱	۱			
۲۸	مرکزی					
۲۹	هرمزگان		۱	۱		
۳۰	همدان	۱				
۳۱	یزد					
جمع		۲۰	۱۲	۲	۲۳	۲

محیط حقوقی

شرکت بورس کالای ایران متولی بازاری سازمان‌یافته، قانونمند و تحت نظارت می‌باشد؛ بازاری که روابط بین فعالان آن بر اساس مجموعه‌ای از قوانین و مقررات تنظیم شده است. مهم‌ترین قوانین و مقررات حاکم بر فعالیت شرکت عبارتند از:

- قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران
- قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید در راستای تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی
- قانون تجارت
- قانون مبارزه با پول‌شویی
- قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه‌ی جمهوری اسلامی ایران
- قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور
- قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی
- قانون نظام جامع دام‌پروری کشور
- قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی
- مصوبات هیأت‌وزیران در خصوص فعالیت‌های بورس کالا
- آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها، ضوابط و مصوبات شورای عالی بورس، سازمان بورس و اوراق بهادار و هیأت مدیره شرکت در خصوص فعالیت‌ها و معاملات در بورس کالای ایران

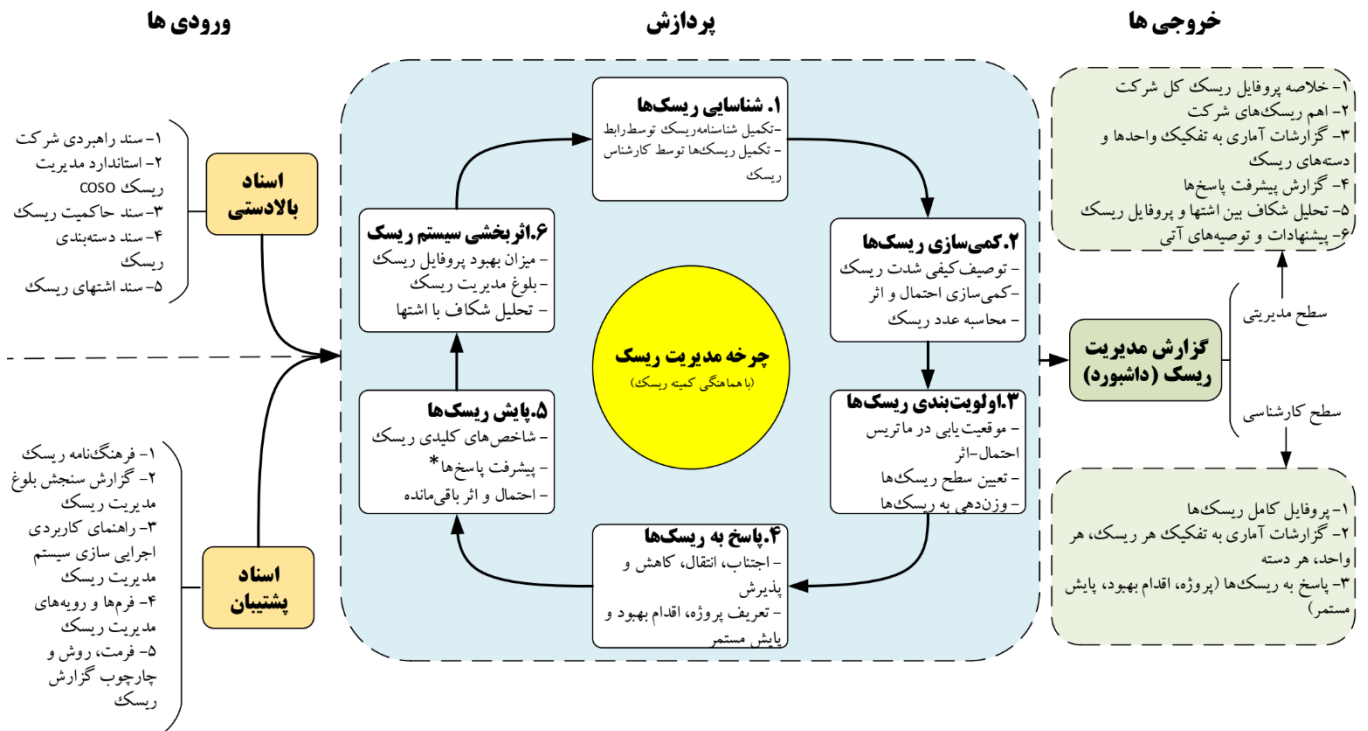
مدیریت ریسک

عدم اطمینان محیطی و شدت رقابت سازمانها و مدیران، آنها را با چالش‌های متعدد مواجه ساخته است. برای مدیریت مؤثر این چالش‌ها، رویکردهای نوین مدیریت و شایستگی‌های خاص طرح و توصیه شده است. شناسایی و مدیریت ریسک یکی از رویکردهای جدید است که برای تقویت و ارتقای اثربخشی سازمانها مورد استفاده قرار می‌گیرد. به طور کلی، ریسک با مفهوم عدم اطمینان ضرب در عواقب آن شناخته می‌شود که انواع مختلف و طبقه‌بندی‌های متنوع دارد.

مدیریت ریسک سازمانی (Enterprise risk management) رویکردی است که طی آن عدم قطعیت‌های مرتبط با تمام سطوح شرکت همراه با اثرات مثبت یا منفی آنها نسبت به اهداف شرکت، با استفاده از یک فرآیند مستمر و یکپارچه مورد شناسایی، تحلیل و ارزشیابی قرار می‌گیرد. از این رو، حیطه اهداف مدیریت ریسک سازمانی حداقل در بردارنده مواردی از قبیل شناسایی ریسک‌های شرکت، بررسی اثرات ریسک‌های شناسایی شده در تعیین استراتژی‌های شرکت، تعیین دقیق روش‌های مواجهه با ریسک و کاهش هزینه‌های ناشی از در معرض ریسک قرار گرفتن است.

مهم‌ترین جنبه از مدیریت ریسک، انجام اقدامات مناسب برای اداره ریسک‌هاست؛ بنابراین نیاز است که اولویت‌ها و مکان تمرکز مدیریت و منابع تعیین شوند. این مهم از طریق پیاده‌سازی و استقرار سیستم مدیریت ریسک سازمانی حاصل می‌شود. یکی از مهمترین ارکان موفقیت این سیستم بستر ارتباطی و عملیاتی آن می‌باشد. در این راستا، هیأت مدیره بورس کالای ایران مأموریت خود را بر آن دانست تا با طراحی و استقرار سامانه مدیریت ریسک شرکت بورس کالای ایران اقدام به مدیریت کلیه ریسک‌های شرکت نماید. برخی از مهمترین مزایای استفاده از این سیستم بدین شرح می‌باشند: اولویت‌بندی ریسک‌های شرکت، شناسایی زود هنگام و به موقع ضعف‌ها و قوت‌ها، شناسایی عوامل کنترلی مناسب برای مدیران، کاهش رویدادهای غیرمنتظره و ناخوشایند و استفاده از فرصت‌های پیش رو، فراهم‌سازی مبنای مناسب برای اتخاذ تصمیمات کلیدی و استراتژیک، افزایش احتمال دستیابی به اهداف شرکتی، تلاش برای ایجاد بهبود دائمی، پاسخ پیشگیرانه مدیران به تهدیدات آتی و

بدین منظور مدیریت برنامه‌ریزی و ارزیابی عملکرد در سال ۱۳۹۷ اقدام به اجرائی‌سازی چارچوب مدیریت ریسک طراحی شده در سال ۱۳۹۶ و تکمیل و به‌روزرسانی اقدامات پیشین خود در این زمینه نمود. در ابتدا فرآیند مدیریت ریسک شرکت مورد بازبینی و به‌روزرسانی قرار گرفت (شکل شماره ۱۴).

* پایش پیشرفت پاسخها از طریق سیستم مدیریت پروژه شرکت

شکل ۱۴: فرآیند مدیریت ریسک شرکت بورس کالای ایران

قبل از جاری سازی کامل چرخه مدیریت ریسک شرکت مطابق با شکل شماره ۱، اقدام به تدوین سند پیشنهادی طراحی سامانه مدیریت ریسک شرکت شد. چراکه یکی از مهمترین ارکان موفقیت سیستم مدیریت ریسک سازمانی بستر ارتباطی و عملیاتی آن می باشد. در این راستا هدف این سامانه طراحی و استقرار سامانه مدیریت ریسک شرکت بورس کالای ایران بود که کلیه ریسکهای شرکت در آن وارد شده و تمامی اقدامات چرخه مدیریت ریسک طبق رویه ها و استانداردهای مدیریت ریسک مد نظر شرکت از طریق این سامانه قابل انجام باشد. این سامانه در اواخر پاییز سال ۱۳۹۷ (شکل شماره ۱۵) به طور کامل به بهره برداری رسید و در اختیار رابطین محترم مدیریت برنامه ریزی و ارزیابی عملکرد قرار گرفت و طی سه ماه کلیه نواقص آن برطرف گردید. از قابلیت های این سامانه می توان به مازول ورود ریسک ها توسط مدیریت ها، مازول مدیریت ریسک توسط مدیریت برنامه ریزی و ارزیابی عملکرد و مازول سنجش بلوغ ریسک شرکت اشاره نمود.

شکل ۱۵: سامانه مدیریت ریسک شرکت بورس کالای ایران

سپس اقدام به بازآموزی رابطین مدیریت برنامه‌ریزی و ارزیابی عملکرد از طریق برگزاری جلسات توجیهی حضوری با ایشان شد و کلیه ابعاد این سامانه و همچنین وظایف رابطین در قبال این سیستم تبیین شد و تقویم کاری به آنها ارائه گردید. رابطین طی این مدت اقدام به وارد نمودن کلیه ریسک‌های خود که بالغ بر ۱۰۰ ریسک بود در این سامانه نمودند.

به طور خلاصه در سال ۱۳۹۷ برخی از مهمترین دستاوردهای این حوزه عبارت بودند از:

- طراحی، پیاده‌سازی و انتشار سامانه برخط مدیریت ریسک شرکت؛
- طراحی، پیاده‌سازی و انتشار داشبورد تعاملی مدیریت ریسک شرکت (با بیش از ۲۰ ابزار در ۸ گزارش مدیریتی متنوع با قابلیت سفارشی‌سازی تمامی ابزارها) در راستای اطلاع و تصمیم‌سازی بهینه برای مدیران ارشد؛
- جمع‌آوری و احصاء اولیه ریسک‌های شرکت؛
- برگزاری جلسات بازآموزی، توجیهی عمومی و تخصصی رابطین ریسک مدیریت‌های مختلف شرکت.

اهم فعالیت های آتی سیستم مدیریت ریسک شرکت بورس کالای ایران

- ۱- اجرایی سازی و پایش سیستم مدیریت ریسک طراحی شده (در ابتدا به صورت سالانه و در ادامه به صورت فصلی)؛
- ۲- تکمیل و به روزرسانی پایگاه داده ریسک های شرکت (به صورت ماهانه)؛
- ۳- ارزیابی میزان شکاف موجود بین ریسک پذیرفته شده و اشتباهی ریسک (به صورت سالیانه)؛
- ۴- ارزیابی دوره ای سطح بلوغ سیستم مدیریت ریسک شرکت، انجام تحلیل های روند، تدوین سیاست های آتی و ... (به صورت سالیانه).

آمار معاملات بورس کالای ایران در سال ۱۳۹۷ در مقایسه با سال‌های گذشته

در این بخش آمار کلی معاملات طی سال ۱۳۹۷ به اختصار آمده است. بدین منظور بررسی معاملات هریک از گروه‌های کالایی قابل عرضه در بورس کالای ایران شامل محصولات صنعتی و معدنی، پتروشیمی، فرآورده‌های نفتی و محصولات کشاورزی و همچنین معاملات اوراق بهادار مبتنی بر کالا صورت گرفته است.

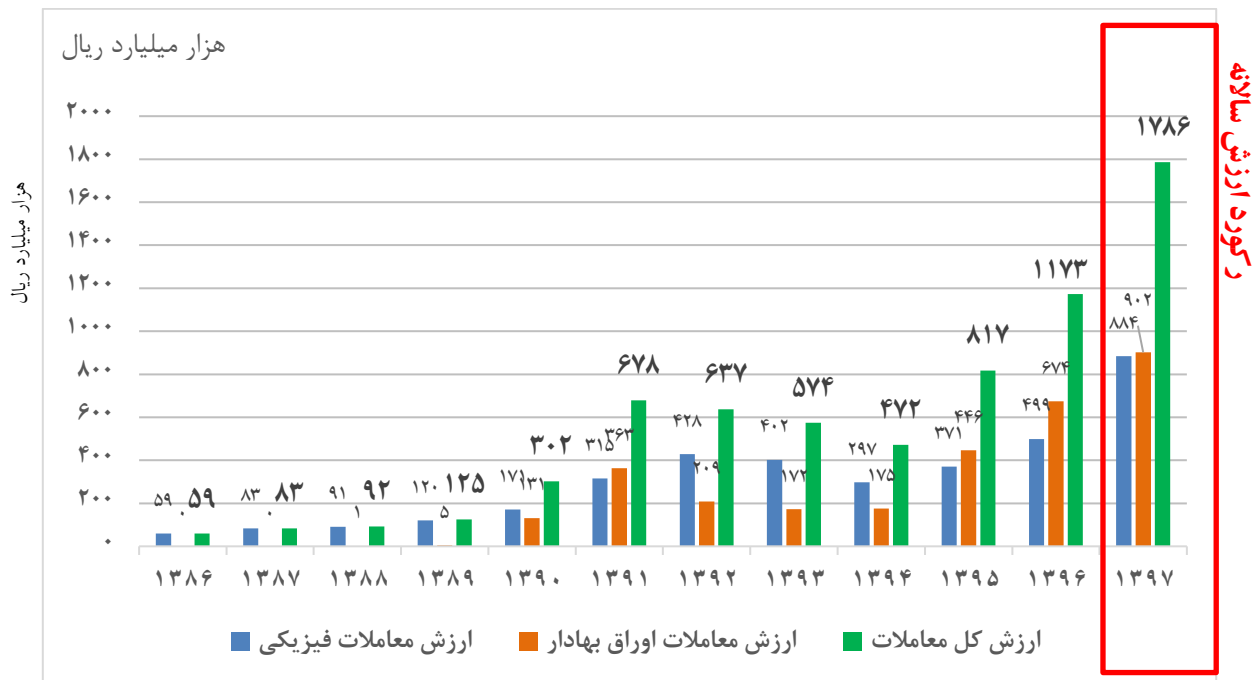
گزیده آمار معاملات

با در نظر گرفتن مجموع بازار فیزیکی، بازار مشتقه و بازار مالی، در سال ۱۳۹۷ ارزش معاملات بورس کالای ایران به ۱۷۸۶ هزار میلیارد ریال رسید که این امر رکورد جدیدی در تاریخ معاملات بورس کالای ایران می‌باشد. جدول شماره ۱۵ گزیده اطلاعات معاملاتی شرکت را نشان می‌دهد. همچنین شکل شماره ۱۶ ارزش معاملات بورس کالای ایران از ابتدای راه‌اندازی بورس را ارائه می‌نماید.

جدول ۱۵: گزیده اطلاعات معاملاتی شرکت

تغییرات		سال ۱۳۹۷		سال ۱۳۹۶		آمار معاملات
		ارزش (میلیارد ریال)	حجم (هزار تن)	ارزش (میلیارد ریال)	حجم (هزار تن)	
ارزش	مقدار					
۶۰٪	-۱۱٪	۳۲۷،۴۵۶	۷،۷۷۱	۲۰۴،۳۷۶	۸،۷۶۰	محصولات صنعتی و معدنی
-۱۹/۹٪	-۳۵٪	۲۶،۵۰۰	۱،۹۳۸	۳۳،۰۹۱	۲،۹۶۲	محصولات کشاورزی
۱۰۳٪	۱۹٪	۳۰۷،۱۲۲	۴،۶۹۶	۱۵۱،۳۸۰	۳،۹۴۰	محصولات پتروشیمی
۱۰۹٪	-۴/۳٪	۲۱۹،۱۹۰	۱۰،۳۵۹	۱۰۴،۹۶۸	۱۰،۸۲۱	محصولات فرآورده‌های نفتی
-۲۲٪	-۵۵٪	۳،۳۹۴	۷۶	۴،۳۷۸	۱۷۰	بازار فرعی
۶/۴۲٪	-۵۶٪	۶۴۷	۱۶۴	۶۰۸	۳۷۶	طلا (حجم برحسب کیلوگرم)*
۷۷٪	-۷٪	۸۸۴،۳۰۹	۲۴،۸۴۱	۴۹۸،۸۰۰	۲۶،۶۵۴	جمع بازار فیزیکی
۲۵٪	۲۶۱٪	۸۲۳،۲۶۶	۱۵،۳۴۸	۶۵۷،۹۶۵	۴،۲۴۷	قراردادهای آتی (حجم برحسب تعداد هزار قرارداد)
۴۱/۶٪	-۴۳٪	۷۴۱	۲۴	۵۲۴	۴۲	قراردادهای اختیار معامله (حجم برحسب تعداد هزار قرارداد)
۲۵٪	۲۵۸٪	۸۲۴،۰۰۷	۱۵،۳۷۲	۶۵۸،۴۸۹	۴،۲۸۹	جمع قراردادهای مشتقه (حجم برحسب تعداد هزار قرارداد)
۱۰۳٪	۴۸۲٪	۲۰،۴۱۷	۱۴۷،۹۷۰	۱۰،۰۴۶	۲۵،۴۳۴	سلف موازی استاندارد (حجم برحسب تعداد هزار قرارداد)
۲۷۶٪	-۸۱٪	۱۸،۸۲۴	۹۵،۷۲۸	۵،۰۰۲	۴۹۹،۵۹۳	گواهی سپرده کالایی (حجم برحسب تعداد هزار قرارداد)
۳۷۳۶٪	۲۰۱۴٪	۳۸،۵۹۰	۲،۰۴۷	۱،۰۰۶	۹۶،۸۲۰	صندوق سرمایه‌گذاری (حجم برحسب تعداد هزار قرارداد)
۳۸۵٪	۲۶۸٪	۷۷،۸۳۱	۲،۲۹۰	۱۶،۰۵۴	۶۲۱،۸۴۸	جمع بازار مالی
۵۲٪	-	۱،۷۸۶،۱۴۷	-	۱،۱۷۳،۳۴۳	-	جمع کل معاملات شرکت بورس کالای ایران

* شایان ذکر است با توجه به اینکه حجم طلا بر اساس کیلوگرم می‌باشد در محاسبات حجم کل بازار فیزیکی لحاظ نگردیده است.

شکل ۱۶: ارزش معاملات بورس کالای ایران از ابتدای راهاندازی بورس (هزار میلیارد ریال)

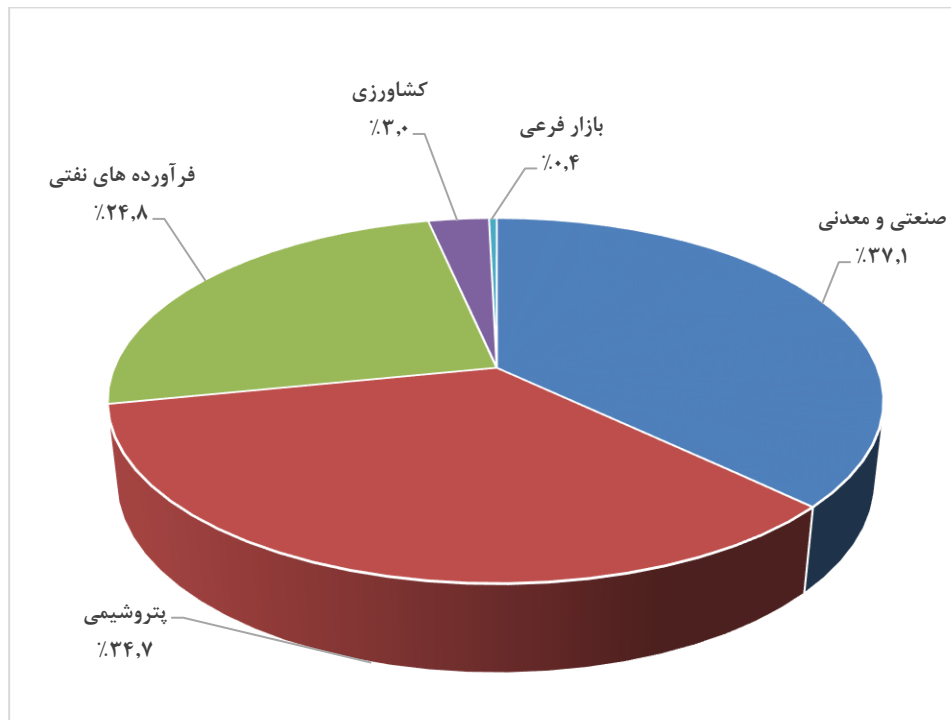
بازار فیزیکی

در معاملات بازار فیزیکی مطابق جدول ۱۶ در همه گروه‌ها به جز بازار فرعی و گروه کشاورزی ارزش معاملات با رشد همراه بوده است لکن حجم معاملات تنها در گروه محصولات پتروشیمی افزایش داشته است.

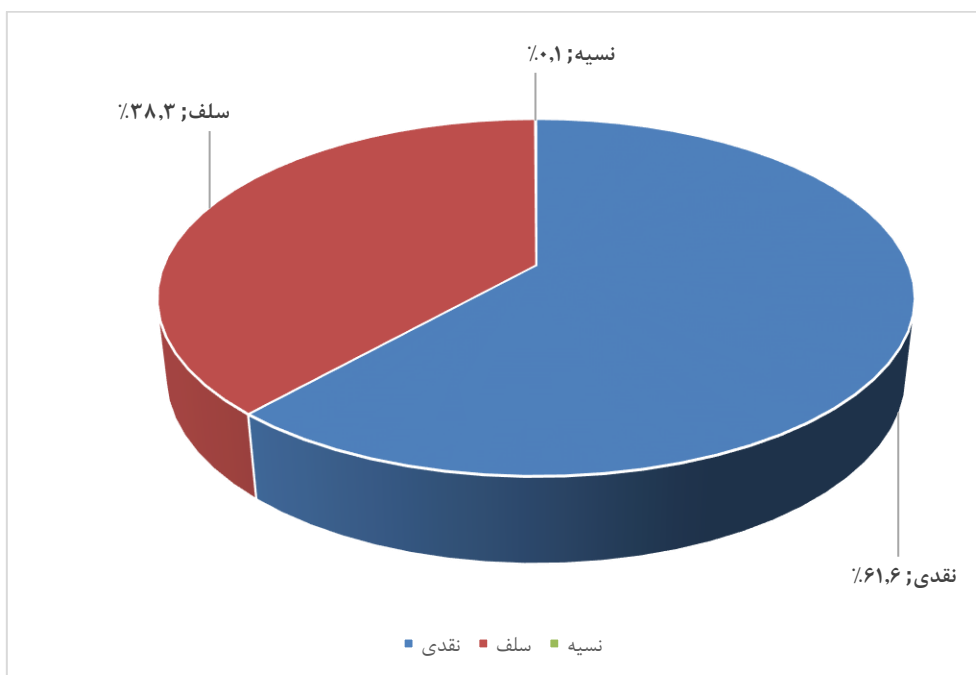
جدول ۱۶: آمار معاملات بازار فیزیکی در سال‌های ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷

گروه اصلی کالا	نوع قرارداد	سال ۱۳۹۶		سال ۱۳۹۷		در صد تغییرات	
		حجم (هزار تن)	ارزش (میلیارد ریال)	حجم (هزار تن)	ارزش (میلیارد ریال)	حجم	ارزش
محصولات صنعتی و معدنی	سلف	۶,۷۸۰	۱۵۳,۲۱۴	۶,۱۴۶	۲۰۷,۷۵۴	-۹.۴٪	۳۶٪
	نسبه	۲	۲۷	۱	۶۱۴	-۴۱٪	۲۱۳۳٪
	نقدی	۱,۹۷۸	۵۱,۷۴۲	۱,۶۲۴	۱۱۹,۷۳۵	-۱۸٪	۱۳۱٪
جمع		۸,۷۶۰	۲۰۴,۹۸۳	۷,۷۷۱	۳۲۸,۱۰۳	-۱۱.۳٪	۶۰٪
محصولات پتروشیمی	سلف	۹۰۷	۳۹,۰۲۴	۱,۳۵۱	۱۰۵,۷۲۸	۴۹٪	۱۷۱٪
	نسبه	۳,۰۳۳	۱۱۲,۳۵۶	۳,۳۴۵	۲۰۱,۳۹۴	۱۰.۳٪	۷۹٪
	نقدی	۳,۹۴۰	۱۵۱,۳۸۰	۴,۶۹۶	۳۰۷,۱۲۲	۱۹٪	۱۰۳٪
جمع		۲	۲۱	۱,۲۵۴	۲۲,۷۹۳	۶۲۵۸۲٪	۱۰۶۰۹۸٪
محصولات فرآورده‌های نفتی	سلف	۲	۱۹	۰	۰	-۱۰۰٪	-۱۰۰٪
	نسبه	۱۰,۸۱۷	۱۰۴,۹۲۸	۹,۱۰۵	۱۹۶,۳۹۷	-۱۶٪	۸۷٪
	نقدی	۱۰,۸۲۱	۱۰۴,۹۲۸	۱۰,۳۵۹	۲۱۹,۱۹۰	-۴.۳٪	۱۰۹٪
جمع		۱۸	۶۷۴	۲۰	۵۴۶	۹٪	-۱۹٪
محصولات کشاورزی	سلف	۰	۰	۰	۰	۰	۰
	نسبه	۲,۹۴۴	۳۲,۴۱۷	۱,۹۱۹	۲۵,۹۵۴	-۳۵٪	-۱۹.۹٪
	نقدی	۲,۹۶۲	۳۳,۰۹۱	۱,۹۳۸	۲۶,۵۰۰	-۳۵٪	-۱۹.۹٪
جمع		۹۳	۱,۴۴۶	۲۴	۱,۹۲۱	-۷۴٪	۳۳٪
بازار فرعی	سلف	۷۷	۲,۹۳۲	۵۲	۱,۴۷۳	-۳۳٪	-۵۰٪
	نسبه	۱۷۰	۴,۳۷۸	۷۶	۳,۳۹۴	-۵۵٪	-۲۲٪
	نقدی	۷,۸۰۰	۱۹۴,۳۷۹	۸,۷۹۵	۳۳۸,۷۴۲	۱۳٪	۷۴٪
کل معاملات بازار فیزیکی	سلف	۴	۴۶	۱	۶۱۴	-۷۳٪	۱۲۱۴٪
	نسبه	۱۸,۸۴۹	۳۰۴,۳۷۵	۱۶,۰۴۵	۵۴۴,۹۵۳	-۱۵٪	۷۹٪
	نقدی	۲۶,۶۵۳	۴۹۸,۸۰۱	۲۴,۸۴۱	۸۸۴,۳۰۹	-۷٪	۷۷٪

مطابق با نمودارهای اشکال ۱۷ و ۱۸، محصولات صنعتی طی سال ۹۷، ۳۷ درصد ارزش معاملات را دارا بوده پس از آن گروه پتروشیمی با ۳۵ درصد بالاترین سهم از ارزش معاملات را به خود اختصاص داده است. همچنین ۶۲ درصد ارزش معاملات بصورت قراردادهای نقدی و ۳۸ درصد بصورت قراردادهای سلف انجام شده است.

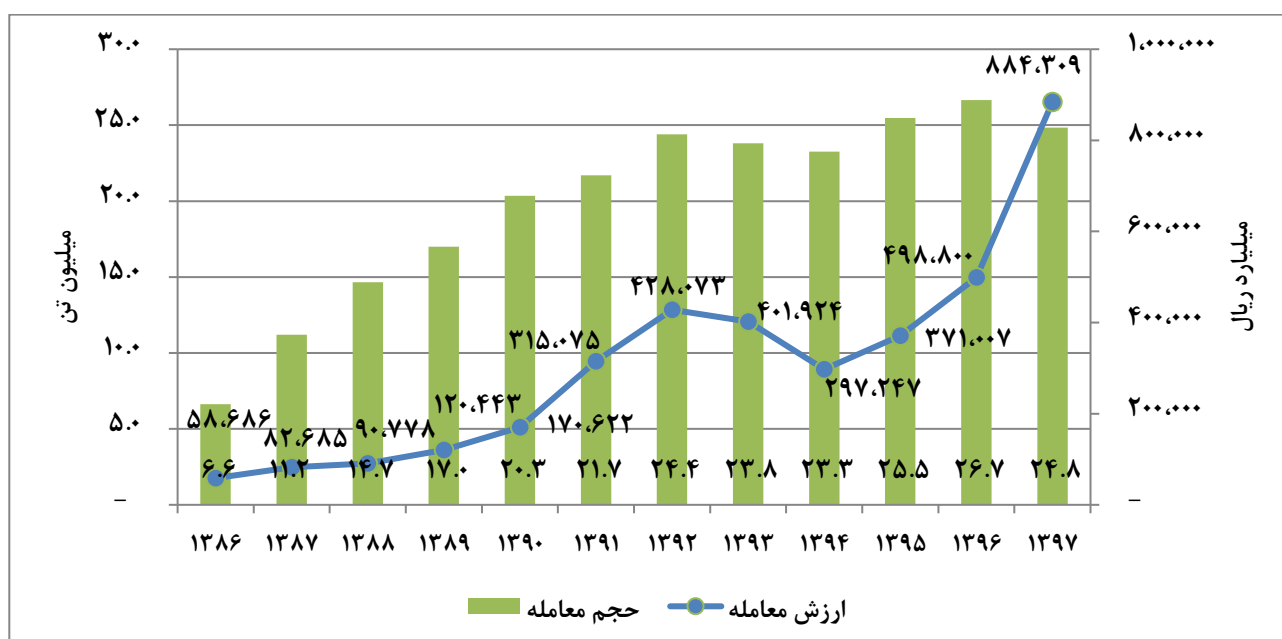
شکل ۱۷: سهم هر گروه کالایی از کل معاملات کالای فیزیکی (از نظر ارزش)

شکل ۱۸: سهم و ارزش انواع قراردادها از ارزش کل معاملات کالای فیزیکی

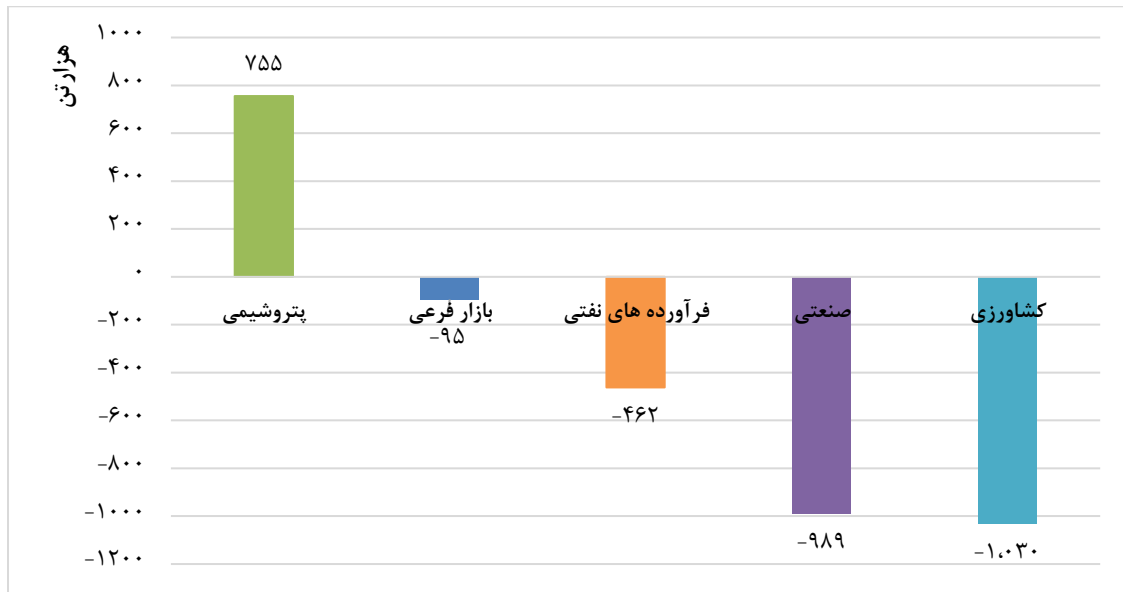
مطابق با آنچه در جدول ۱۶ ترسیم شده است در سال ۱۳۹۷ در مجموع ۲۴,۸ میلیون تن انواع مختلف محصولات در بازار فیزیکی به ارزش ۸۸۴ هزار میلیارد ریال معامله شده است که به لحاظ ارزش از رشد ۷۷ درصدی برخوردار

بوده است. لازم به توضیح است که در سال ۱۳۹۷ متأثر از نوسانات شدید نرخ ارز، بازار کلیه گروه‌های کالایی با تلاطم مواجه بوده و رشد قیمت‌ها علی‌رغم اینکه سبب افزایش ارزش معاملات در اغلب گروه‌ها شده اما تا حدی منجر به تشدید رکود و افت حجم معاملات نیز شده است. مطابق با نمودار شکل ۱۹ ارزش معاملات بازار فیزیکی طی سال ۱۳۹۷، به بالاترین رقم از ابتدای راه‌اندازی بورس رسیده است.

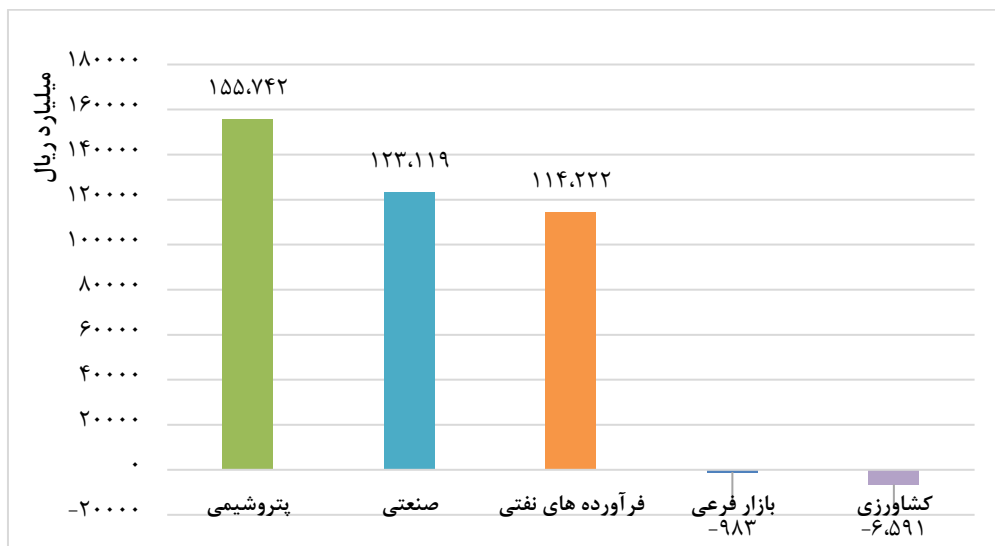
شکل ۱۹: حجم و ارزش معاملات بازار فیزیکی بورس کالای ایران از ابتدای راه‌اندازی بورس

حجم معاملات در گروه پتروشیمی در حدود ۷۵۵ هزار تن افزایش داشته است همچنین محصولات کشاورزی با حدود ۱ میلیون تن کاهش، با بیشترین میزان افت حجم معاملات روبرو بوده است. میزان تغییرات حجم معاملات به تفکیک گروه‌ها در نمودار شکل ۲۰ آمده است.

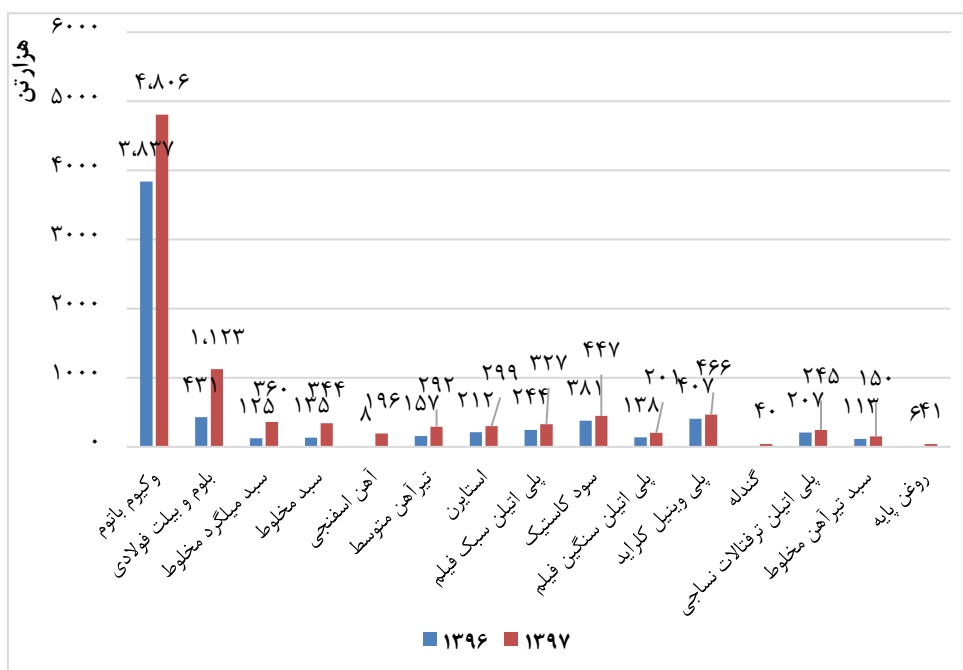
شکل ۲۰: تغییرات حجم معاملات طی سال ۱۳۹۷ نسبت به سال ۱۳۹۶ به تفکیک گروه

همچنین مطابق با شکل ۲۱ بالاترین میزان افزایش ارزش معاملات طی سال ۱۳۹۷ در مقایسه با سال قبل به گروه محصولات پتروشیمی اختصاص داشته و طی دوره مورد بررسی ارزش معاملات در این گروه به میزان ۱۵۵،۷۴۲ میلیارد ریال افزایش داشته است. محصولات صنعتی و فرآورده های نفتی نیز بالغ بر ۱۲۳،۱۱۹ و ۱۱۴،۲۲۲ میلیارد ریال رشد ارزش معامله داشته اند.

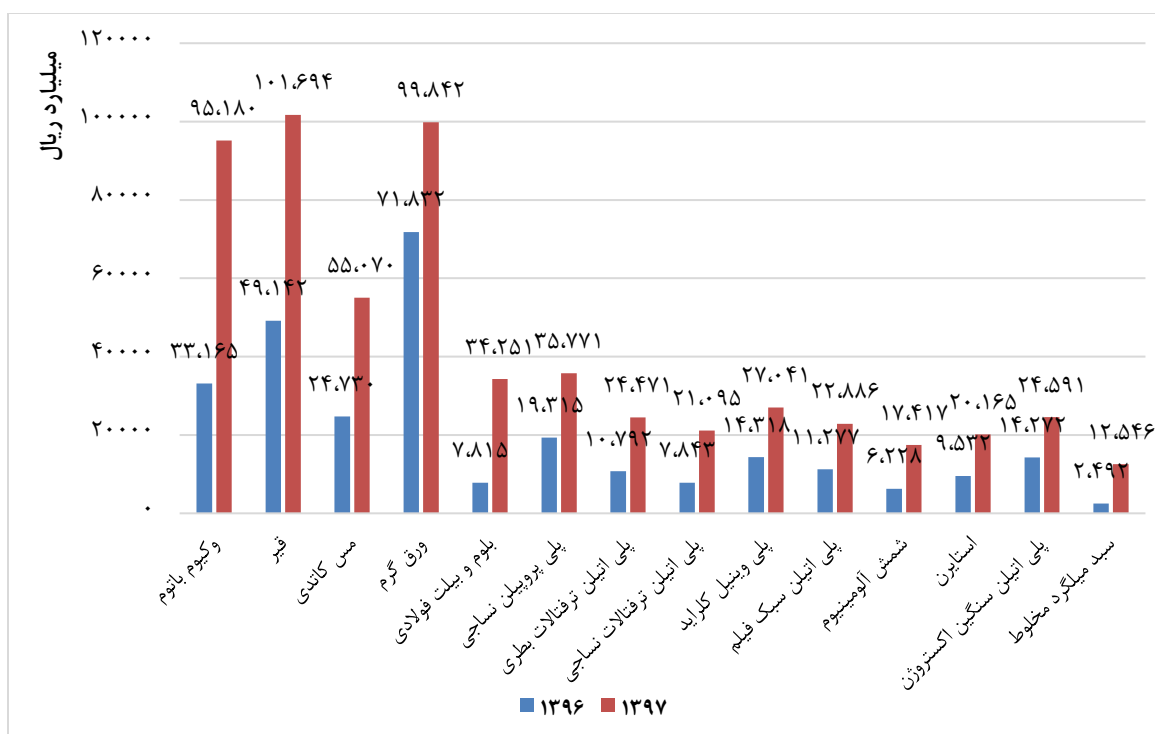

شکل ۲۱: تغییرات ارزش معاملات طی سال ۱۳۹۷ نسبت به سال ۱۳۹۶ به تفکیک گروه

مطابق با شکل ۲۲، در سال ۱۳۹۷ بیشترین افزایش حجم معاملات مربوط به وکیوم باتوم، بلوم و بیلت و فولادی، سبد مخلوط، آهن و استایرن بوده است. مطابق با شکل ۲۳ نیز، محصولات وکیوم باتوم، قیر، مس کاتد، ورق گرم، بلوم و بیلت فولادی و پلی پروپیلن نساجی نیز از بالاترین میزان رشد ارزش معاملات برخوردار بوده‌اند.

شکل ۲۲: محصولات دارای بالاترین افزایش حجم معامله در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال ۱۳۹۶

شکل ۲۳: محصولات دارای بالاترین افزایش ارزش معامله در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال ۱۳۹۶

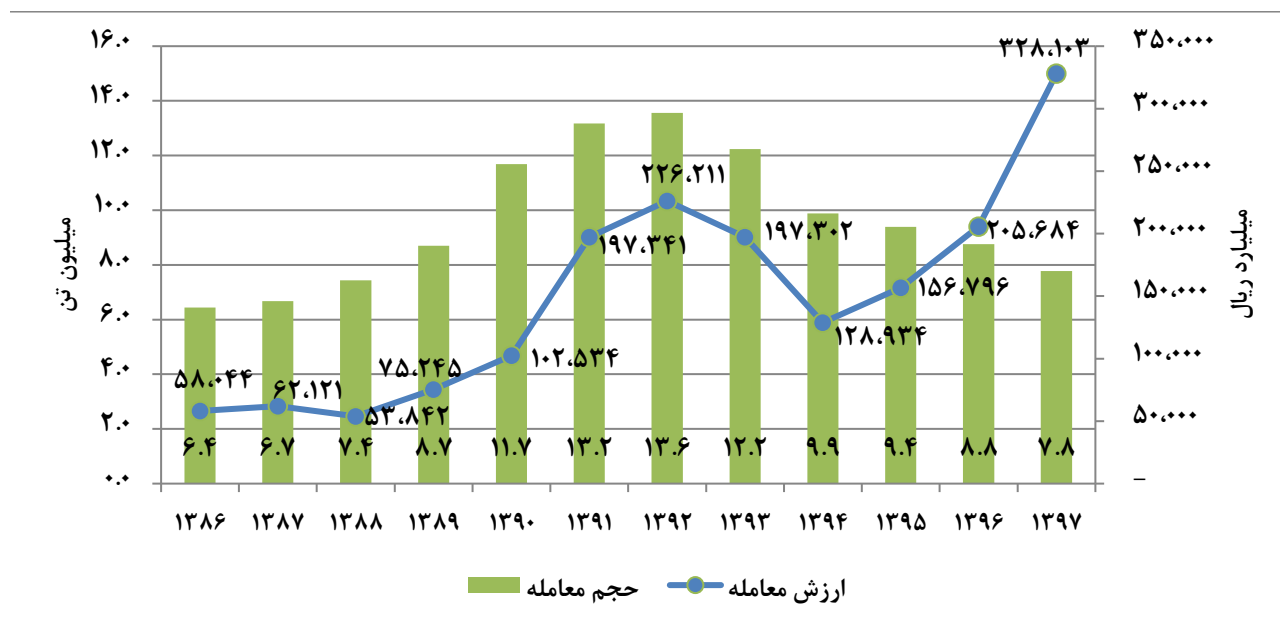
محصولات صنعتی و معدنی

مطابق جدول ۱۷، در سال ۱۳۹۷ ارزش کل معاملات محصولات صنعتی و معدنی حدود ۳۲۸ هزار میلیارد ریال بوده است، که نسبت به سال گذشته حدود ۶۰ درصد رشد داشته است.

جدول ۱۷: آمار معاملات محصولات صنعتی و معدنی در بازار کالای فیزیکی

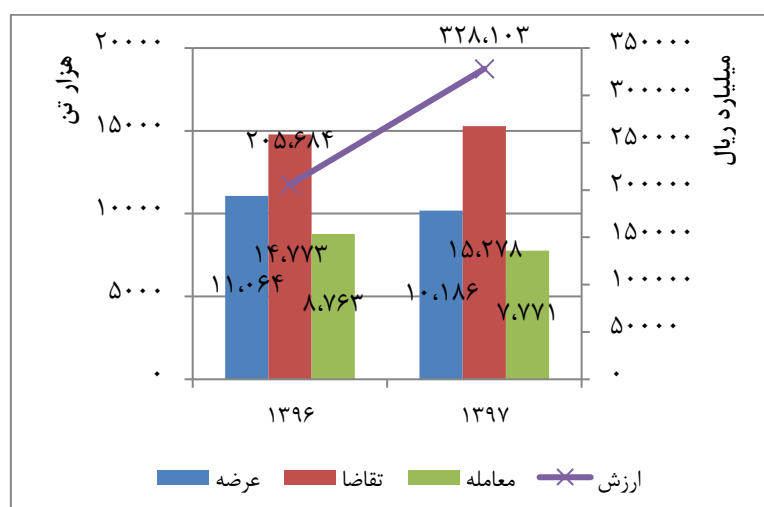
نام کالا	نوع قرارداد	سال ۱۳۹۶		سال ۱۳۹۷	
		حجم (هزار تن)	ارزش (میلیارد ریال)	حجم (هزار تن)	ارزش (میلیارد ریال)
آلومینیوم	نقدی	۹۸	۹,۱۳۰	۱۱۸	۲۱,۵۷۴
روی	نقدی	۰/۹۴۰	۱۲۰	۶	۱,۶۳۷
فولاد	سلف	۶,۷۷۶	۱۵۳,۱۶۱	۶,۱۲۷	۲۰۷,۵۳۹
	نسبیه	۲	۲۸	۰	۰
	نقدی	۱۵۵	۳,۲۵۷	۳۶۰	۱۲,۲۷۵
	جمع	۶,۹۳۲	۱۵۶,۴۴۶	۶,۴۸۶	۲۱۹,۸۱۴
مس	نسبیه	۰	۰	۱	۶۱۴
	نقدی	۲۵۴	۳۳,۱۷۱	۲۲۹	۷۱,۰۵۶
	جمع	۲۵۴	۳۳,۱۷۱	۲۳۰	۷۱,۶۷۰
کنسانتره	نقدی	۰/۲۹۷	۱,۴۰۶	۰/۴	۴,۳۵۰
کنسانتره مولیبدن	نقدی	۷	۲,۱۵۶	۵	۳,۳۲۵
کک	نقدی	۱۴	۸۳	۰	۰
سنگ آهن	سلف	۰	۰	۵	۲۶
	نقدی	۱,۴۱۹	۱,۴۳۸	۶۶۵	۲,۱۶۵
	جمع	۱,۴۱۹	۱,۴۳۸	۶۷۰	۲,۱۹۲
آهن اسفنجی	سلف	۵	۵۳	۱۵	۱۸۹
	نقدی	۲/۵	۲۵	۱۸۱	۲,۴۶۹
	جمع	۷/۵	۷۸	۱۹۶	۲,۶۵۸
خودرو	نقدی	-	۳۱۷	۰	۰
سیمان	نقدی	۲۷	۳۳	۲۵	۳۴
روی (معدنی: خاک روی)	نقدی	۰	۰	۳۵	۲۰۲
کل بازار	سلف	۶,۷۸۱	۱۵۳,۲۱۴	۶,۱۴۷	۲۰۷,۷۵۳
	نسبیه	۲	۲۸	۱	۶۱۴
	نقدی	۱,۹۷۸	۵۱,۱۳۴	۱,۶۲۴	۱۱۹,۰۸۹
	جمع کل	۸,۷۶۰	۲۰۴,۳۷۶	۷,۷۷۱	۳۲۷,۴۵۶
طلا (حجم بر حسب کیلوگرم)	نقدی	۳۷۶	۶۰۸	۱۶۴	۶۴۷

حجم محصولات معامله شده در گروه محصولات صنعتی بالغ بر ۷,۸ میلیون تن بوده است که این رقم در مقایسه با سال قبل ۱۱ درصد افت داشته است. لکن همانطور که در نمودار شکل ۲۴ نیز ترسیم شده ارزش معاملات بازار صنعتی در سال ۹۷ به بالاترین رقم از آغاز به کار بورس کالا رسیده است.

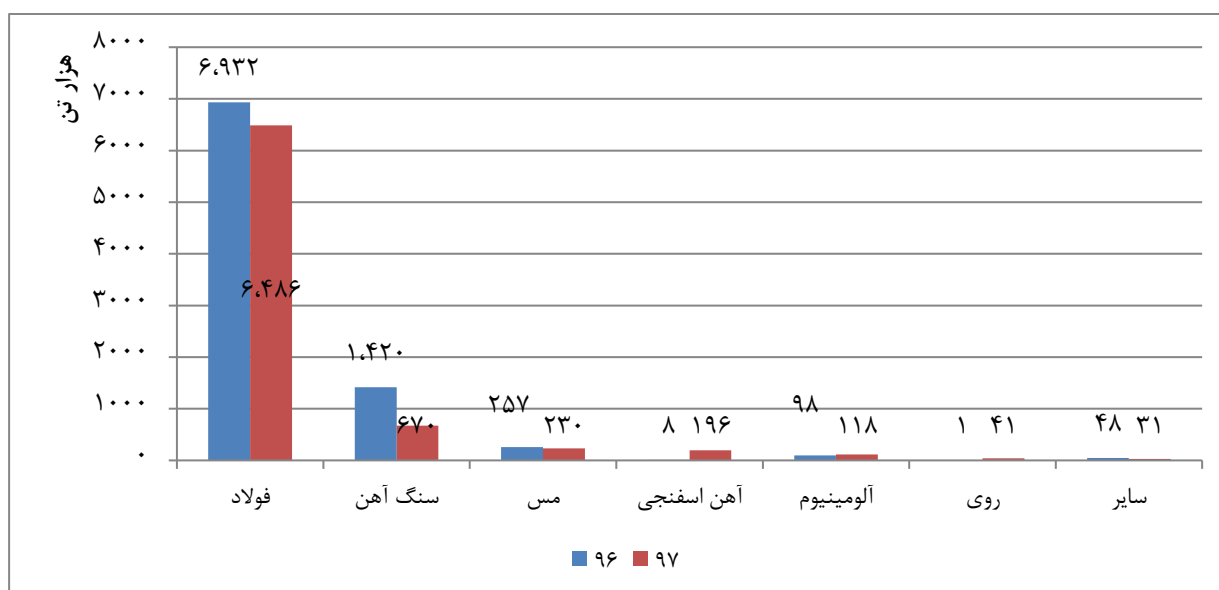
شکل ۲۴: روند حجم و ارزش معاملات محصولات صنعتی در بورس کالای ایران از ابتدای راه اندازی بورس

نمودار شکل ۲۵ مقایسه‌ی حجم عرضه، تقاضا، معامله و ارزش معاملات محصولات صنعتی در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال ۱۳۹۶ را نشان می‌دهد.

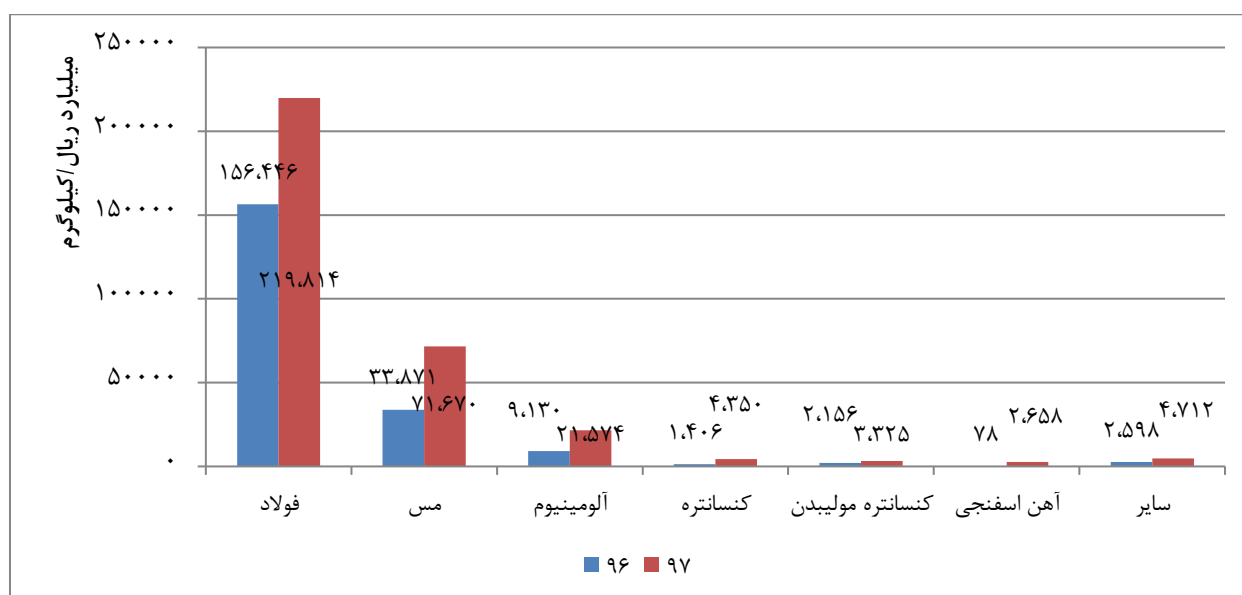

شکل ۲۵: مقایسه‌ی حجم عرضه، تقاضا، معامله و ارزش محصولات صنعتی در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال ۱۳۹۶

با توجه به نمودار بالا، حجم عرضه و معامله به ترتیب کاهش ۸ و ۱۱ درصدی و حجم تقاضا رشد ۳ درصدی داشته است، لکن ارزش معاملات به دلیل رشد قیمت‌های جهانی و به ویژه نرخ ارز ۶۰ درصد افزایش داشته است. مطابق با اشکال ۲۶ و ۲۷، حجم معاملات زیرگروه فولاد که ۸۳ درصد از سهم حجم معامله و ۶۷ درصد از ارزش معامله در سال ۱۳۹۷ را به خود اختصاص می‌دهد، در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال ۱۳۹۶، ۶ درصد کاهش و ارزش آن ۴۱ درصد رشد داشته است. ارزش معاملات زیرگروه مس در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال ۱۳۹۶ رشد ۲۲ درصدی داشته است.

شکل ۲۶: مقایسه‌ی تغییرات حجم معامله محصولات صنعتی به تفکیک زیرگروه در سال ۱۳۹۷ و ۱۳۹۶

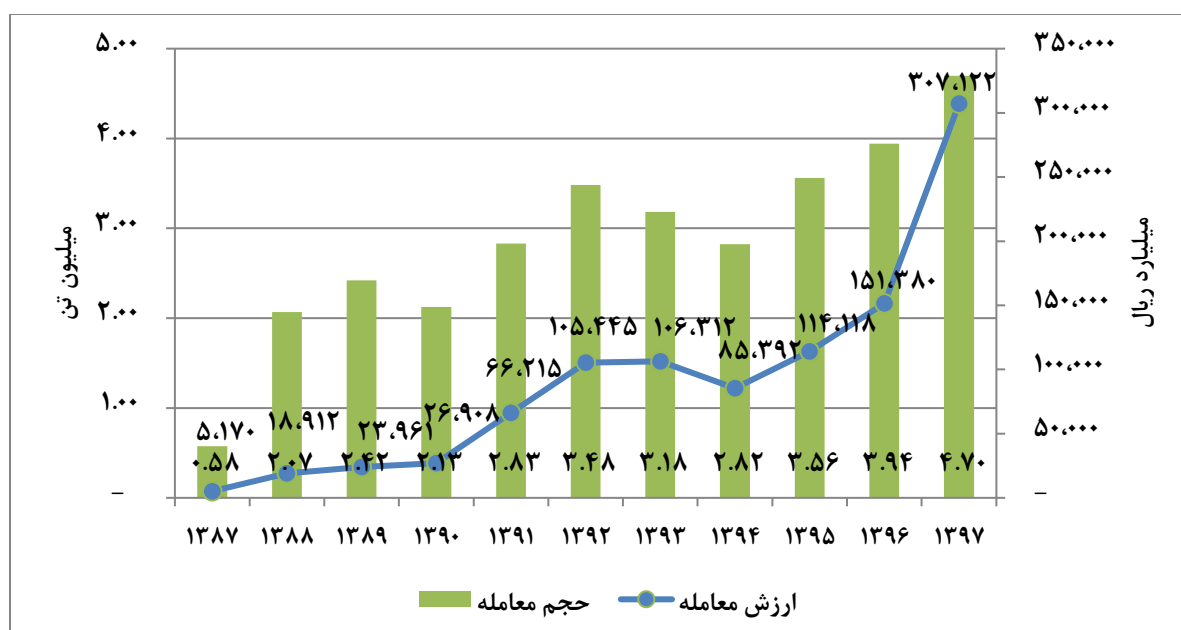
شکل ۲۷: مقایسه‌ی تغییرات ارزش معامله محصولات صنعتی به تفکیک زیرگروه در سال ۱۳۹۷ و ۱۳۹۶

محصولات پتروشیمی

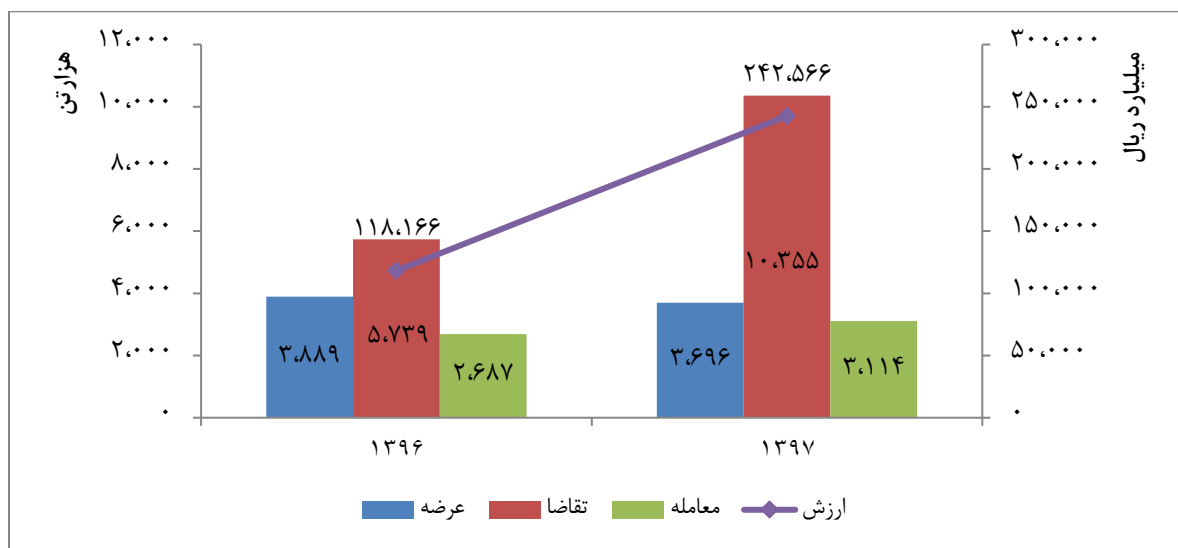
جدول ۱۸: آمار معاملات محصولات پتروشیمی در بازار کالای فیزیکی

نام کالا	نوع قرارداد	سال ۱۳۹۶		سال ۱۳۹۷	
		حجم (هزار تن)	ارزش (میلیارد ریال)	حجم (هزار تن)	ارزش (میلیارد ریال)
شیمیایی	سلف	۱۴۶	۵۸۳۹	۲۵۶	۱۸,۱۵۲
	نقدی	۹۶۶	۲۲,۰۲۴	۱,۱۹۲	۳۷,۶۶۲
جمع		۱,۱۱۲	۲۷,۸۶۳	۱,۴۴۸	۵۵,۸۱۵
پلیمر	سلف	۷۶۱	۳۳,۱۷۹	۱,۰۹۳	۸۷,۵۵۸
	نقدی	۲,۰۶۷	۹۰,۳۲۹	۲,۱۵۳	۱۶۳,۷۳۱
جمع		۲,۸۲۸	۱۲۳,۵۰۸	۳,۲۴۶	۲۵۱,۲۸۹
گازها و خوراکها	سلف	۰/۳۹۰	۶	۲	۱۸
	نقدی	۰/۱۸۰	۳	۰	۰
جمع		۰/۵۷۰	۸	۲	۱۸
جمع پتروشیمی	سلف	۹۰۷	۳۹,۰۲۴	۱,۴۵۱	۱۰۵,۷۲۸
	نقدی	۳,۰۳۴	۱۱۲,۳۵۶	۳,۳۴۵	۲۰۱,۳۹۳
	جمع کل	۳,۹۴۰	۱۵۱,۳۸۰	۴,۶۹۶	۳۰۷,۱۲۲

در حوزه محصولات پتروشیمی ۴,۶۹ میلیون تن محصول به ارزش بیش از ۳۰۷ هزار میلیارد ریال مورد معامله قرار گرفت که نسبت به سال ۱۳۹۶ شاهد رشد ۱۹ درصدی در حجم و ۱۰۳ درصدی در ارزش معاملات این بخش بوده‌ایم. مطابق با نمودار شکل ۲۸ حجم و ارزش معاملات در این گروه به بالاترین رقم از ابتدای سال ۸۷ رسیده است.

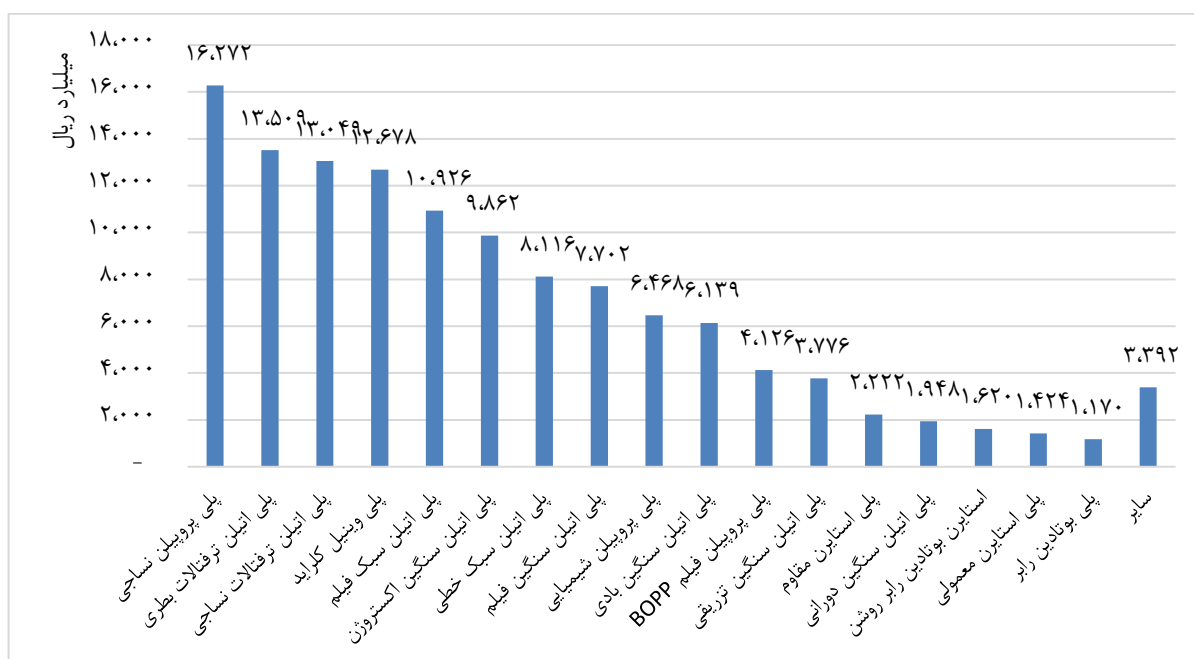
شکل ۲۸: روند حجم و ارزش معاملات محصولات پتروشیمی در بورس کالای ایران از ابتدای راه‌اندازی بورس

شکل ۲۹: مقایسه وضعیت معاملات محصولات پلیمری در سال ۱۳۹۷ و ۱۳۹۶

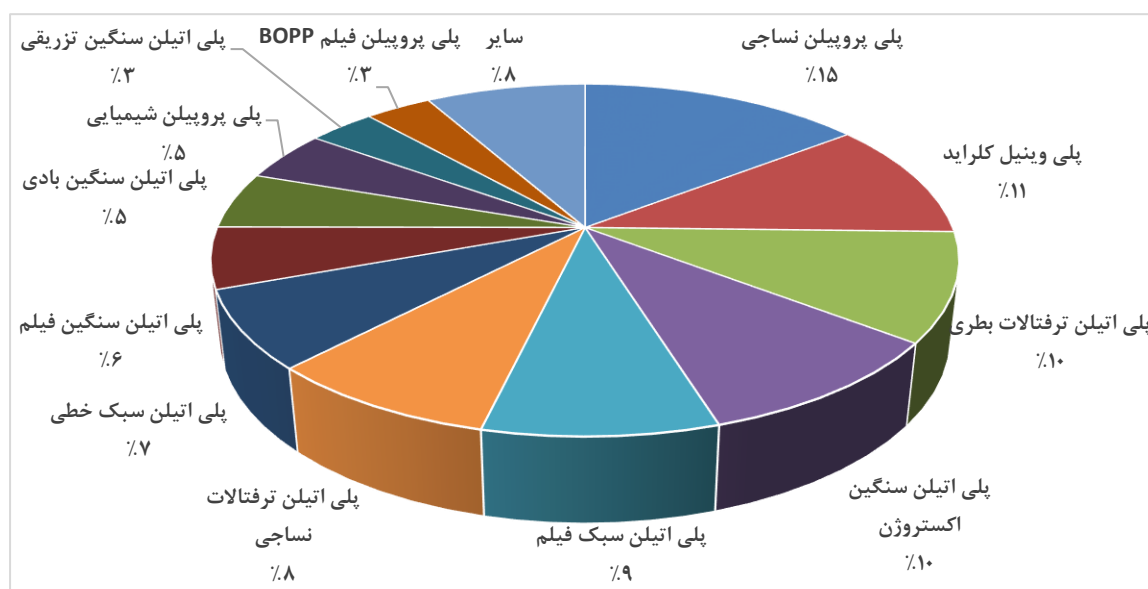
از مهم‌ترین دلایل رشد حجم و ارزش معاملات طی سال ۱۳۹۷ نوسانات نرخ ارز و تقویت انتظارات مبنی بر تداوم روند مذکور در کنار آن تقویت جایگاه بورس و تمرکز فروش مجتمع‌های پتروشیمی از طریق بورس کالا می‌باشد. مطابق با شکل ۲۹، در گروه محصولات پلیمری صرف نظر از معاملات کالاهای آف گرید حجم معاملات از ۲,۷ میلیون تن در سال ۱۳۹۶ با ۱۶ درصد رشد حجم به رقم ۳,۱ میلیون تن رسیده است، همچنین ارزش معاملات طی این دوره متأثر از رشد قیمت‌ها از رشد بالاتر ۱۰۵ درصدی برخوردار بوده است.

مطابق نمودار شکل ۳۰ بالاترین رشد ارزش در محصولات پلیمری به ترتیب در گروه پلی‌پروپیلن نساجی پلی‌اتیلن ترفتالات بطری و نساجی رقم خورده است.

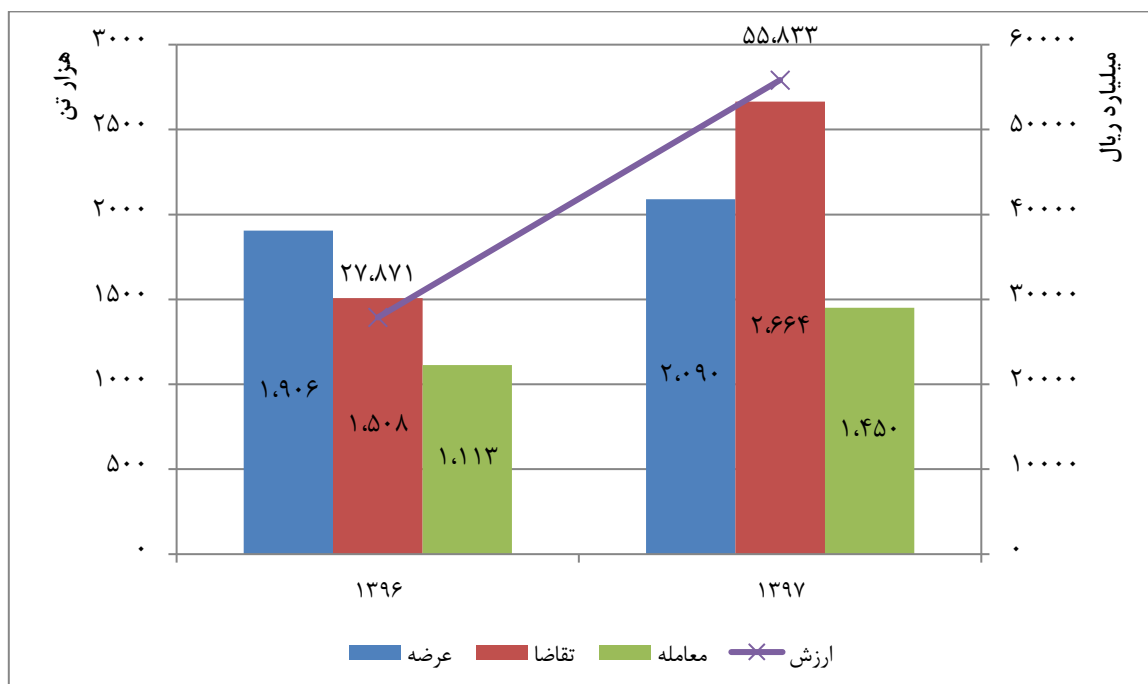
شکل ۳۰: تغییرات ارزش محصولات پلیمری در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال ۱۳۹۶

همچنین طی سال ۱۳۹۷ مطابق با شکل ۳۱ در گروه محصولات پلیمری، پلی پروپیلن نساجی، پلی وینیل کلراید، پلی اتیلن ترفتالات بطری و پلی اتیلن سنگین اکستروژن بالاترین سهم از ارزش معاملات پلیمری را دارا بوده‌اند. محصولات فوق در حدود ۴۶ درصد از ارزش معاملات پلیمری را به خود اختصاص داده‌اند.

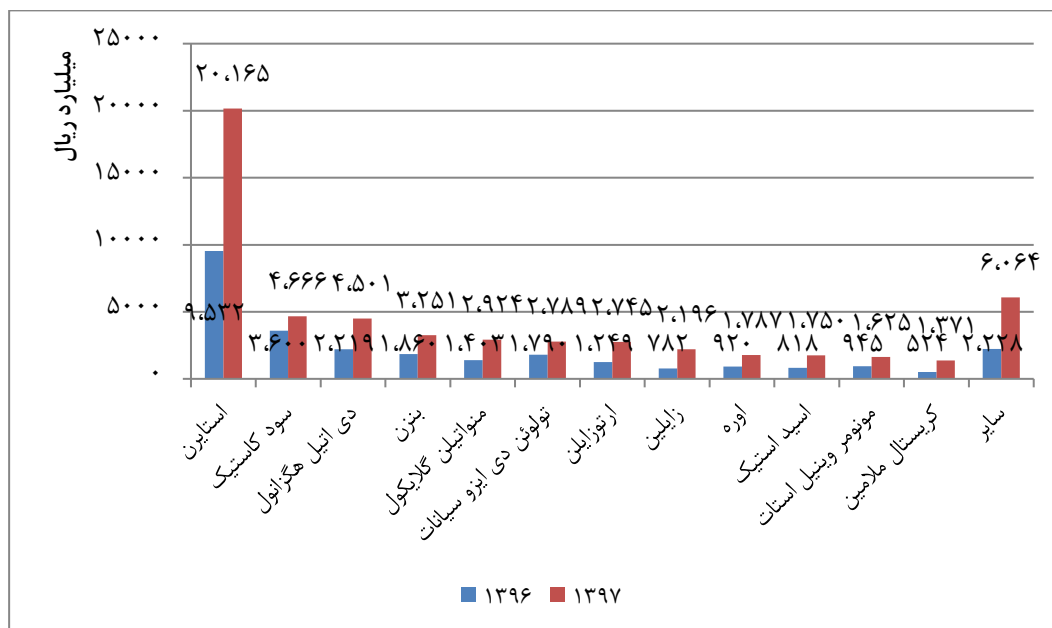
شکل ۳۱: سهم محصولات از ارزش معاملات پلیمری در سال ۱۳۹۷

مطابق شکل ۳۳ در گروه محصولات شیمیایی حجم عرضه، معامله و ارزش به ترتیب ۱۰،۳۰ و ۱۰۰ درصد افزایش داشته است.

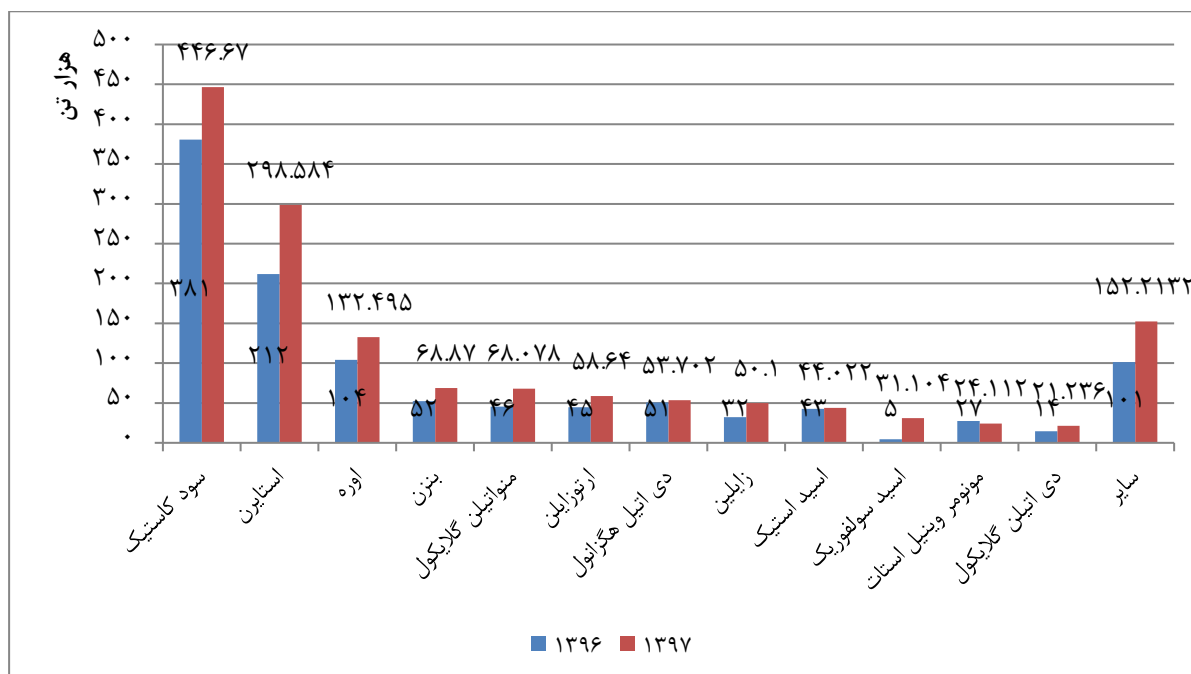

شکل ۳۲: مقایسه وضعیت معاملات محصولات شیمیایی در سال ۱۳۹۷ و ۱۳۹۶

مطابق اشکال ۳۳ و ۳۴ نیز محصولات سود کاستیک و استایرن منور بیشترین میزان رشد حجم و ارزش را در گروه محصولات شیمیایی دارا بوده‌اند.

شکل ۳۳: تغییرات حجم معامله محصولات شیمیایی به تفکیک زیرگروه در سال ۱۳۹۷ و ۱۳۹۶

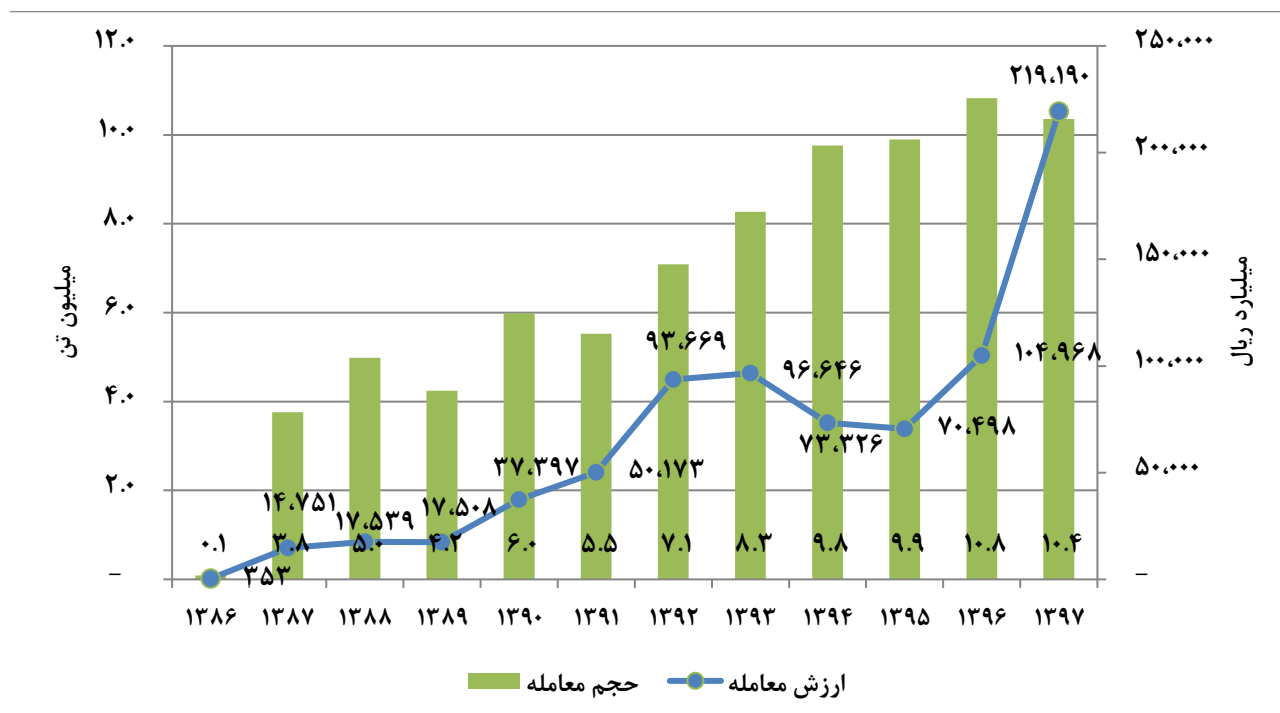
شکل ۳۴: تغییرات ارزش معامله محصولات شیمیایی به تفکیک زیرگروه در سال ۱۳۹۷ و ۱۳۹۶

فرآورده‌های نفتی

جدول ۱۹: آمار معاملات فرآورده‌های نفتی در بازار کالای فیزیکی

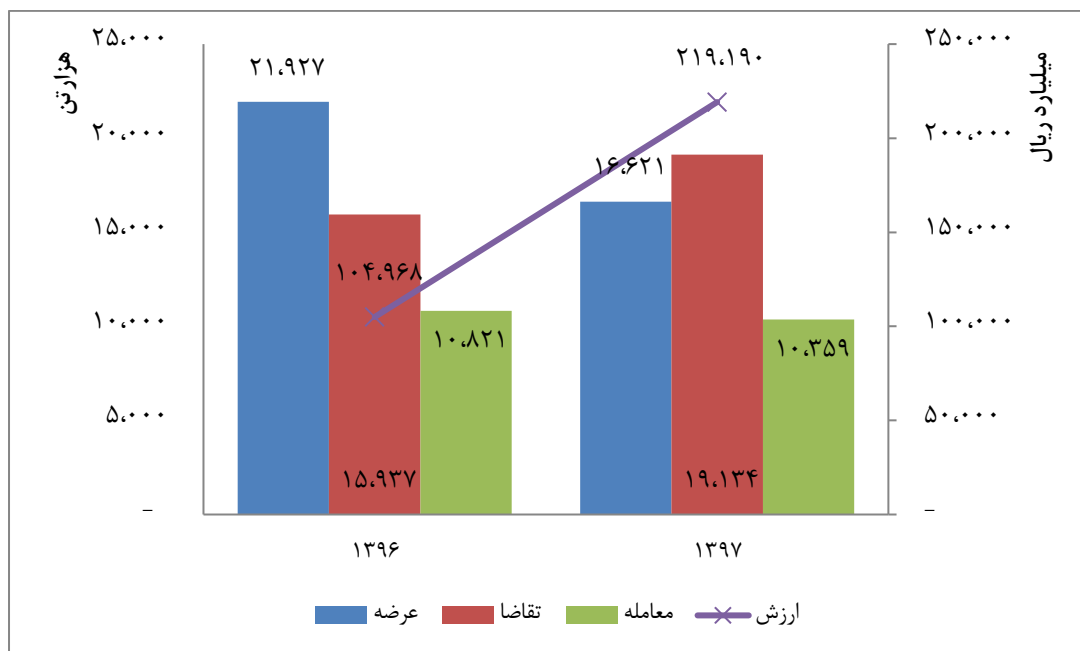
نام کالا	نوع قرارداد	سال ۱۳۹۶		سال ۱۳۹۷	
		حجم (هزار تن)	ارزش (میلیارد ریال)	حجم (هزار تن)	ارزش (میلیارد ریال)
روغن	سلف	۰	۰	۰.۶۴	۳۴
	نقدی	۴۳	۱۰.۴۱	۶۲	۲.۴۴۵
	جمع	۴۳	۱۰.۴۱	۶۳	۲.۴۷۹
قیر	نسبه	۲	۱۹	۰	۰
	نقدی	۵.۴۹۴	۵۶.۴۲۳	۴.۵۳۴	۱۰۶.۹۲۷
	جمع	۵.۴۹۶	۵۶.۴۴۲	۴.۵۳۴	۱۰۶.۹۲۷
وکیوم باتوم	سلف	۲	۲۱	۱.۲۵۰	۲۲.۷۰۹
	نقدی	۳۸۳۵	۳۳.۱۴۴	۳.۵۵۶	۷۲.۴۷۱
	جمع	۳۸۳۷	۳۳.۱۶۵	۴.۸۰۶	۹۵.۱۸۰
گوگرد	نقدی	۳۸۹	۱.۱۸۴	۳۶۷	۲.۴۰۹
لوب کات	نقدی	۹۸۱	۱۲.۱۰۷	۵۰۷	۱۰.۱۱۲
سلاپس واکس	سلف	۰	۰	۳	۵۰
	نقدی	۲۴	۲۶۰	۳۱	۶۱۹
	جمع	۲۴	۲۶۰	۳۴	۶۶۹
عایق رطوبتی	نقدی	۵۱	۷۶۸	۴۸	۱.۴۱۴
جمع فرآورده‌های نفتی	سلف	۲	۲۱	۱.۲۵۴	۲۲.۷۹۲
	نسبه	۲	۱۹	۰	۰
	نقدی	۱۰.۸۱۷	۱۰۴.۹۲۷	۹.۱۰۶	۱۹۶.۳۹۷
	جمع کل	۱۰.۸۲۱	۱۰۴.۹۶۸	۱۰.۳۶۰	۲۱۹.۱۹۰

در حوزه محصولات فرآورده‌های نفتی در سال ۱۳۹۷، معاملات کشف پرمیوم محصول وکیوم باتوم عرضه شده توسط شرکت پالایش نفت اصفهان با حجمی برابر با یک میلیون و ۳۷۵ هزارتن انجام شده است. همچنین طی این دوره به دلیل رشد نرخ دلار و برداشتن سقف مجاز رقابت وکیوم باتوم، ارزش معاملات در این بخش از ۱۰۵ هزار میلیاردریال در سال ۱۳۹۶ به ۲۱۹ هزارمیلیارد ریال در سال ۱۳۹۷ رسیده است.

شکل ۳۵: روند حجم و ارزش معاملات محصولات فرآورده‌های نفتی در بورس کالای ایران از ابتدای راه‌اندازی بورس

در نمودار شکل ۳۶ حجم عرضه، تقاضا، معامله و ارزش فرآورده‌های نفتی در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال ۱۳۹۶ نشان داده شده است.

شکل ۳۶: مقایسه‌ی حجم عرضه، تقاضا، معامله و ارزش فرآورده‌های نفتی در سال ۱۳۹۷ و ۱۳۹۶

حجم عرضه و معامله فرآورده‌های نفتی در سال ۱۳۹۷ به ترتیب ۲۴ و ۴ درصد نسبت به سال ۱۳۹۶ کاهش داشته است. همچنین حجم تقاضا و ارزش معاملات به ترتیب با رشد ۲۰ و ۱۰۹ درصدی همراه بوده است. علی‌رغم افزایش یک میلیون تنی حجم معامله و کیوم باتوم در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال گذشته، کاهش حجم معاملات قیر از ۵/۵ به ۴/۵ میلیون تن و همچنین خروج معاملات لوب کات از بورس کالا موجب کاهش حجم معاملات شده است.

با توجه به نمودار شکل ۳۷، حجم تقاضای و کیوم باتوم طی سال ۱۳۹۷ نسبت به دوره مشابه سال گذشته دارای رشد ۵۶ درصدی می‌باشد.

شکل ۳۷: مقایسه‌ی حجم عرضه، تقاضا، معامله و ارزش و کیوم باتوم در سال ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷

محصولات کشاورزی

جدول ۲۰: آمار معاملات محصولات کشاورزی در بازار کالای فیزیکی

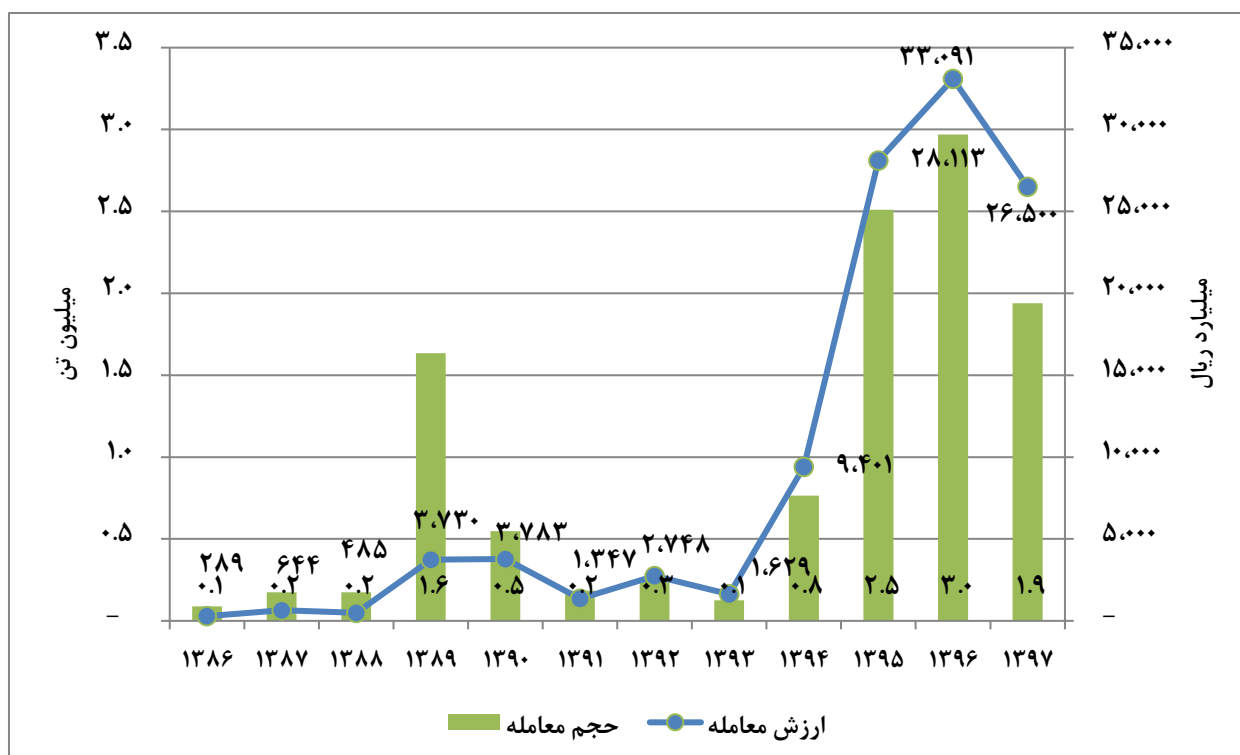
نام کالا	نوع قرارداد	سال ۱۳۹۶		سال ۱۳۹۷	
		حجم (هزار تن)	ارزش (میلیارد ریال)	حجم (هزار تن)	ارزش (میلیارد ریال)
جو	سلف	۰	۰	۰.۴	۴
	نقدی	۳۷۰	۳,۳۷۳	۲۱	۲۳۱
	جمع	۳۷۰	۳,۳۷۳	۲۲	۵۲۳
ذرت	سلف	۲	۱۲	۰	۰
	نقدی	۲۰۵	۱,۷۹۳	۱۱	۱۵۵
	جمع	۲۰۷	۱,۸۰۵	۱۱	۱۵۵
شکر	سلف	۵	۱۲۹	۱۹	۵۳۷
	نقدی	۲۹۲	۷,۲۶۲	۱۶۱	۴,۲۷۱
	جمع	۲۹۷	۷,۳۹۱	۱۸۰	۴,۸۰۸
کنجاله‌ها	نقدی	۵	۷۱	۰	۰
مرغ منجمد	سلف	۲	۱۸۱	۰	۰
	نقدی	۱	۶۵	۰	۰
	جمع	۳	۲۴۶	۰	۰
زعفران	نقدی	۰/۰۰۰۱۲۵	۷	۰.۶۶	۳,۷۸۳
گندم	نقدی	۲,۰۰۶	۱۷,۶۱۳	۱,۶۶۸	۱۵,۵۱۱
برنج	نقدی	۰/۰۵	۰/۳۲۵	۰	۰
دانه‌های روغنی	سلف	۰	۰	۰.۵	۰.۹۵
	نقدی	۰	۰	۳	۵۳
	جمع	۰	۰	۳	۵۴
عدس	نقدی	۰/۲۵۲	۱۲	۰	۰
خرما	نقدی	۰	۰	۱	۸۸
روغن خام	سلف	۹	۳۰۸	۰	۰
	نقدی	۶۵	۲,۱۳۰	۵۲	۱,۸۵۲
	جمع	۷۴	۲,۴۳۸	۵۲	۱,۸۵۲
پسته	نقدی	-	-	۰	۰
* تخم مرغ	نقدی	-	۰/۶۶۶	۰	۰
** مرغ و جوجه	سلف	-	۴۴	۰	۳
	نقدی	-	۹۱	۰	۱۰
	جمع	-	۱۳۵	۰	۱۴
کل بازار	سلف	۱۸	۶۷۴	۲۰	۵۴۶
	نقدی	۲,۹۴۴	۳۲,۴۱۷	۱,۹۱۹	۲۵,۹۵۴
	جمع کل	۲,۹۶۲	۳۳,۰۹۱	۱,۹۳۹	۲۶,۵۰۰

* به مقدار ۷۴۰۰۰ عدد تخم مرغ نطفه دار طی سال ۱۳۹۶ مورد معامله قرار گرفته است.

** به مقدار ۷,۶۵۷,۶۰۰ عدد جوجه یک روزه گوشتی طی سال ۱۳۹۶ مورد معامله قرار گرفته است.

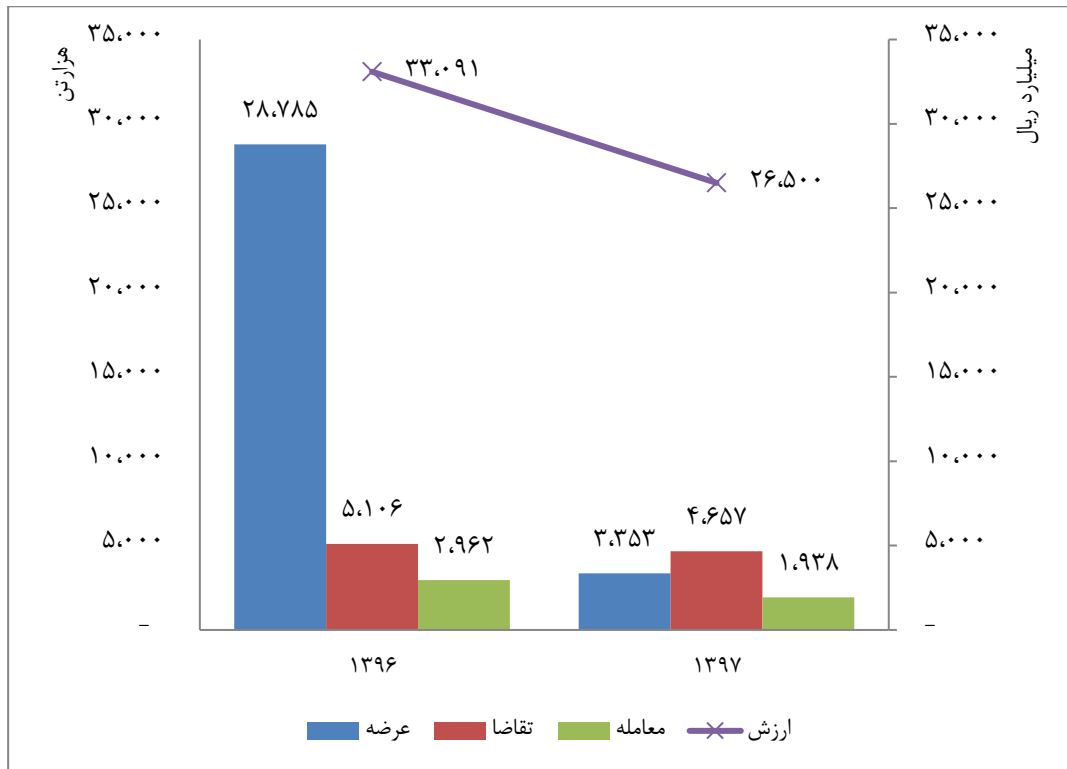
*** به مقدار ۱,۰۶۰,۵۰۰ عدد جوجه یک روزه گوشتی طی سال ۱۳۹۷ مورد معامله قرار گرفته است.

طبق شکل ۳۸ حجم معامله در حوزه محصولات کشاورزی برابر با ۱/۹ میلیون تن به ارزش ۲۶/۵ هزار میلیارد ریال بوده که نسبت به سال گذشته دارای کاهش ۳۵ درصدی در حجم و ۲۰ درصدی در ارزش معاملات می‌باشد. عمده دلیل این کاهش حجم را می‌توان به دلیل عدم عرضه جو و ذرت ماده ۳۳ در سال ۱۳۹۷ دانست که مجموعاً حجمی بالغ بر ۵۲۳ هزارتن را در سال ۱۳۹۶ به خود اختصاص داده بود. همچنین عرضه‌های گندم و شکر که به دلیل قیمت‌گذاری دستوری و ایجاد تقاضای کاذب موجب توزیع ناعادلانه شده بود در نیمه دوم سال متوقف گردیده است. اما طی دوره مذکور، معامله بیش از ۶۶ تن زعفران حاصل از خرید توافقی به ارزش ۳/۸ هزار میلیارد ریال موجب کاهش کمتر ارزش محصولات کشاورزی نسبت به حجم آن شده است.

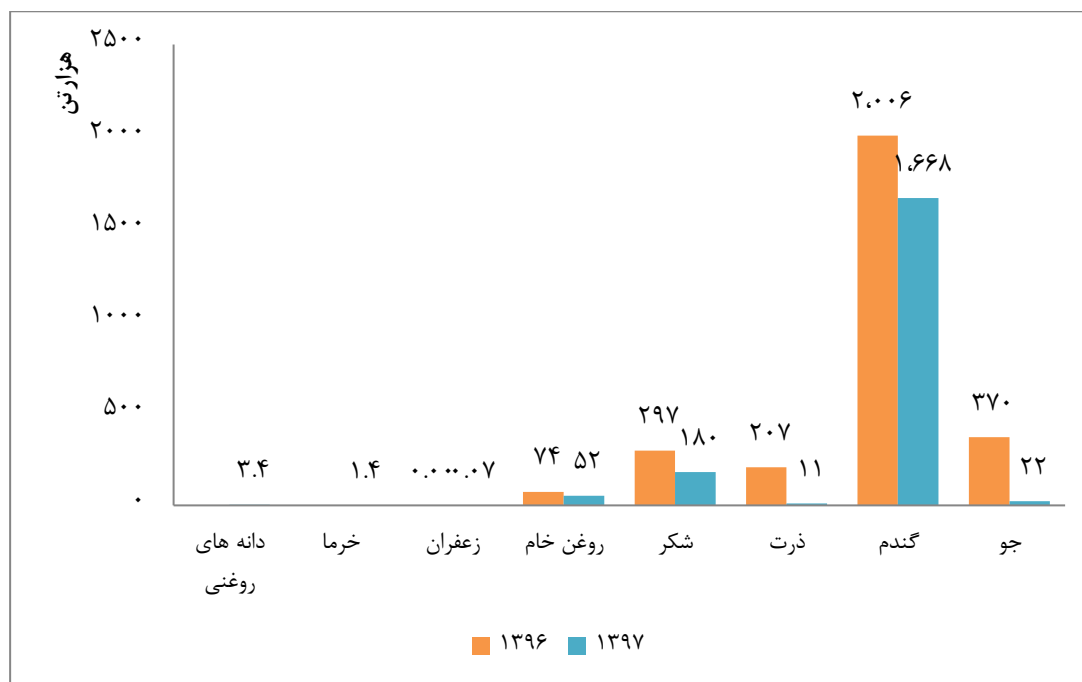
شکل ۳۸: روند حجم و ارزش معاملات محصولات کشاورزی در بورس کالای ایران طی دوره ۱۳۸۶-۱۳۹۷

در نمودار شکل ۳۹ حجم عرضه، تقاضا، معامله و ارزش معاملات محصولات کشاورزی طی دو سال ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ با یکدیگر مقایسه شده است. همان طور که از نمودار مشخص است، حجم عرضه از ۲۹ میلیون تن در سال ۱۳۹۶ به ۳/۴ میلیون تن در سال ۱۳۹۷ کاهش یافته که ناشی از عدم عرضه گندم مخصوص صادرات در سال ۱۳۹۷ می‌باشد.

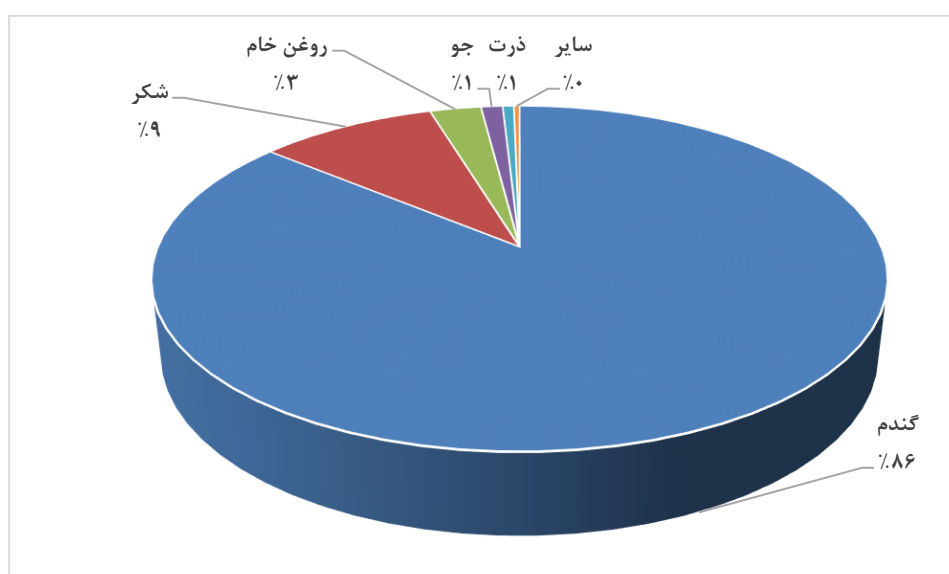
شکل ۳۹: مقایسه حجم عرضه، تقاضا، معامله و ارزش معاملات محصولات کشاورزی در سال ۱۳۹۷ و ۱۳۹۶

مطابق نمودار شکل ۴۰ بیشترین کاهش حجم معاملات در بخش کشاورزی مربوط به معاملات جو دامی است که ناشی از عدم اجرای ماده ۳۳ قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی می باشد. از طرفی عرضه دانه های روغنی و خرما در سال ۱۳۹۷ به عنوان محصولاتی که در سال گذشته عرضه ای در بورس نداشتند، می تواند موجب رونق بازار این محصولات در آینده شود. همچنین معامله ۶۶/۴ تن انواع زعفران در سال ۱۳۹۷ را می توان رکوردی جدید در حجم معاملات این محصول در بورس کالا دانست.

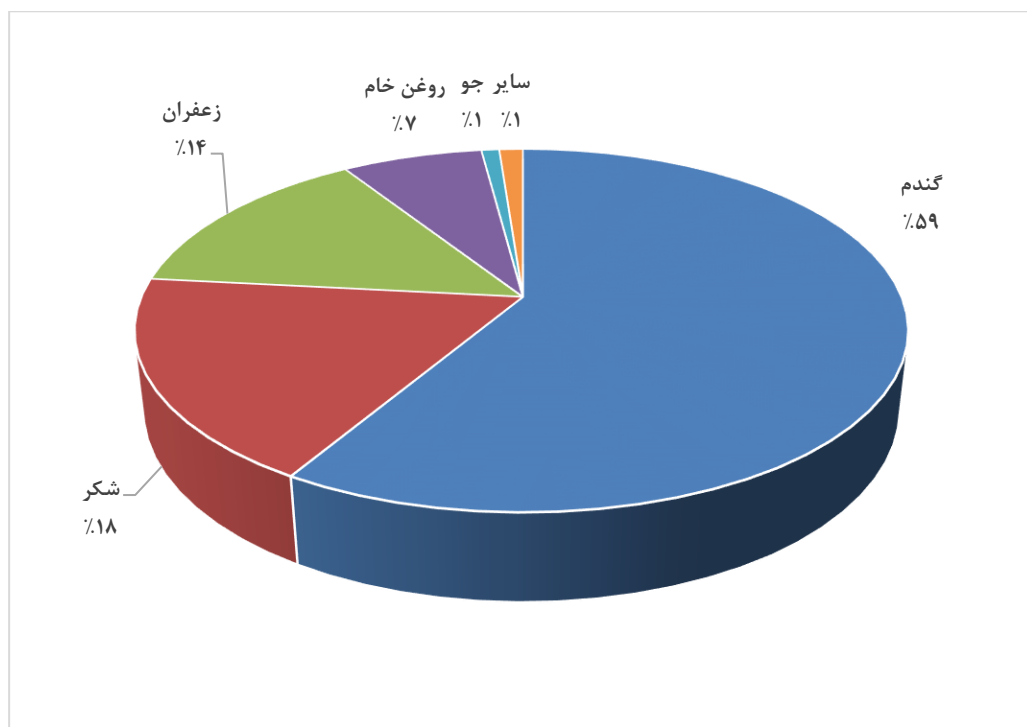

شکل ۴۰: مقایسه حجم معامله کالاهای مهم کشاورزی در سال ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷

مطابق شکل ۴۱، در حوزه محصولات کشاورزی در سال ۱۳۹۷ گندم با اختصاص ۸۶ درصد از حجم و ۵۹ درصد از ارزش معاملات این بخش در رتبه اول قرار گرفت. از لحاظ حجم معاملات شکر ۱۰٪ و روغن خام ۳٪ از حجم معاملات را به خود اختصاص داده‌اند. در حوزه ارزش معاملات نیز مطابق شکل ۴۲ پس از گندم، شکر با ۱۸٪ و زعفران با ۱۴٪ در رتبه های بعدی قرار گرفته اند. نکته حائز اهمیت درخصوص زعفران می‌باشد که با سهم بسیار ناچیز از حجم معاملات کشاورزی، رتبه سوم و سهم ۱۴ درصدی از ارزش معاملات را به خود اختصاص داده است.

شکل ۴۱: سهم هریک از کالاها از کل حجم معامله محصولات کشاورزی در سال ۱۳۹۷

شکل ۴۲: سهم هریک از کالاها از ارزش معاملات محصولات کشاورزی در سال ۱۳۹۷

بازار فرعی

در معاملات بازار فرعی مطابق جدول ۲۱ در همه گروه‌ها افت حجم و ارزش معاملات رقم خورده است. حجم محصولات معامله شده در بازار فرعی به میزان ۷۶ هزار تن بوده که در مقایسه با دوره مشابه سال قبل ۵۵ درصد کاهش داشته است. همچنین ارزش معاملات در این گروه نیز با افت ۲۲ درصدی روبرو بوده است.

جدول ۲۱: آمار معاملات در بازار فرعی

نام کالا	نوع قرارداد	سال ۱۳۹۶		سال ۱۳۹۷	
		حجم (هزار تن)	ارزش (میلیارد ریال)	حجم (هزار تن)	ارزش (میلیارد ریال)
فولاد	سلف	۰	۰	۰.۸	۲۷
	نقدی	۸	۱۹۸	۲	۴۹
	جمع	۸	۱۹۸	۳	۷۶
* ضایعات	سلف	۳۰	۴۰۸	۶	۱۳۵
	نقدی	۳	۳۴	۳	۸۴
	جمع	۳۳	۴۴۱	۸	۲۱۹
پلیمر	سلف	۸	۴۱۷	۱۸	۱,۷۴۷
	نقدی	۱	۴۲	۰.۶	۲۱
	جمع	۹	۴۵۹	۱۸	۱,۷۶۹
** کشاورزی	نقدی	۳۲	۵۵۸	۰	۰
	سلف	۳۲	۱,۸۵۲	۲۵	۱,۱۳۵
	جمع	۶۴	۲,۴۱۰	۲۵	۱,۱۳۵
شیمیایی	سلف	۰/۲۰۰	۲۳	۰.۱۴	۱۳
	نقدی	۵	۴۱	۶	۴۰
	جمع	۵	۶۴	۵	۵۳
معدنی	نقدی	۲۵	۶۴	۱۷	۱۴۱
سولفات	سلف	۳	۲۳	۰	۰
آهک	سلف	۲۰	۱۸	۰	۰
مس	نقدی	۳	۷۰۱	۰.۰۱	۲
کل بازار	سلف	۹۳	۱,۴۴۶	۲۴	۱,۹۲۱
	نقدی	۷۷	۲,۹۳۱	۵۱	۱,۴۷۳
	جمع کل	۱۷۰	۴,۳۷۸	۷۶	۳,۳۹۴

* به مقدار ۲۲,۵۸۵ عدد بشکه خالی (ضایعات) طی سال ۱۳۹۶ مورد معامله قرار گرفته است.

* به مقدار ۲۴,۰۰۲ اصله تراورس چوبی (ضایعات) طی سال ۱۳۹۶ مورد معامله قرار گرفته است.

* به مقدار ۹۱۲۰ عدد بشکه خالی (ضایعات) طی سال ۱۳۹۷ مورد معامله قرار گرفته است.

* به مقدار ۲۰۰۰۱ اصله تراورس چوبی فرسوده و ۲۶۵۰۰ تراورس بتنی فرسوده (ضایعات) طی سال ۱۳۹۷ مورد معامله قرار گرفته است.

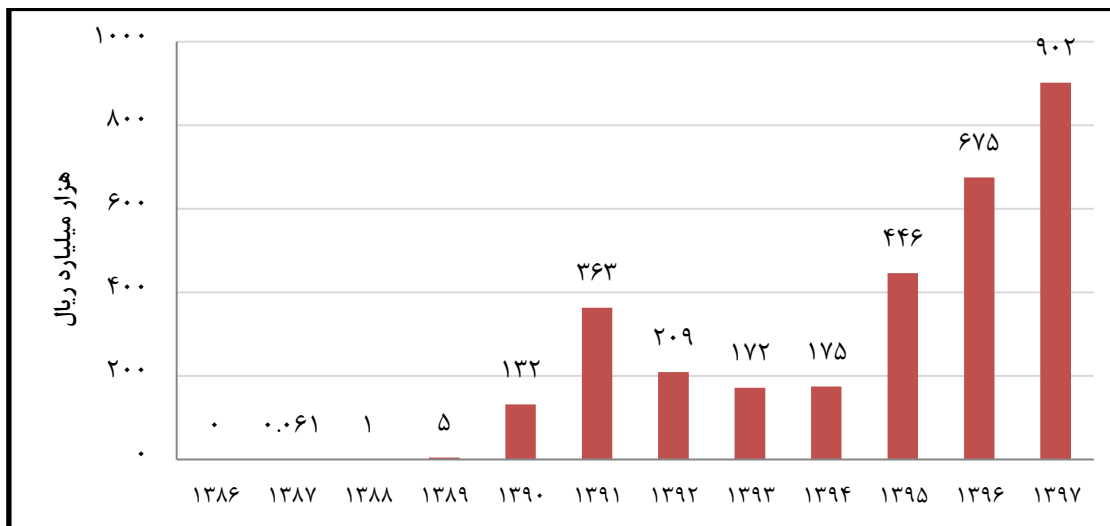
** به مقدار ۸۰۰۰ عدد جوجه یک روزه تخم گذار طی سال ۱۳۹۶ مورد معامله قرار گرفته است.

** به مقدار ۶۲۳,۲۰۰ عدد جوجه یک روزه (کشاورزی) طی سال ۱۳۹۶ مورد معامله قرار گرفته است.

** به مقدار ۶۸ عدد تلیسه آبستن طی سال ۱۳۹۶ مورد معامله قرار گرفته است.

بازار مالی

در معاملات بازار اوراق بهادار مبتنی بر کالا مطابق جداول ۲۲ و ۲۳، تعداد قراردادهای آتی، سلف موازی استاندارد و صندوق سرمایه‌گذاری، افزایش داشته و ارزش معاملات نیز در همه قراردادهای با رشد همراه بوده است.

شکل ۴۳: ارزش معاملات در بازار اوراق بهادار مبتنی بر کالا (بازار مشتقه و بازار مالی) - برحسب هزار میلیارد ریال

جدول ۲۲: تعداد و ارزش قراردادهای مشتقه

سال ۱۳۹۷		سال ۱۳۹۶		آمار معاملات
ارزش (میلیارد ریال)	تعداد قرارداد (هزار قرارداد)	ارزش (میلیارد ریال)	تعداد قرارداد (هزار قرارداد)	
۸۲۳,۲۶۶	۱۵,۳۴۸	۶۵۷,۹۶۵	۴,۲۴۷	قراردادهای آتی
۷۴۱	۲۳	۵۲۴	۴۲	قراردادهای اختیار معامله
۸۲۴,۰۰۷	۱۵,۳۷۱	۶۵۸,۴۸۹	۴,۲۸۹	جمع قراردادهای مشتقه

جدول ۲۳: تعداد و ارزش معاملات بازار مالی

سال ۱۳۹۷		سال ۱۳۹۶		آمار معاملات
ارزش (میلیارد ریال)	تعداد قرارداد (هزار قرارداد)	ارزش (میلیارد ریال)	تعداد قرارداد (هزار قرارداد)	
۲۰,۴۱۷	۱۴۷,۹۷۰	۱۰,۰۴۶	۲۵,۴۳۵	سلف موازی استاندارد
۱۸,۸۲۴	۹۵,۷۲۸	۵,۰۰۲	۴۹۹,۵۹۳	گواهی سپرده کالایی
۳۸,۵۹۰	۲,۰۴۷,۰۰۹	۱,۰۰۶	۹۶,۸۲۰	صندوق سرمایه‌گذاری
۷۷,۸۳۱	۲,۲۹۰,۷۰۷	۱۶,۰۵۴	۶۲۱,۸۴۸	جمع

پذیرش کالاها، شرکت‌ها، اوراق بهادار مبتنی بر کالا و انبارها

تعداد کل شرکت های حقوقی، حقیقی و عمومی در بازار آتی و فیزیکی بورس کالا مطابق جدول ۲۴ می باشد:

جدول ۲۴: تعداد کل شرکت های حقوقی، حقیقی و عمومی در بازار آتی و فیزیکی بورس کالای ایران

شرکت های پذیرفته شده در بورس کالا (اخذ کد بورسی)					
مجموع کدهای صادر شده	بازار آتی		بازار فیزیکی		
	حقیقی	حقوقی	عمومی	حقیقی	حقوقی
۱۱۱۳۴	۷۱۵۴	۵۹	۱۱	۱۸۵۶	۲۰۵۴

همچنین وضعیت کلی شرکت ها و کالاهای پذیرش شده در بورس کالای ایران تا پایان سال ۱۳۹۷ به شرح جداول ۲۵ و ۲۶ است:

جدول ۲۵: تعداد شرکت های عرضه کننده یا تولیدکننده پذیرش شده در بورس کالای ایران از ابتدای راه اندازی بورس تا ۱۳۹۷/۱۲/۲۹

شرکت های پذیرفته شده در بورس کالای ایران					
کل	بازار فرعی	بازار معاملات کالای فیزیکی			شرح
		کشاورزی**	صنعتی و معدنی	فرآورده های پتروشیمی و نفتی	
۷۱۴	۸۱	۱۴۵	۱۹۶	۲۹۲	شرکت های عرضه کننده کالای داخلی
۱۵۰	۳۷	۲۲	۵۶	۳۵	شرکت های عرضه کننده کالای خارجی*

* شرکت های عرضه کننده کالای خارجی به صورت تک محموله ای پذیرش شده اند.

** آمار پذیرش شرکت های عرضه کننده کالاهای کشاورزی از ابتدای سال ۱۳۹۶ در نظر گرفته شده است.

جدول ۲۶: تعداد کالاهای پذیرش شده در بورس کالای ایران به تفکیک تابلوهای معاملاتی از ابتدای راه اندازی بورس تا ۱۳۹۷/۱۲/۲۹

تعداد کالاهای پذیرش شده در بورس کالای ایران			
شرح	گروه اصلی	زیرگروه اصلی	زیرگروه فرعی
محصولات صنعتی و معدنی	۷	۲۴	۵۱
فرآورده های نفتی و پتروشیمی	۲	۹	۵۷
محصولات کشاورزی	۱	۲۱	۷۶
مجموع کالاهای بازار معاملات کالای فیزیکی	۱۰	۵۴	۱۸۴
بازار فرعی	۸	۵۹	۹۹
تعداد کل کالاهای پذیرفته شده	۱۸	۱۱۳	۲۸۳

کالاها و شرکت‌های پذیرش‌شده در بازار اصلی

کالاهای مشابه تولید داخلی

در سال ۱۳۹۷ تعداد ۱۰۸ کالای مشابه تولید داخلی از ۱۰۰ شرکت پذیرش‌شده است که به تفکیک عبارتند از:

- کالای ۴۳ شرکت تولیدی محصولات پتروشیمی و فرآورده‌های نفتی.
- کالای ۴۳ شرکت تولیدی محصولات صنعتی و معدنی.
- کالای ۱۴ شرکت تولید محصولات کشاورزی.

کالاها و شرکت‌های پذیرش‌شده در بازار فرعی

در سال ۱۳۹۷ تعداد ۳۹ کالا از شرکت‌های داخلی و خارجی پذیرش‌شده است که عبارتند از:

- کالای ۲۷ شرکت تولیدی داخلی از صنایع مختلف
- کالای ۶ شرکت تولیدی خارجی از صنایع مختلف

انبارهای پذیرش‌شده

شرکت بورس کالای ایران در سال ۱۳۹۷، جهت اجرای ماده ۳۳ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی، ۱۸ انبار در استان‌های کرمانشاه، فارس، خوزستان برای محصول ذرت دانه‌ای پذیرش نموده است. هم‌چنین پذیرش نمادهای معاملاتی گواهی سپرده کالایی زعفران، در ۲ انبار واقع در استان خراسان رضوی تمدید شده است.

علاوه بر تمدید پذیرش خزانه سکه طلای بانک رفاه در انتهای سال ۱۳۹۷ و افزایش ظرفیت خزانه‌های سکه طلای بانک رفاه و سامان، خزانه سکه طلای بانک صادرات نیز در استان تهران مورد پذیرش قرار گرفته است. به این ترتیب تعداد خزانه‌های سکه طلا به ۳ مورد افزایش یافت.

کارگزاران

کارگزاران فعال

کارگزاران اصلی ترین نهاد نظام معاملات در بورس کالای ایران می باشند. تا پایان سال ۱۳۹۷ تعداد ۸۵ کارگزاری از سازمان بورس و اوراق بهادار مجوز فعالیت در بورس کالای ایران را اخذ نموده اند. این شرکت های کارگزاری جمعاً دارای ۵۶۸ مجوز فعالیت در بخش های فلزات، فرآورده های نفتی و پتروشیمی، کشاورزی، سیمان، قرارداد آتی، معاملات برخط قرارداد آتی، سلف موازی استاندارد، گواهی سپرده کالایی و مشاور پذیرش به شرح جدول ۲۷ می باشند.

جدول ۲۷: اطلاعات مربوط به مجوزهای فعالیت کارگزاران

ردیف	نام کارگزاری	صنعتی و معدنی	پتروشیمی و فرآورده های نفتی	کشاورزی	سیمان	قرارداد آتی	آفلاین قرارداد آتی	سلف موازی استاندارد	گواهی سپرده کالایی	مشاور پذیرش	تعداد مجوز
۱	آبان	*	*	*	*	*	*	*			۶
۲	آپادانا	*	*	*							۳
۳	آتی ساز بازار	*	*	*		*	*	*	*		۷
۴	آراد ایرانیان	*	*	*				*			۴
۵	آرمان تدبیر نقش جهان		*								۱
۶	آرمون بورس			*	*						۲
۷	آریا نوین		*	*				*	*		۴
۸	آفتاب درخشان خاورمیانه	*	*	*				*		*	۵
۹	آگاه	*	*	*	*	*	*	*	*		۸
۱۰	آینده نگر خوارزمی		*					*		*	۳
۱۱	اردبیهشت ایرانیان	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۹
۱۲	ارگ هومن	*		*				*	*		۳
۱۳	اطمینان سهم		*	*				*	*	*	۴
۱۴	اقتصاد بیدار	*	*	*	*	*	*	*	*		۷
۱۵	امین آوید			*				*	*	*	۴
۱۶	امین سهم	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۹
۱۷	ایستیس پویا	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۸
۱۸	بازار سهام	*	*	*				*	*		۴
۱۹	بانک آینده	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۹
۲۰	بانک اقتصاد نوین	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۶
۲۱	بانک انصار	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۷
۲۲	بانک پاسارگاد	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۹
۲۳	بانک تجارت	*	*	*	*	*	*	*	*		۷

ردیف	نام کارگزاری	صنعتی و معدنی	پژوهشی و فرآورده‌های نفتی	کشاورزی	سیمان	قرارداد آتی	آلاتین قرارداد آتی	سلف موازی استاندارد	گواهی سپرده کالایی	مشاور پذیرش	تعداد مجوز
۲۴	بانک توسعه صادرات	*	*	*	*	*		*	*	*	۷
۲۵	بانک خاورمیانه	*	*	*	*						۴
۲۶	بانک دی	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۹
۲۷	بانک رفاه کارگران	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۹
۲۸	بانک سامان	*	*	*	*	*	*	*			۷
۲۹	بانک سپه	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۹
۳۰	بانک صادرات ایران	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۹
۳۱	بانک صنعت و معدن	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۹
۳۲	بانک کارآفرین	*	*	*		*		*		*	۶
۳۳	بانک کشاورزی	*	*	*	*	*	*	*	*		۸
۳۴	بانک مسکن	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۹
۳۵	بانک ملت	*	*	*	*	*		*	*		۷
۳۶	بانک ملی ایران	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۹
۳۷	باهنر	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۹
۳۸	بورس ابراز		*								۱
۳۹	بورس بهگزین	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۹
۴۰	بورس بیمه ایران	*	*	*	*			*		*	۶
۴۱	بورسیران		*	*	*						۳
۴۲	بهمن	*	*	*	*	*	*	*	*		۸
۴۳	پارس ایده بنیان	*	*	*	*	*	*	*		*	۸
۴۴	پارس نمودگر	*	*	*	*			*			۵
۴۵	پارسیان	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۹
۴۶	پیشگامان بهرپور	*	*	*		*	*	*	*		۹
۴۷	تأمین سرمایه نوین	*	*	*	*	*	*	*	*		۸
۴۸	تدبیرگر سرمایه	*	*	*	*					*	۵
۴۹	تدبیرگران فردا	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۹
۵۰	توازن بازار	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۹
۵۱	توسعه سرمایه دنیا	*	*	*	*	*	*	*		*	۸
۵۲	توسعه فردا	*	*		*	*	*	*	*	*	۸
۵۳	توسعه کشاورزی		*	*		*			*		۴
۵۴	حافظ	*	*	*	*	*	*	*	*		۸
۵۵	خبرگان سهام	*	*	*	*	*	*	*	*		۸
۵۶	دلیران پارس	*	*	*	*			*	*	*	۶
۵۷	دنیای خبره	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۸
۵۸	راهبرد سرمایه‌گذاری ایران سهام	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۸

ردیف	نام کارگزاری	صنعتی و معدنی	پژوهشی و فرآورده‌های نفتی	کشاورزی	سیمان	قرارداد آتی	آلاتین قرارداد آتی	سلف موازی استاندارد	گواهی سپرده کالایی	مشاور پذیرش	تعداد مجوز
۵۹	راهنمای سرمایه‌گذاران	*	*	*	*	*	*	*			۷
۵۶	رضوی	*	*	*		*	*	*	*		۷
۶۱	سپهر باستان	*	*		*	*					۴
۶۲	ستاره جنوب	*	*	*	*	*		*	*		۸
۶۳	سرمایه و دانش	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۹
۶۴	سرمایه‌گذاری ملی ایران	*	*	*	*						۴
۶۵	سهام پژوهان شایان		*	*						*	۳
۶۶	سهام گستران شرق		*	*							۲
۶۷	سهم آشنا	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۹
۶۸	سی ولکس	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۹
۶۹	سیماب گون	*	*					*	*		۴
۷۰	سینا	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۹
۷۱	شهر	*	*	*	*	*	*	*			۷
۷۲	صبا جهاد	*	*	*	*	*	*	*	*		۸
۷۳	فارابی	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۹
۷۴	کالای خاورمیانه	*	*	*	*	*		*	*		۷
۷۵	گنجینه سپهر پارت	*	*	*	*	*		*	*	*	۸
۷۶	مبین سرمایه	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۹
۷۷	مدیر آسیا	*	*	*	*			*	*	*	۷
۷۸	مشاوران سهام	*	*					*			۳
۷۹	مفید	*	*	*	*	*	*	*	*		۸
۸۰	ملل پویا	*	*	*	*					*	۵
۸۱	مهرآفرین	*	*	*	*	*		*			۶
۸۲	نگاه نوین										۶
۸۳	نماد شاهدان	*	*	*	*	*	*	*	*		۸
۸۴	نواندیشان بازار سرمایه	*	*	*	*	*	*	*	*		۸
۸۵	نهایت نگر	*	*	*	*	*	*	*	*		۸
جمع											
		۷۴	۸۲	۷۷	۶۲	۵۷	۵۰	۶۹	۵۶	۴۱	۵۶۸

عملکرد کارگزاران

بازار معاملات کالای فیزیکی

در سال مالی ۱۳۹۷، تعداد ۶۴ کارگزار در بازار معاملات کالای فیزیکی (با احتساب بازار فرعی) به عنوان فروشنده فعال، ۲۴،۸۴۲ هزار تن کالا به ارزش ۸۸۴ هزار میلیارد ریال را به فروش رسانده اند که این میزان کالا توسط ۸۰ کارگزار خریداری شده و اطلاعات مربوطه به قرار جدول ۲۸ است.

جدول ۲۸: اطلاعات مربوط به حجم و ارزش معاملات کارگزاران خریدار و فروشنده در بازار معاملات کالای فیزیکی

ردیف	نام کارگزار	خرید			نام کارگزار	فروش		
		وزن (هزار تن)	ارزش (میلیارد ریال)	سهم از کل ارزش (درصد)		وزن (هزار تن)	ارزش (میلیارد ریال)	سهم از کل ارزش (درصد)
۱	مفید	۳،۱۰۰	۱۰۳،۴۹۷	۱۱.۷۰٪	مبین سرمایه	۴،۰۴۳	۱۴۰،۹۵۷	۱۵.۹۴٪
۲	مبین سرمایه	۲،۵۵۹	۶۵،۵۸۶	۷.۴۱٪	خبرگان سهام	۳،۱۲۱	۷۶،۲۶۴	۸.۶۲٪
۳	خبرگان سهام	۲،۳۰۶	۴۸،۷۳۷	۵.۵۱٪	ارگ هومن	۱۷۸	۶۰،۱۱۸	۶.۷۹٪
۴	بانک صنعت و معدن	۲۵۱	۳۵،۷۸۹	۴.۰۴٪	باهنر	۲،۳۳۶	۵۸،۸۱۳	۶.۶۵٪
۵	باهنر	۱،۴۶۵	۳۲،۳۸۹	۳.۶۶٪	مفید	۱،۴۷۵	۴۶،۶۰۷	۵.۲۷٪
۶	توازن بازار	۸۲۹	۳۰،۹۳۸	۳.۴۹٪	بانک ملی	۵۸۴	۴۴،۸۹۸	۵.۰۷٪
۷	سپهر باستان	۶۴۰	۲۹،۴۶۸	۳.۳۳٪	بانک رفاه کارگران	۱،۲۲۴	۴۱،۳۸۶	۴.۶۸٪
۸	بانک مسکن	۴۴۷	۲۶،۹۸۵	۳.۰۵٪	سی ولکس	۸۴۸	۳۶،۴۱۳	۴.۱۱٪
۹	ایستاتیس پویا	۵۸۵	۲۶،۵۱۴	۲.۹۹٪	صبا جهاد	۴۸۸	۳۵،۱۵۸	۳.۹۷٪
۱۰	اقتصاد بیدار	۷۶۶	۲۴،۶۸۳	۲.۷۹٪	سهم آشنا	۴۳۰	۳۰،۹۶۱	۳.۵۰٪
۱۱	سایر (۷۰ شرکت)	۱۱،۸۹۳	۴۵۹،۷۲۳	۵۲.۰۳٪	سایر (۵۴ شرکت)	۱۰،۱۱۴	۳۱۲،۷۳۴	۳۵.۴٪
جمع کل		۲۴،۸۴۱	۸۸۴،۳۰۹	۱۰۰.۰۰٪	جمع کل	۲۴،۸۴۱	۸۸۴،۳۰۹	۱۰۰.۰۰٪

بازار معاملات قراردادهای آتی

در سال ۱۳۹۷، تعداد ۵۴ کارگزار در معاملات قراردادهای آتی فعال بوده‌اند که آمار مربوط به تعداد و ارزش قراردادهای معامله‌شده از طریق آن‌ها به شرح جدول ۲۹ می‌باشد.

جدول ۲۹: اطلاعات مربوط به تعداد و ارزش قراردادهای آتی معامله‌شده توسط کارگزاران

ردیف	نام کارگزار	مجموع تعداد قرارداد خرید و فروش	مجموع ارزش خرید و فروش (میلیارد ریال)	سهم از کل ارزش (درصد)
۱	آگاه	۵,۲۵۱,۱۲۸	۲۴۴,۷۶۱	٪۱۴/۸۷
۲	مفید	۳,۷۶۵,۸۴۸	۲۱۰,۸۸۸	٪۱۲/۸۱
۳	سرمایه و دانش	۳,۴۹۶,۴۶۰	۱۳۸,۰۵۵	٪۸/۳۸
۴	پیشگامان بهرور	۳,۴۳۳,۰۱۷	۱۸۵,۷۳۲	٪۱۱/۲۸
۵	مبین سرمایه	۲,۰۴۹,۱۸۵	۹۷,۷۶۲	٪۵/۹۴
۶	بانک تجارت	۱,۱۴۲,۹۶۲	۵۰,۶۴۴	٪۳/۰۷
۷	بانک کشاورزی	۱,۰۲۸,۹۷۹	۷۲,۵۸۵	٪۴/۴۱
۸	توازن بازار	۹۴۷,۱۹۴	۵۵,۵۰۰	٪۳/۳۷
۹	سهم آشنا	۸۰۰,۸۵۰	۴۵,۰۵۱	٪۲/۷۴
۱۰	تدبیرگران فردا	۷۶۹,۱۱۸	۴۱,۱۵۶	٪۲/۵۰
۱۱	سایر کارگزاران	۸,۰۱۱,۳۶۱	۵۰۴,۳۹۷	٪۳۰/۶۳
	جمع کل	۳۰,۶۹۶,۱۰۲	۱,۶۴۶,۵۳۱	۱۰۰/۰

گزارش مالی

مقایسه‌ی بودجه و عملکرد

جدول ۳۰: مقایسه‌ی بودجه و عملکرد در سال ۱۳۹۷

شرح حساب	عملکرد سال ۱۳۹۷ (میلیون ریال)	بودجه سال ۱۳۹۷ (میلیون ریال)	تغییرات نسبت به بودجه (درصد)
درآمد حاصل از کارمزد معاملات	۹۲۲,۶۳۱	۸۳۷,۴۹۵	۱۰.۲
حق درج کالای عرضه شده	۲۸,۳۰۶	۲۵,۱۴۶	۱۲.۶
حق پذیرش	۷,۳۰۴	۵,۳۶۹	۳۶.۰
حق عضویت کارگزاران	۸,۳۳۳	۸,۳۴۰	(۰.۱)
درآمدهای عملیاتی	۹۶۶,۵۷۴	۸۷۶,۳۵۰	۱۰.۳
بهای تمام شده درآمدهای عملیاتی	(۲۲۶,۴۴۱)	(۲۵۰,۸۳۴)	(۹.۷)
هزینه‌های اداری و تشکیلاتی	(۱۸۱,۲۳۵)	(۲۰۰,۷۵۹)	(۹.۷)
هزینه‌های عملیاتی	(۴۰۷,۶۷۶)	(۴۵۱,۵۹۳)	(۹.۷)
سود عملیاتی	۵۵۸,۸۹۸	۴۲۴,۷۵۷	۳۱.۶
خالص سایر درآمدها و هزینه‌های غیرعملیاتی	۳۸۰,۳۶۷	۳۶۹,۴۷۹	۲.۹
سود ناشی از فعالیت‌های عادی قبل از مالیات	۹۳۹,۲۶۵	۷۹۴,۲۳۶	۱۸.۳
مالیات بر درآمد	(۷۵,۱۴۶)	(۷۶,۲۴۶)	(۱.۴)
سود خالص	۸۶۴,۱۱۹	۷۱۷,۹۹۰	۲۰.۴
سود خالص هر سهم قبل از کسر مالیات	۷۵۷	۶۴۱	۱۸.۳
عایدی هر سهم پس از کسر مالیات	۶۹۷	۵۷۹	۲۰.۴

عملکرد مالی

جدول ۳۱: مروری بر عملکرد مالی

شرح	سال ۱۳۹۷ (میلیون ریال)	سال ۱۳۹۶ (میلیون ریال)	درصد تغییرات
درآمدهای عملیاتی	۹۶۶,۵۷۴	۶۰۰,۶۴۲	۶۰.۹
هزینه‌های عملیاتی	(۴۰۷,۶۷۶)	(۳۳۸,۹۵۰)	۲۰.۳
سود عملیاتی	۵۵۸,۸۹۸	۲۶۱,۶۹۲	۱۱۳.۶
خالص سایر درآمدها	۳۸۰,۳۶۷	۲۶۶,۰۱۳	۴۳.۰
سود قبل از مالیات	۹۳۹,۲۶۵	۵۲۷,۷۰۵	۷۸.۰
مالیات بر درآمد	(۷۵,۱۴۶)	(۶۳,۹۷۱)	۱۷.۵
سود خالص	۸۶۴,۱۱۹	۴۶۳,۷۳۴	۸۶.۳
سود هر سهم (ریال)	۶۹۷	۳۷۴	۸۶.۳

نسبت‌های مالی

جدول ۳۲: نسبت‌های مالی

شرح	سال ۱۳۹۷	سال ۱۳۹۶
نسبت‌های نقدینگی		
نسبت جاری	۴/۱	۴/۴
نسبت‌های اهرم مالی		
نسبت بدهی	۰/۲۳	۰/۲۱
نسبت‌های سودآوری (درصد)		
نرخ بازده جمع دارایی‌ها	۳۵٪	۲۵/۸٪
نرخ بازده حقوق صاحبان سهام	۴۵٪	۳۲٪
نسبت‌های سودآوری بر مبنای سهم		
سود هر سهم (EPS) - ریال	۶۹۷	۵۱۵
سود نقدی هر سهم (DPS) - ریال	۷۰*	۵۲
جریان نقدی هر سهم - ریال	۶۳۸	۴۴۷

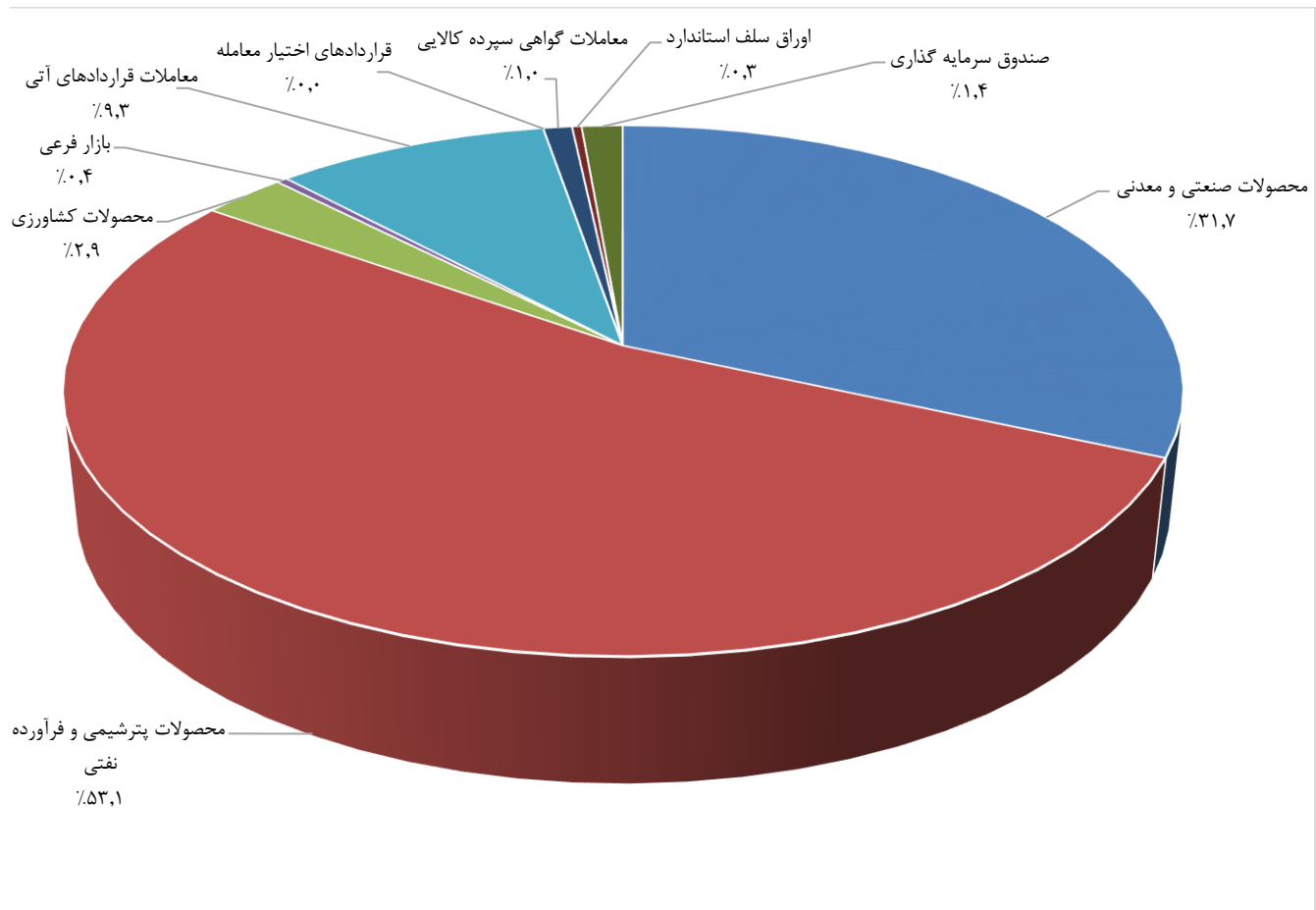
* پیشنهاد هیأت‌مدیره

درآمد حاصل از کارمزد معاملات

در سال ۱۳۹۷ ترکیب درآمد کارمزد حاصل از معاملات به شرح جدول ۳۳ و شکل ۴۴ می باشد:

جدول ۳۳: سهم گروه های کالایی بازار فیزیکی و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در درآمد حاصل از کارمزد معاملات (میلیون ریال)

سال ۱۳۹۶		سال ۱۳۹۷		شرح
سهم (درصد)	ارزش (میلیون ریال)	سهم (درصد)	ارزش (میلیون ریال)	
۳۲/۶	۱۸۳،۷۶۰	۳۱،۷	۲۹۲،۰۷۳	محصولات صنعتی و معدنی
۴۴/۶	۲۵۱،۲۸۰	۵۳،۱	۴۸۹،۹۴۷	محصولات پتروشیمی و فرآورده های نفتی
۵/۹	۳۲،۹۸۰	۲،۹	۲۶،۳۱۹	محصولات کشاورزی
۰/۸	۴،۳۲۳	۰،۴	۳،۳۹۴	بازار فرعی
۱۵/۱	۸۵،۱۰۰	۹،۳	۸۶،۰۰۲	قراردادهای آتی
۰/۰۰۲	۱۱	۰،۰۰۵	۴۶	قراردادهای اختیار معامله
۰/۷	۳،۸۳۰	۱،۰	۹،۰۱۱	گواهی سپرده کالایی
۰/۲	۱،۳۸۵	۰،۳	۲،۹۸۲	اوراق سلف موازی استاندارد
۰/۱	۳۱۷	۱،۴	۱۲،۸۵۷	صندوق های سرمایه گذاری کالایی
۱۰۰	۵۶۲،۹۸۶	۱۰۰	۹۲۲،۶۳۱	جمع کل

شکل ۴۴: سهم گروه‌های کالایی و قراردادهای آتی از کارمزد در سال ۱۳۹۷

اشخاص وابسته

معاملات انجام شده با اشخاص وابسته طی سال مالی مورد گزارش به شرح جدول ۳۴ و جدول ۳۵ است:

الف- معاملات مشمول ماده ۱۲۹ اصلاحیه قانون تجارت :

جدول ۳۴: معاملات مشمول ماده ۱۲۹ اصلاحیه قانون تجارت (مبالغ به میلیون ریال)

سال مالی منتهی به ۱۳۹۷/۱۲/۲۹					
نام شرکت طرف معامله	نوع وابستگی	شرح معامله	مبلغ معامله	ارزش منصفانه معامله	مانده طلب از (بدهی به)
شرکت فولاد مبارکه اصفهان	عضو هیأت مدیره	حق درج و پذیرش	۷۵۰	۷۵۰	(۱)
		جرائم	۷,۵۳۱	۷,۵۳۱	(۶,۳۴۸)
		کارمزد معاملات	۵۹,۴۲۲	۵۹,۴۲۲	-
شرکت ذوب آهن اصفهان	عضو هیأت مدیره	حق درج و پذیرش	۱,۵۳۶	۱,۵۳۶	۳۳۰
		جرائم	۴۱,۴۰۴	۴۱,۴۰۴	(۴۱,۴۰۴)
		کارمزد معاملات	۱۶,۷۱۳	۱۶,۷۱۳	-
		اجاره محل و سایر	۱,۳۰۰	۱,۳۰۰	۴,۵۵۵
شرکت کارگزاری بانک کشاورزی	عضو هیأت مدیره	حق عضویت و اجاره محل و سایر	۲۴۲	۲۴۲	(۲۷)
		کارمزد معاملات	۱۰,۹۶۵	۱۰,۹۶۵	۷۸
		سپرده رهن	-	-	-

ب- سایر اشخاص وابسته :

جدول ۳۵: معاملات سایر اشخاص وابسته (مبالغ به میلیون ریال)

سال مالی منتهی به ۱۳۹۷/۱۲/۲۹					شرکت کارگزاری
مانده طلب از(بدهی به) کارگزاران	جمع معاملات	شرح معاملات			
		اجاره و شارژ و غیره	حق عضویت	کارمزد معاملات	
(۱۸۲)	۹۵,۱۵۴	۱۳۰	۱۰۰	۹۴,۹۲۴	مبین سرمایه
۲,۱۶۹	۳۱,۴۲۷	۲	۱۰۰	۳۱,۳۲۵	مفید
۱۷	۳۵,۶۶۲	۳۵۸	۱۰۰	۳۵,۲۰۴	باهنر
۶۸۲	۴۰,۵۱۸	۳	۱۰۰	۴۰,۴۱۵	خبرگان سهام
۱۰	۱۰,۲۳۲	۹	۱۰۰	۱۰,۱۲۳	سینا
۱۲۵	۲۷,۶۱۰	۱۷	۱۰۰	۲۷,۴۹۳	سی و لکس
۵۱	۱۱,۲۰۶	۱۴۱	۱۰۰	۱۰,۹۶۵	بانک کشاورزی
۸	۱۳,۸۴۸	۲	۱۰۰	۱۳,۷۴۶	فارابی
(۹۷)	۲۲,۷۱۰	۳	۱۰۰	۲۲,۶۰۷	ستاره جنوب
۶	۱۹,۹۱۱	۴	۱۰۰	۱۹,۸۰۷	صبا جهاد
۱۲۱	۱۰,۱۳۲	۲	۱۰۰	۱۰,۰۳۰	کالای خاورمیانه
(۱۲)	۲۱,۳۰۷	۲۹۰	۱۰۰	۲۰,۹۱۷	توازن بازار
۶۲۵	۸,۷۷۰	۱	۱۰۰	۸,۶۶۹	بانک صنعت و معدن
۱۴	۱۱,۰۳۴	۳۱	۱۰۰	۱۰,۹۰۳	بانک پاسارگاد
۱۹	۶,۶۶۰	۲۰۹	۱۰۰	۶,۳۵۱	حافظ
(۱۱۹)	۱۹,۹۵۴	۶	۱۰۰	۱۹,۸۴۸	پیشگامان بهرور
(۷۶)	۵,۱۶۵	۱۰	۱۰۰	۵,۰۵۵	آتی ساز بازار
۲۵	۱۴,۵۲۹	۲	۱۰۰	۱۴,۴۲۷	ایساتیس پویا
۹	۴,۸۷۷	۱۲۵	۱۰۰	۴,۶۵۲	آفتاب درخشان خاورمیانه
(۱۰۰)	۲,۷۸۳	۲	۱۰۰	۲,۶۸۱	مهرآفرین
۲	۱,۸۶۷	۷	۱۰۰	۱,۷۶۰	نهایت نگر
۱۲۶	۶,۸۸۵	۲	۱۰۰	۶,۷۸۳	توسعه سرمایه دنیا
۱	۱,۲۴۲	-	۱۰۰	۱,۱۴۲	آبادانا
۱۰۱	۲,۰۲۷	۴	۱۰۰	۱,۹۲۳	بازار سهام
۹	۳,۱۸۰	۱	۱۰۰	۳,۰۷۹	بورس بیمه ایران
۸۳	۶,۱۰۳	۲	۱۰۰	۶,۰۰۱	تدبیرگر سرمایه
۱۰	۵,۰۱۱	۴	۱۰۰	۴,۹۰۷	گنجینه سپهر پارت
۳۸	۴,۰۷۸	-	۱۰۰	۳,۹۷۸	آینده نگر خوارزمی
۸	۴,۲۸۸	۵۰۶	۱۰۰	۳,۶۸۲	توسعه کشاورزی
۱	۱۱۰	۳	۱۰۰	۷	مدیر آسیا
۱	۶,۹۹۳	۴	۱۰۰	۶,۸۸۹	مشاوران سهام
۰.۲	۱,۱۶۳	۱	۱۰۰	۱,۰۶۲	سیماب گون

سال مالی منتهی به ۱۳۹۷/۱۲/۲۹			نوع معامله	نام عرضه کننده
مانده طلب (بدهی) از	ارزش منصفانه	مبلغ معامله		
(۲۱,۶۷۰)	۳۰,۰۴۶	۳۰,۰۴۶	حق درج و پذیرش و جرائم معاملات	پتروشیمی بندر امام
(۷۰,۲۲۷)	۸۴,۱۱۷	۸۴,۱۱۷	حق درج و پذیرش و جرائم معاملات	فولاد خوزستان
-	۳,۵۰۲	۳,۵۰۲	جرائم معاملات	بازرگانی توسعه نیشکر و صنایع جانبی
(۲۷,۶۲۴)	۲۶,۶۰۶	۲۶,۶۰۶	حق درج و پذیرش و جرائم معاملات	آلومینیوم ایران
(۹۸۳)	۱,۲۶۴	۱,۲۶۴	حق درج و پذیرش و جرائم معاملات	صنایع خالص سازان روی زنجان
(۴۸۳)	۱,۰۵۳	۱,۰۵۳	حق درج و پذیرش و جرائم معاملات	فولاد آذربایجان
۳	۲۸	۲۸	حق درج و پذیرش	فرآوری مواد معدنی ایران
(۲۵,۹۴۱)	(۲۵,۹۴۹)	(۲۵,۹۴۹)	حق درج و پذیرش و جرائم معاملات	فولاد خراسان
(۲۲)	۱۱۳	۱۱۳	حق درج و پذیرش و جرائم معاملات	کالسیمین
-	۱۳۸	۱۳۸	حق درج و پذیرش و جرائم معاملات	ذوب و روی بافق

در معاملات و فعالیت‌های انجام شده هیچ گونه تفاوت با اهمیت بین شرایط معاملات با اشخاص وابسته و شرایط حاکم بر معاملات در شرکت وجود نداشته است. ضمن آنکه مبالغ معاملات انجام شده مطابق ضوابط سازمان بورس و تأیید هیأت مدیره شرکت می‌باشد.

حسابرس مستقل و بازرس قانونی

حسابرس و بازرس قانونی شرکت، مؤسسه حسابرسی بهراد مشار می باشد و براساس قانون تجارت تعیین حق الزحمه حسابرس بر عهده‌ی مجمع محترم می باشد که در سال مالی مورد گزارش مبلغ ۱,۱۰۰ میلیون ریال تعیین گردیده است.

برنامه‌های سال ۱۳۹۸

شرکت بورس کالای ایران در سال ۱۳۹۷ عناوین برنامه عملیاتی سال ۱۳۹۸ را به همراه شاخص‌های عملکردی و نقشه استراتژی مرتبط، تنظیم و ابلاغ نموده است. بر اساس موارد مذکور و در نظر گرفتن راهبردهای هشت‌گانه اشاره شده در قسمت‌های پیشین، اهم اولویت‌های برنامه‌ای شرکت در سال ۱۳۹۸ در ۱۲ طرح به‌قرار زیر است:

- توسعه دارایی‌های پایه روی ابزارهای فعلی؛
- ایجاد اوراق بهادار مبتنی بر کالا؛
- توسعه در ابزارهای معاملات بازار فیزیکی؛
- گسترش و توسعه اندازه و عمق بازار؛
- توسعه مشارکت با نهادهای پولی و مالی؛
- پشتیبانی و بهبود کیفیت خدمات ارائه شده به ذی‌نفعان؛
- تحول نظام اداری و منابع انسانی شرکت؛
- بهبود فرآیندهای شرکت؛
- بهبود، ارتقاء و یکپارچه‌سازی سیستم‌ها و سامانه‌ها؛
- توسعه سیستم‌های اطلاعات مدیریت؛
- تقویت و مدیریت برند شرکت؛
- توسعه تعاملات بین‌الملل.

در راستای اجرایی‌سازی طرح‌های مذکور، حدود ۱۱۰ پروژه و اقدام بهبود و ۲۵۰ اقدام جاری تعریف گردیده است.

پیشنهاد هیأت مدیره

هیأت مدیره ضمن تشکر از حضور مؤثر سهام داران محترم در جلسه‌ی مجمع عمومی عادی سالیانه صاحبان سهام سال مالی منتهی به ۱۳۹۷/۱۲/۲۹، تقاضا دارد با توجه به افزایش سرمایه شرکت که با هدف اجرای برنامه‌های توسعه‌ای شرکت در حوزه بازار فیزیکی و معرفی اوراق بهادار مبتنی بر کالای جدید و... صورت خواهد گرفت، ضمن تصویب صورت‌های مالی با پیشنهاد تقسیم سود نقدی به مبلغ ۷۰ ریال به ازای هر سهم موافقت فرمایند.